

ДРАГИША ТРОШИЋ

РЕЧНИК
ГОВОРА ТРСТЕНИЧКОГ КРАЈА

ТРСТЕНИК
2014

Драгиша Трошић

РЕЧНИК ГОВОРА ТРСТЕНИЧКОГ КРАЈА

Издавач
Народна библиотека "Јефимија"
Трстеник

Рецензија
Проф. др Момчило Златановић

Лектор
Проф. Јелена Трошић

Ликовно-графички уредник
Александар Ристић

Штампа
М-граф - Трстеник

Тираж
200

Драгиша Трошић

РЕЧНИК
ГОВОРА ТРСТЕНИЧКОГ КРАЈА
(АРХАИЗМИ, ЛОКАЛИЗМИ, ВАРВАРИЗМИ И ДР.)

Трстеник
2014.

ИЗ РЕЦЕНЗИЈЕ

Речника говора трстеничког краја

... Драгиша Трошић је речи записивао десетак година, углавном од старијих особа, у времену бржих промена у језику (нарочито у вароши Трстенику).

Језик је, иначе, динамична структура. Промене у њему зависе од могих околности. То важи и за његове дијалекте, свакако у већој мери.

Говор трстеничког краја припада косовско-ресавском дијалекту. Антропогеографска и друга истраживања показују да су многи радови пореклом из разних предела. То је утицало на специфичности у говору Трстеника и његове шире околине.

Речи у Трошићевом речнику највише су из Мале Дренове, трстеничког села, које има посебну географску и топографску позицију. Етнографи и антропогеографи посветили су му знатну пажњу.

У речнику су архаизми, локализми, варваризми (турцизми, нпр.) и др.

Поједине стране речи имају овде више значења него у познатим речницима и другим књигама. Амбис, реч грчког порекла, у "Речнику српскохрватског књижевног и народног језика", који је издала САНУ, значи "провалија, понор, бездан". У речнику Трошића она значи и "литица, урвина". Јављају се разлике и у значењу. На пример, ђогат је на турском коњ "плаве, отворене боје". На југу Србије то је коњ "тамне или црне боје". У Малој Дренови, пак, то је "коњ беле длаке".

Аутор покаткад наводи реченице из говора, које могу бити и паремије, у којима су речи које објашњава. На пример: "Не трчи куче за јунаком, него за комáтом" (комáт). "Није он истина так̂, само га неки пот̂акнуо" (пот̂акнути). То може бити и згуснута прича: "Чобани су ујутру понели у вагану качамак, али пошто нису били гладни, увате па га баце у врзину. Када су

огладнели, дођу на оно место па повичу: " Качамаче, рипи из врзине те не уплаши" (качѝмак).

Трошићев речник није само лексикографски материјал. Речи које људи науче из мајчиних уста у родном дому, у завичају, доживотно додирују њихову душу и ум. Није случајно аутор посебну пажњу обратио акцендовању речи. Три су акцента присутна: краткосилазни (à), дугосилазни (â) и дугоузлазни (á).

Дијалекти и народни говори уопште део су српског језика и имају значајно место у нашој култури. Они уједно помажу да боље упознамо поједина наша места и крајеве.

О дијалекту су се позитивно изражавали и познати писци. На пример, мудрица Исидора Секулић је писала: "Наречја би се морала боље познавати и заволети; она би морала много давати оном језику који је успео да постане књижевни језик". Додао бих: "Имају шта даровати". Милош Црњански је категоричан: "Лепота језика је у знаку, у мистичној боји речи, а не у чистини, и ја ћу до смрти радије писати затамњено тица него птица".

Речник говора трстеничког краја Драгише Трошића је врло значајан допринос дијалектичкој лексикографији. Биће посебно интересантан за дијалектологе. Он је, без сумње, извор језичког градива за лингвистичка истраживања.

Проф. др Момчило Златановић

РЕЧНИК

А

- ̀ба** — дебело грубо вунено сукно.
- ̀баџија** — кројач који се бави кројењем, гајтанисањем и шивењем одећа од сукна, шајка, чоје и другог материјала.
- ̀бер** — вест, новост коју доноси гласник.
- аброн`ша** — особа која преноси новости, често баш оне које су нека тајна и које "ники не сме да зна".
- ̀вашаст** — разигран, детињаст, неозбиљан, непромишљен.
- авет`ња** — погрдан назив за особу која је збуњена, буновна, избечена, која изгледа као нестварна. Опустела, празна кућа.
- ̀влија** — простор око куће затворен неком оградом; најчешће постоји горња и доња авлија.
- ̀вра** — велика галама, свађа, гужва; неорганизован и неартикулисан скуп људи.
- авр`к** — запуштен и необрађен простор, зарастао у травуљину и коров.
- агит`ација** — убеђивање, навијање за неког, подржавање (термин из предизборне кампање).
- ̀дет** — обичај, навика.
- ајд`к** — одметник у шуми, хајдук; натега, проширена цев којом се из бурета вади ракија, направљена од тикве, лејке (в.).
- ̀јка** — потера, хајка; општа повика на неког у смислу оштре критике и осуде.
- ̀јлук** — надница за служење газди, која се односи на дуже време, обично на једну сезону.

- ајм̀ан(а)** – особа која је вешт преварант; насилник, кавгаџија; нерађа.
- ̀акати** – јурити тамо-амо без циља; терати неког, муштрати ("Акај мужа ки коња, а поштуј га ки свеца").
- ̀акнути** – ударити некога ногом, шутнути; изненада насрнути.
- ̀аков** – стара мера за течност, најчешће за вино (51 литар).
- ̀акреп** – змија, шкорпија; особа која је пропала и у моралном и у физичком погледу; веома мршава и ружна особа.
- алаб̀ука** – граја, врева, повика, ларма.
- ала́вко** – прождрвљивко; незасита, похлепна, грамзива особа.
- алак̀ати** – кретати се бесциљно и без идеја; радити бескорисно уз велику буку, а тражити божију помоћ.
- ала́лити** – похвалити, честитати, благословити.
- алам̀ан** – лупеж,отимач, подмукао човек.
- алам̀уња** – неко ко је врло брз и довитљив у пословима, али и врло преке нарави.
- алап̀ача** – жена од које се не може доћи до речи (због "важних" вести); торокуша, брбљива особа.
- алап̀љивко** – прождрљивко, незасит, гладница, особа која може да поједе много, као некаква ала.
- ̀алат** – коњ црвене (риђе) длаке.
- ала̀уџа** – временска непогода која може да сатре сав бериђет (в.) за један тренутак; алаука.
- ̀ален** – јаркоцрвен.

- алѝја** – ничија земља или шума; имовина за коју су спахије, уз новчану накнаду, издавале тапију селима и појединцима.
- ѧлка** – прстен, карика, звекир.
- ѧлѝв** – дрвена посуда из које се храни, зоби, стока и то јармом (мекиње помешане са водом).
- аловѝтост** – поседовање натприродних способности; видовитост.
- алѝсати(се)** – упропастити се, физички пропасти из непознатог разлога, као да су више силе "умешале прсте".
- алуждѝја** – натприродна снага која се испољава кроз временске непогоде; снажна грмљавина и олујни ветар; људерина.
- ѧм** – део запрежног прибора за коња који се састоји од кожных каишева међусобно повезаних.
- амѧнет** – обавеза која је примљена у наслеђе или задужење; опорука дата са поверењем на чување.
- ѧмбар** – остава за жито и брашно, обично се налази поред салаша.
- ѧмбис** – провалија, литица, урвина (в.)
- ѧмза** – будала, блесавко.
- амрѧл** – кишобран са штапом.
- ѧмѝја** – занатлија који прави амове и другу опрему за запреге.
- анѧтема** – враџбина, проклетство које се преноси у наслеђе.
- ѧндрак** – зло, невоља; непозната сила која је ушла у некога, па га обузели нечастиви ("Не знам који му је андрак").

андрмбљи	– неке поситнице, безначајности које су ту само да сметају, а којих се лако не одричемо и не ослобађамо.
анђама	– сподоба која се појављује ноћу, вампир, ђаво, а дању живи у мрачној јаруги, у неком "рупићу".
антерија	– горњи део мушке народне ношње .
антрз	– особа која има лошу, преку нарав; баксуз, инација.
апаш	– мангуп, варалица, лопов, развратник.
апелација	– налог за другостепено поступање (термин из правосудне праксе).
апити	– отети, украсти, шчепати, зграбити.
апсана	– затвор, апс.
арбе	– обична теретна кола са воловском запрегом.
арам	– завет или нека клетва; проклетство.
арамија	– несмајник, лопов, пропасник.
арварски	– врста опанака од коже са уврченим врховима који су украшени и представљају део народне ношње.
аргатовати	– тешко радити; надничити, печалбарити.
ардуна	– улаз у кућу отпозади, из дворишта које је иза куће.
аренда	– закупнина за земљу, касапницу, воденицу и др.
арњеви	– кров на запрежним колима; катава (в.).
артија	– хартија, било шта од папира.
арумити	– трошити део нечега, најчешће имања, мало по мало ("Коњ се изарумио").

- ̀рчити** – трошити земљу тако што се целина цепа на мање делове, на аре, и тако распродаје.
- ̀ршин** – мера за дужину (око 70цм).
- ̀сичина** – будала; онај који "тера силу" ; насилник; саможивник.
- аскӯрђел** – предак пре чукундеде, шести степен крвног сродства.
- ̀сна** – корист, вајда (в.), ћар (в.) ("Нема асне ако је'ш 'рану без 'леба").
- ̀спра** – стара турска новчана јединица која има најмању вредност; ситница, трунка.
- асӯрџија** – мајстор који праве асуре и катаве (в.) и друге покривке од рогоза, шевара, трске и сличног материјала.
- ̀т** – коњ племените пасмине.
- ̀тар** – подручје које припада једном насељу.
- ̀тара-п̀тара** – тамо-амо, овуд-онуд; насумице.
- ̀треса** – адреса.
- ̀узлук** – стаклени излог који има кутијаст простор за излагање робе и још једно стакло са унутрашње стране.

Б

- бабарџа** – синоним за неку страшну бабу; израз којим се плаше деца.
- баб̀џик** – "јастук" изнад предње осовине запрежних кола на коме стоји покретан оплен (в.), чеврма (в.), испред срченице (в.).
- баг̀не** – погрдан израз за неког ко је недозрео, детињаст, инфантилан.

багатѐла	–	веома јефтино, безвредно, у бесцење.
багла̀ме	–	шарке за врата и прозоре.
ба̀гљав	–	аљкав, неуредан; погрдан појам за неукус, кичерај.
ба̀гра	–	врста људи са лошим особинама.
бада̀ва	–	бесплатно, ни за шта, за багателу, цабе.
бада̀вџија	–	особа којој протиче време узалудо; дангуба, нерадник, ленштина, беспосличар.
ба̀дањ	–	шупља буква кроз коју пада вода из јаза на воденички точак.
ба̀зга̀ти	–	лутати без неког одређеног циља.
ба̀здети	–	ширити непријатан мирис око себе; смрдети (обично пијаница базди на ракичину).
ба̀йрѝти	–	раскош, изобиље; уживати у нечем лепом (када краве или овце упадну у нечију детелину, па се добро накркају).
ба̀ја̀ги	–	као, тобоже.
ба̀јбок̀ана	–	затвор, робија, бајбук, апсана.
ба̀ја̀лак	–	када ти прсне спољна гума, а немаш паре да купиш нову, узмеш парче старе гуме и узицу, па замоташ око бандаша и онда можеш опет да возиш "точак" (бицикл).
бакаб̀унда	–	особа која не зна ни шта ради ни шта прича; будала.
бакал̀ин	–	власник бакалнице, трговинске радње.
бака̀лук	–	роба која се купује у бакалници.
бака̀нџ	–	тешка, дебел ципела; цокул (в.).

- ба̀кнути** – нахрупити силовито и изненада; добити на лутрији (када некога бакне велики добитак).
- бакр̀аче** – посуда за воду, обично је ручне израде, искована од бакра.
- баксѹз** – особа која другима доноси несрећу.
- ба̀ктати се** – акати (в.) се око нечега или некога без већих резултата, улагати узалудно велики напор у нешто.
- ба̀кча** – башта, градина (в.).
- ба̀кшиш** – напојница, част.
- балавѹрдија** – група необуздане деце; дечурлија.
- балѧ̀нца** – мањи кантар са тасом.
- ба̀лдѹсати** – уморити се, занемоћати.
- ба̀лук** – гужвица, намотуљак обојеног вуненог конца за балучење (в.) ћилима и черги.
- балѹ̀стри** – ограда на степеништу и тераси од бетонских елемената.
- балѹ̀чити** – шарати ћилим разним ранфлама приликом ткања.
- баљѧ̀гати** – причати нешто без доказа; измишљати оптужбе без чињеница; "лупетати".
- бамбадѧ̀ва** – потпуно без икакве вредности; бадава.
- ба̀нгав** – када се неки посао уради површно, офрље (в.), неспретно, трапаво, хромо; сапето у ноге и руке; багљав.
- ба̀ндѹло** – онај ко иде без циља; дангуба, флегматик.

- бандоглѣв** – онај косвојевољно, тврдоглаво ради нешто погрешно и упорно по сваку цену, не прихватајући паметан предлог.
- бѣнути** – изненада наићи; упасти у неку просторију ненајављен и без очекивања.
- бѣпити** – рећи нешто непримерено, глупо; брепити.
- барабѣр** – упоредо, заједно нешто радити.
- бардѣк** – велики ибрик, обично се користи за ракију грејаницу.
- бѣрем** – било колико, бар мало.
- баруѣја** – Занатлија које прави муницију и продаје барут.
- бѣсамак** – степеник, обично од камена.
- батѣлити** – нешто напустити или престати са дотадашњим пословима или навикама.
- батарѣка** – сасушено стабло биљке без листова.
- батлѣја** – неко ко има доста среће; онај ко доноси нешто добро, срећу.
- бачвѣра** – просторија за бурад и бачве, слична подруму.
- бачвѣр** – качар (в.).
- бачѣја** – објекат за сирење млека; издвојени објекат у пољу.
- бѣѣа** – отвор за излазак на таван; отвор на крову са прозором; оѣак над отвореним огњиштем.
- башибѣзлук** – без вредности, без значаја или без ауторитета; неки отпадник или изрод.

- ба̀шка** — одвојено, посебно, појединачно, обашка, свако за себе ("Свака вашка обашка").
- бегенѝсати** — изразити симпатије према некоме (у обичајима, када момак покаже да му се нека девојка допада).
- бедевѝја** — кобила расне пасмине.
- бѣдѝња** — стање сиромаштва; врста карактера; недостатак духа.
- безѣцовати** — унапред резервисати; наручити.
- бекрѝја** — пијаница, алкохоличар; расипник, пропасник; лола.
- белѝј** — малер, штета, несрећа.
- белегѝја** — брус за оштрење алата.
- белѝјка** — врста конопља са белим цветовима и високог раста, која се бере пре од црњојке (в.).
- бенѝвити се** — блесавити се; пренемагати се; бити превише неозбиљан.
- бѣрбер** — фризер који брије и шиша.
- берѝћет** — укупан род (приход) од имања за годину дана.
- беснѝља** — особа врло преке нерави; бесник.
- бестрагѝја** — врло удаљено место, у беспућу; недођија.
- бѣчити се** — чудити се нечему; намрштено, уз мимику лица, јако отворити очи; разрогачити.
- бѣшек** — колевка за бебе, у којој дете може да се љуља.
- бѝзгѝвчина** — неко ко има огромну физичку снагу, а мало памети; заровник (в.), задрибанда (в.).

бѝлмез	– ленштина, нерадник; будала, глупак.
бѝрòв	– викач, позивар, добошар; општински пандур.
бѝртија	– бирцуз (в.).
бѝрцуз	– димњива, неокречена кафана.
бисáге	– врста дуплог ранца са отвором око врата који се носи на леђима и грудима, или преко седла (сашивене су од кострети).
бѝскàти	– требити обично када се деци чисти глава од гњида и вашака).
бисквѝт	– врста кекса, слатко тврдо пециво.
бичàлук	– штап на који се везује бич (дугачка трака од коже), украшен је резбареним шарама, користе га кочијаши.
бичкѝја	– ручна столарска тестера са рамом.
блѝбѝтати	– причати нешто неповезано, којешта; лако одати неку тајну.
блѝдуња̀в	– светао; малокрван; блед.
блѝнта	– ко ништа не разуме, блесавко, глупак који само гледа, блене "као теле у шарена врата".
блѝнути	– изненадити се, (обично када неко схвати да је ухваћен у лажи).
близнај̀во	– платно изаткано на основи која је у нити "уведена по две жице".
блокѝј	– метална потковица за ђонове на ципелама
бљ̀увати	– повраћати (због боласти, али и због много пића).
бљ̀узгавица	– када снег ојужи па се отапа; лапавица.

- боговѐтно** – врло дуго и досадно; предуго, али узалудно ишчекивати "цео божји дан".
- бѐза** – врста освежавајућег напитка од кукурузног брашна и квасца.
- бѐзација** – занатлија који прави и продаје бозу (в.).
- бѐзна како** – израз којим се неко или нешто похваљује у смислу да не може да буде боље (овде се изгубио глас **г** па је дошло до спајања речи).
- бѐјација** – занатлија који фарба одећу и пређу.
- бѐкча(лук)** – поклон, дар замотан у мараму; извезен чаршав.
- бомбѐнција** – занатлија које од шећера прави разне слаткише.
- бѐндрук** – врста грађевинског објекта са дрвеном конструкцијом (пајанте, мертеци, кламфе) и са испуном од блата или цигле.
- бѐрд** – тамноцрвен.
- брѐв** – део стада; јединица за бројање стада оваца и јагњади.
- брѐвар** – шлосер (в.).
- брѐдва** – алат за дељање дуга код бачвара и пинтера чије је сечиво "укошено" у десну страну; сатара.
- брзлѐтна** – брзлетна, наруквица, гривна.
- брдѐла** – део на разбоју за ткање који служи да пређа и потка буду што боље сабијени (зато се брдилима удари више пута).
- брѐновати** – поштовати, уважавати, ценити; увијати косу врућим металом.
- брѐпѐти** – причати нешто "с брда - с дола"; неког испребијати, нарочито ноћу у мраку.

- брѐпити** – нешто неком изненада саопштити; нешто пред некога изненада бацити; нешто глупо "лупити"; својим поступком створити непријатност другоме.
- брѐцати се** – викати; издирати се на неког са великом дозом љутње, уз честу употребу речи "бре".
- брѝтва** – оштар нож мање величине са кривим сечивом; чакија (в.).
- бр̑лог** – неред, хаос; запуштен простор, бурдељ
- бр̑ља** – лоша ракија од које се зачас забрљава.
- брљ̑вко** – глупак, без памети, будала.
- бр̑њац** – коњ који има белу њушку или бели белег на њушци (бр̑аш).
- бр̑њица** – жица која се свињи ставља кроз кишу (в.) да не рије по тору (в.) и да не подиже страмац.
- бројан̑це** – разбројане жице, нити, основе за ткање које садрже двадесет шишаница (в.) и посебно су повезане.
- брус̑р** – мајстор који прави брусеве за оштрење алата.
- буб̑ја** – главичасте цвасти двогодишњег црног лука из којих се, по сазревању, добијају ситне црне семенке које ће служити у следећој години за производњу арпаџика.
- буб̑њ** – бубан; дубок вир у реци који вода ископа преко зиме, па лети може да се скаче с обале (ко сме); посебно ископан резервоар у винограду за скупљање кишнице од које се прави "чорба" за прскање.
- буђел̑р** – велики новчаник за велике паре; шлајпик (в.).

буѐр	– газда, богаташ, великопоседник.
букàрити	– парити свињу с вепром.
буклїја	– окићена дрвена посуда напуњена вином којом се позивају гости на неко весеље.
букòла	– дрвена посуда за воду елипсастог облика која има једну дужу дугу (в.) са дршком (у њој је ношена вода за пиће у њиву).
булāзнїти	– причати нешто у бунилу; причати неке неосноване приче, обичне лажи.
булумѐнта	– окићена и весела дружина са музиком.
буљїна	– сова коју треба терати што даље од куће, јер њен глас личи на кукњаву; кукувија (в.).
буљук	– крдо, чопор, а најчешће стадо оваца; гомила војске.
буљукчàр	– чувар, гонич стада стоке, обично буљука оваца.
бу̀нтрुक	– подебљи дрвени колац (коц) који служи да држи тарабу или плот (в.), користи се и у винограду; дирек (в.).
буњїште	– ђубриште, пепелиште; место за кућни отпад ("Сваки је петао најјачи на своме буњишту").
бургијати	– изврдавати неку обавезу ("Вртети ки бургија").
бурдѐљ	– неки брлог (в.); неуредан простор.
буричкати	– испретурати нечије ствари; покварити нешто што је било уредно.
бу̀сати се	– ударати рукама у груди ради доказивања нечега услед надостака јачих аргумената.
бусїја	– заклон, заседа; позиција, положај.

бѹћкало

- направа која се користи у риболову, најчешће за хватање сома; дрвени предмет којим се лупа, удара у чамац.

бућкуриш

- нека неукусна храна направљена од свега и свачега.

бѹца

- дрвена посуда у коју се слива ракија; приликом печења ракије, постава, џбан (в.), чобања (в.).

бѹчук

- дрвена посуда из које се храни стока; алов (в.).

буџак

- мутвак (в.).

В

вѹбити

- позивати; скупљати (живина се тако прикупља ради храњења).

вагѹн

- дрвена посуда за чување хране величине између тањира и чиније; мерица за жито или брашно.

вѹздан

- током целог дана; повоздан, сав дан; предуги временски период.

вѹјда

- корист, добит, ћар.

вѹјкати се

- предомишљати се, бити у недоумици; бити неодлучан за предузимање неке активности.

вѹјно

- кобајаги; тужно, јадно, жалосно, срамотно.

вѹјта

- фајта (в.); врста, сој; олош, багра (в.).

вѹкат

- временски термин, тачно одређено време, баш тада; земан (в.).

вакѹла

- приговор; поука, савет са доста примедби и критике.

- в̀акца** – болест на ногама која се лечи тако што се на хладној секири сагори крпа, па се са "ознојене" секире покупе водене капи којима се лечи ојед међу прстима на нози: ("Вакце на табакце").
- в̀ал̀ога** – рупа пуна воде; шири простор који је тешко проходан и неприступачан због високих подземних вода.
- ванца̀га** – особа која без циља лута и "утуцава" време; битанга; врста дрводељачког алата (брадва, тесла, секирица).
- в̀аона** – део воденице "моравке", главна греда која повезује коло и камење и тако преноси енергију на горњи камен.
- в̀апа** – непријатан задах који настаје услед врелине и запаре или других узрока ("Најео се белог лука, све бије из њега нека вапа").
- варак̀н̀ути** – нагло, услед нервирања променити мишљење, па своје понашање усмерити у супротан правац.
- варенѝка** – слатко млеко, варено или тек помужено.
- в̀арзѝло** – црвена боја у праху.
- ватра̀лѝ** – служи код огњишта за запретање (в.) пепела.
- ведрѝца** – ведро; дрвена посуда која служи за мужу млека.
- вѝђе** – обрве.
- вѝјка** – синоним за веома мршаву и слабашну особу; сува гранчица или листић које ветар витла куда хоће.
- вѝнка** – евенка; одсечени најбољи гроздови са лозом, сакупљени у свежањ и остављени да се суше; свежањ клипова кукуруза.

- венчанѝца** – греда која се поставља на свим спољашњим зидовима на кући и на коју се ослања кровна конструкција.
- вѣња̀к** – настрешница на сојама покривена сувом травом; набацана трава на гране дрвета која служи као заклон од кише или од сунца; сеник.
- верѝге** – металне кукe и ченгеле које висе изнад огњишта на које се каче бакрачићи са водом, а може и да се суши сланина.
- верѣнда** – на кући дограђена тераса која је обично затворена; доклат (в.).
- вѣрмати** – уважавати и поштовати некога, фермати
- ветромѣтина** – чистина где дувају јаки ветрови.
- вѣгањ** – ковачки уређај; мехови са којима се потпирује ватра за грејање гвожђа на ковачком огњишту ради лакшег ковања.
- вѣжлѣ̀ња** – мршава, танка и ниска особа (и биљке могу бити вижљаве).
- вилѣ̀нити** – по целу ноћ нешто тумарати; ићи без циља, никако се не смиравати; лајити.
- виња̀га** – винова лоза формирана тако да чини пријатну настрешницу за одмор.
- виокѣ̀ка** – кривина; синоним за понашање неке особе која стално избегава своје обавезе ("Само врда и измишља неке виокуке").
- вѣр** – удубљење које је у реци ископала вода; бубањ (в.).
- вѣтѣ̀љ** – фитиљ трака умочена у петролеј на лампи која гори и тако даје светлост, а може да се штелује на јаче и слабије светло.

- вѝтло** – уређај за намотавање пређе; витло на воденици; некада су за забаву о Божићу правили витло као неку врсту рингишпила.
- витопѐрити** – упредати, кривити; намерно мењати прави смисао ради личног интереса.
- владѣр** – мајстор који ваља сукна и вуну; сукнар.
- владѣше** – класови "белих" жита; подмашак.
- воденѝчар** – занатлија које у воденици меље житарице.
- водењајка** – дебела велика чаша за воду од "три деци" која некима служи да се што пре "народљају и мртвошу".
- вѝзѣлка** – направа која се користи за затезање пређе приликом сновања основе за ткање ("На возаљку се посади дете, или се тури камен ако дете неће да мирује, па се пређа боље затеже").
- вѝртати** – варати некога давањем лажне наде; стално одрицати.
- вр(а)тѝло** – уређај на ткачком разбоју на који је намотана пређа за ткање.
- врдѣнац** – коњ црне длаке.
- врѣн** – тамноцрн (каже се да је неко вран од батина; "црно без ич белог, ки обојак").
- врѣњ** – дрвени чеп за бачве или бурад; врњак.
- врѣтница** – улазна врата на дворишту, капија.
- врѣвољ** – вр'ољ; гомила нечега (и када имамо гомилу пара и то је врвољ); велики неред по авлији.
- врѣг** – плод биљке која рађа украсне плодове; разновразне дуде (в.).

- врдала̀ма** – особа која избегава обавезе правдајући се ситним лажима.
- врѐнгѝја** – начин спајања греда "у крст" (када се обе засеку у облику трапеза); штранга; конопац.
- врѐсло** – ојачани венац са дршком на бакрачу; врезло, поврезло.
- вретѐно** – танка, обликована алатка на коју се намотава конач приликом испредања са кудеље.
- врзѝна** – запуштена, неуредна ограда од самониклог шибља и дрвећа.
- вр̀змати се** – мувати се около; кретати се у близини места догађаја без неког посла.
- вр̀летан** – стрм, кршевит предео; тешко приступачно и забачено место.
- врливѐј(ка)** – пространство у сеоском атару после подизања берићета (в.).
- врл̀удати** – ићи без одређеног циља; базати, главрњати, лутати, шевелјати.
- врља̀вко** – зрикава, разроока особа; особа са очном маном.
- врља̀ти** – газити, упропастити берићет.
- врља̀йка** – цепањем дебла добијена танка и уска цепаница која може послужити за ограду и за друге потребе у домаћинству. Временом се искриви па се "изврљи".
- вр̀нути се** – вратити се.
- врња̀зѝти** – радити нешто на своју руку; импровизовати.
- врња̀к** – горњи чеп на бурету или бачви.

- в̀р̀п̀ò̀л̀ъ̀ити се** — немирно седети; стално мрдати; мешкољити се (в.).
- вртл̀а̀к** — непроходан и запуштен терен обрастао високом травом и свакојаким растињем.
- в̀р̀ч** — посуда за воду или вино; крчаг (в.).
- вршк̀а̀ра** — посебно исплетена корпа од прућа намењена за риболов у коју риба може да уђе, али не може да изађе; трмка.
- вршн̀ик** — поклопац за црепуљу или неку другу посуду у којој се пече хлеб или печење; сач (в.).
- вун̀ѝја** — велики дрвени левак за сипање ракије или вина у буре.

Г

- г̀анц** — потпуно ново, скроз ново, сасвим ново.
- г̀ар** — уродица у житу; врста болести жита; пуша.
- г̀арав** — прљав од чађи и гара; црномањаста (в.) особа ("Гаравушо, и срце и душо").
- г̀арвењача** — метална или дрвена кука којом се качи руда од кола или плуга за јарам.
- г̀аргија** — велика сметња, превара или препрека постављена некоме ради спутавања у неким намерама ("Ударио му гаргију").
- г̀в̀инт** — навој на завртњу; лоза на шрафу.
- г̀в̀ир̀ети** — крадом извиривати из прикрајка; осматрати иза неког заклона.
- г̀егула** — погрдан назив за сељака са тенденцијом омаловажања и понижавања.

гѐјак	– назив за сељака; гегула (в.), геџа (в.).
гѐкнути	– треснути о земљу с висине или с неког положаја; бупити.
гѐпити	– отети, на брзину украсти, здипити (в.).
гѐџа	– погрдан назив, гегула (в.), гејак (в.).
гѝгѝље	– дрвене мотке са ракљама на које се могу попети они који су вештији и тако ходати; шуле.
гѝлѝчити	– голицати; гребуцкати.
гѝтери	– заштитне решетке на прозору или вратима; металне или дрвене шипке.
гѝџа	– назив за чокот винове лозе или неки други жбун .
гљѝб	– блато које настане после кише.
главѝна	– главчина; центар дрвоног коларског точка која се натакиње на осовину, а од ње полазе пармаци (в.) који држе наплатке (в.).
главнѝк	– основни, главни обруч на бурету, каци или бачви.
главња	– дебело дрво, дебло,клада која се стави на огњиште да дуго одржава ватру.
главрѝџати	– без циља лутати; када неко не управља својом главом.
гладнѝџа	– особа која стално једе, а опет је гладна; продупчина (в.) (и када се наједе очи су јој гладне).
гламнѝџа	– гламњица; главница - врста болести која напада пшеницу у виду црног праха за време влажних, кишних дана и умањује квалитет рода и смањује принос.

гл`анц	– завршни сјај на очетканим ципелама.
гл`ат	– клот; просто, једноставно; равно.
гледѐљак	– зеница ока, највиталнији део ока који је зато ушао у народну заклетву ("Да богда ми гледельци испали").
гледичов`ак	– велики трн од посебне врсте багрема, гледича.
глибљај`ив	– каљав, блатњав, пун глиба (в.).
гличк`ати	– газити, гацати по глибу (в.), по ретком блату после кише.
гл`оба	– новчана штета, обично казна за неки прекршај.
глогов`ак	– глогов трн или колац, а најчешће "глогов коц" као оружје за "борбу против вампира".
гл`отан	– непријатан; неко ко језиком, говором износи неку прљавштину; прљав.
гл`оцкати	– грицкати; кињити; глоцкати месо око костију ребарца, шије и сл.
глуп`ерда	– много глупава особа.
гњав`атор	– особа која много гњави; ко врло споро и досадно прича; темезгало (в.).
гњѐкнути	– пасти, треснути (обично када политичар зглајзне (в.) са положаја, па дрући (в.) дупетом о ледину).
гњѐц`ати	– месити тесто; некога претући, угњецати да се надује и отекне као тесто.
г`овѐти	– мудро, са уживањем ћутати ("Гови ки снаша у кочија") ; ласкати, угађати, додворавати се.
говн`овољ	– мрљава, неодлучна особа лошег карактера .

голѝбез	– други степен поређења, компаратив именице гоља (в.).
голит̂ар	– сиромашна особа.
гологу̀зија	– нико и ништа; подрпанко поцепаног тура; "дупло голо".
голокòтра	– поцепана и прљава особа која не личи ни на шта; гологузија (в); сиромах од рођења, од кад се "окотио ки голибез".
го̀ља	– онај ко нема баш ништа, не само одело; голибез (в.).
го̀њкати се	– убеђивати се са неким ко прво пристане, прихвати, па опет одрекне.
горен̂ак	– горе.
горопа̀дан	– насилан, свадљив, безобзиран, немилосрдан, бесан, опасан.
гра̀бац	– нешто брзо урадити, уграбити (када је нека распродаја, све оде "на грабац").
град̂ина	– ограђен и лепо уређен простор за гајење цвећа.
градоб̂итина	– летина оштећена временском непогодом, убијена градом.
гра̀ор	– махунаста коровска биљка у роду житарица; уродица.
граор̂асат	– сивкастоплавичаст; грао.
грб̂ина	– леђа, грбача.
грдн̂ик	– неко ко је запуштен и ружан ("Никаки, да му не узмеш ора' из руке").
гребен̂ар	– мајстори који гребенају тежину (в.) од конопља или лана, увек се истовремено употребљава пар.

грѐбени	– алат са шигљцима од танке жице којим се гребена вуна.
грѐдељ	– греда, руда на запрежним колима или плугу.
грѐдом	– узгред, поред, паралелно уз неки важнији посао урадити и неки споредан.
грља̀штѝти	– себично грабити, присвајати, узимати све за себе.
гр̀маљ	– огроман, здепаст човек са невероватном снагом, а мало памети; прост и неотесан човек.
гр̀не	– земљани лонац за спремање специјалитета; грнац.
грнч̀ар	– мајстор који израђује посуђе од земље, глине.
гр̀јзе	– виноград, грожђе, лојзе.
гром̀уљка	– мала гомила нечега, гомилка, громуљца.
гр̀ош	– ситна новчана јединица, новчић (око 40 пара).
губ̀ер	– тежак покривач изаткан од кучине; јорган израђен од природних сировина у домаћој радиности па уваљан; врло грубо ткање.
г̀вно	– простор уређен за вршидбу жита, а може и за простирање цигле да би се осушила; место где се, према народном веровању, састају вештице.
г̀главо	– предиво са доста чворова; посао који иде лоше и са много препрека; лоше намештена кост после прелома ("колено му остало гуглаво").
гуд̀ура	– брдовит, каменит, тешко проходан простор.

- гуз̄ар** – нарочито исплетена корпа за риболов са једним отвором где риба може да уђе, али не може да изађе; вршкара.
- гӯз̄оња** – погрдан назив за дебелог и трапавог човека који само мисли како да се наједе.
- гул̄анфер** – мангуп, фрајер; скитница, пропалица.
- гунгӯла** – општа гужва и метеж; врева, неред, пометња.
- гӯња** – врста дебелог капута израђеног од домаћег сукна.
- гӯрав** – погрбљен, заостал у развоју (обично је прасе гураво, а може и човек да буде гурав).
- гӯтав** – замршен, запетљан, са много завезака, нешто што има много "гута".
- гӯтити** – премештати с места на место безвредне ствари и чувати их као велику вредност.
- гӯцнути** – пијуцнути, попити само мали гутљај ("Није пијан, само је мало гуцнуо").
- гӯчк̄ање** – стара игра са дрвеним палицама којима се тера чворновата дрвена лоптица у рупу коју чува противнички играч.

Д

- д̄амари** – жиле куцавице, крвни судови; подземни водени токови.
- д̄анга** – линија; нека ознака, жиг, траг.
- д̄ангӯба** – беспосличар коме време пролази узалудно, који "губи" дане.
- д̄андало** – веома важан и виталан део ("Погоди га право у дандало").

дандàра	– лакомислена, непоуздана особа; преварант, протува.
дàнути	– одахнути, одморити душу.
дàнце	– дно посуде, капе, чаше.
дāцїја	– порез, новчана обавеза и обавеза плаћања у природи: месом, вуном, житом, машћу, ракијом и др.
двїска	– овца стара до две године која се није јагњила.
двōкōлица	– запрежна кола са рудом која омају само два точка.
дежмèкаст	– ниска дебељушката особа.
дèла	– дедер, хајде (подстицај), ела.
деловōђа	– писар, записничар који води јавне књиге.
дémбел	– нерадник, ленштина, готован.
дèњак	– велико бреме увезано у једну балу; увезан товар.
депèша	– телеграм; врло брза порука.
дèрле	– немирно безобразно дете; дериште.
дерлèтина	– неплодна њива са које је врло тешко нешто овајдити; дрлетија.
дéша	– девер од милоште.
дзунзàра	– велика зелена мува; особа која иде "а тамо - а овамо".
дибидўз	– скроз, сасвим, у потпуности.
дйвит	– писаћи прибор, држач за перо и мастионицу.

дизгѝни	– каишеви којима од ђема (в.) преко узда (в.) кочијаш управља коњима; наметање своје воље другоме.
дѝјурна	– чиновничка дневница.
дѝлбер	– момак, делија; љубавник.
дѝлчик	– део кантара, полуга по којој се помера ђуле или тег.
дѝпле	– свирала слична двојницама, састоји се од две цеви, и прави се од зове или сламке (када је неко много мршав, каже се да су му "ноге ки дипле").
дѝрек	– дрвени стуб који држи вратницу, или капију; бунтрук (в.), ћошник .
дирѝнци	– радити веома тешке физичке послове, радити робијашки.
доа̀кати	– неком силнику "стати на крај", победити га; досадити му.
довија̀нт	– сналажљив, довитљив човек.
довѝјати се	– сналазити се.
довѝдак	– особа која је је доведена у кућу, зет или снаја.
до̀долка	– особа која обичајним песмама призива кишу.
дозѝмак	– доњи део стабла до пања; ониска и дежмекаста (в.) особа.
доконѝаш	– беспосличар који смишља бесмислене послове ("Докон поп и јариће крсти"); доколичар.
доконѝчити	– ленствовати, беспосличити, "утуцавати време".

докотѹрати	– са тешком муком негде стићи, "на једвите јаде".
дѹксат	– балкон, избочено место на кући, веранда (в.).
долѹма	– део одеће; капут до испод колена.
долѹп	– точак на воденици који окреће вода; точак за поливање који окреће. коњ крећући се у бесконачном кругу .
доленѹк	– доле.
дѹлма	– преграда; танак зид; препрека; техника зидања куће; испуна.
домѹзлук	– стока (свиња) која се оставља за запатак (в.).
домунђавѹње	– тајно договарање шапатом, да нико не чује
дѹрат	– мрк или тамнориђ коњ.
дѹцкан	– касно, са закашњењем.
дрѹм	– стара мера за тежину (око 2,5 грама) - тежина једног дуката.
дрѹмљѹја	– сачма којом се пуни ловачка муниција.
дрѹмосер	– плашљива особа која се представља супротно.
дрангуљѹје	– безвредне свакојакe ситнице које, осим, тобоже украса, баш ничему не служе.
дрвљанѹк	– место за смештај и цепање дрва.
дрводѹљац	– тесар (в.).
дрездѹти	– упорно стајати и чекати неког ("Оштурео сам од дреждења").
дрѹје	– поцепана одећа.

дрѝкавац	– сабласна животиња из прича која ноћу дречи и плаши децу.
дрѝш	– вршалица за житарице.
дрѝкер	– метална кукица (дугме) на одећи за копчање.
дрѝпац	– неотесанко; пропалица; нерадник; поцепан, дрипав.
дркѝла	– ислужен коњ, кљусе, рага; дркавела.
дрѝкот	– дрхтавица, грозница.
дрљѝавко	– прљавко; крмељивко, неумивен, неуредан.
дрљѝача	– пољопривредна алатка за ситњење и равнање земље.
дрѝмпѝња	– себична особа која мисли да може сваког да дрма.
дрѝндати	– нестручно употребљавати неки предмет; возити се по неравном путу лошим колима.
дрѝнѝти се	– наљутити се, па се жестоко разгоропадити; дурнути се.
дрѝмбѝље	– примитиван музички инструмент.
дрѝњак	– отпадак, крпа, прња; морално посрнула особа.
дрѝпити	– насилно отети, узети.
дрѝтна	– матора, излапела особа; ислужен, одртавео коњ; испошћена мршава земља.
дрѝкше	– другачије, различито.
дрѝћити	– гњекнути (в.); пасти, зглајзнути (в.), љоснути.

- др̑цкати** – добити пролив па стално трчати "иза врзине" (назив је настао од шљиве "дрцкуље", џенерике (в.), видоваче).
- др̑чан** – безобзиран; безосећајан, безобразан, самовољан, себичан.
- дуванџија** – трговац који се баве продајом дувана.
- дџвар** – зид у соби: ("Дотерали цара до дувара").
- дџге** – дебеле даске од којих се праве бачве, каце, бурад, а за бурче могу да буду и "мршаве".
- дџда** – врг (в.); шупља тиква, посебне врсте и изгледа, у којој се чува вода и друго пиће, затворена шишарком.
- дџдук** – врста фруле; глупак, ограничена особа.
- дџз** – скроз, у целости; дибидуз.
- дџлек** – врста тикве; бундева.
- дџлум** – јединица мере за површину земље (10 ари).
- дџнђер** – грађевински радник, тесар, дрводељац.
- дџнкло** – тамномрко са загаситим нијансама.
- дџнути** – скужнути (в.).
- дупетати се** – правити се способнији и паметнији него што си; подмештати се и натурати у неки посао, а при том само сметати другима .
- дџпке** – усправно, у стојећем положају.
- дџрнџти се** – наљутити се, ражестити се, разгоропадити се, дрнути се.

- дѹса** – велики комад хлеба или меса, најчешће сланине или кавурме.
- душтабáнлија** – особа са равним табанима.
- дућáн** – трговачка или занатска радња.
- душѐма** – голе даске без простирке; патос дрвених кола (леса) ограничен калканима (в.) и канатама (в.).
- дѹшлук** – алатка која служи за пробијање рупа за нитовање; пробојац.

Ђ

- ђаконѝје** – свакојакe посланице; најбоље одабрана јела и пића.
- ђáмкати** – ђивкати (в.); досађивати.
- ђѐбра** – комад грубог, оштрог ткања од кострети (козје длаке) који може послужити за тимарење коња и волова.
- ђѐбрати** – радити веома тешке послове без одмора; преконосирати (в.); грдити, критиковати, приговарати; тимарити коња ђебром.
- ђевђѝр** – посуда са избушеним дном која служи за цеђење; цедиљка.
- ђѐм** – гвоздена вођица која се ставља коњу у уста за коју се везују узде.
- ђѐне - ђѐне** – може да се трпи, али не задуго; и тако и тако; још и којекако.
- ђѐрам** – примитивна справа за извлачење воде из бунара.
- ђердáн** – огрлица, ниска накита.

ђѐрђѐф	– дрвени оквир, рам на који се причвршћује платно за вежење.
ђѐрђити	– гледати упорно, упиљити.
ђѐвкати	– стално се нешто жалити, нешто тражити; зановетати; "лајати".
ђѐлкош	– сеоски младић неукусно и екстремно накинђурен, који је кавгација и нерадник.
ђѐнђува	– минђуша; вештачки накит; шарени стаклићи.
ђѐпити	– скочити из места; нагло устати.
ђѐгат	– коњ беле длаке.
ђѐзлуци	– наочаре.
ђѐнѐија	– мајстор који од ђона и кожи праве обућу.
ђѐрђати	– мењати нешто, трампити једно за друго.
ђѐрда	– бритка сабља.
ђувегљѐја	– младожења, заручник, вереник; кавалђер.
ђуле	– муниција за топ, топовско зрно; тег на кантару.
ђускати	– играти; трускати се.
ђутуре	– све скупа, у целости, без појединачног мерења и бројања.

Е

екмѐѐија	– пекар.
ѐндек	– јарак поред пута као и на другим местима за одводњавање; јендек (в.).

енѐ-дѐ	– ено, тамо; погледај, гле.
есп̂ап	– роба, имовина намењена трговини.
етѐ(ти)	– ето ти.
Ж	
жабокрѐчина	– устајала вода; све што је беживотно, мртво.
жакѐта	– кратак женски капут.
жб̂ан	– дрвена посуда; буре пљоснатог облика; џбан (в.), чобања (в.).
жв̂ајзнути	– ударити неком шамар па да се пуши.
жвр̂к	– пчеларска алатка којом се учвршћује восак за рам.
жврљ̂отина	– веома нечитак и неуредан рукопис.
жг̂аравица	– Горушица; болест која даје осећај паљења, печења у једњаку.
жгѐпче	– тупаво и закржљало дете; дерле, дериште.
жг̂ољаво	– мршав, неразвијен.
ждѐроња	– алачко, прождрљивко, незасита особа.
жд̂имити	– побећи, нагло се удаљити са места.
ждрепчан̂к	– попречна статива, мотка за коју се везује запрежни ам (в.).
жѐгре	– палице на јарму (в.).
жен̂ило	– вунени, плетени шал.

женска̂ћ	– онај ко се понаша као да је жена ("Женски петко").
жентурџа	– женетина; погрдан назив за неморалну жену.
жѐраст	– шарен, претежно пепељастосив; пиргав (в.).
жѝжак	– фитиљ за лампу или свећу од ланеног конца или гајтана.
жѝми	– ако море, у реду (узречица за одобравања, бодрења, храбрења).
жљѐб	– удубљење, бразда у камену коју је вода временом издубила; ископана, прожљѐбљена рупа у дрвету.
жмрѝкати	– шљапкати, газити по ретком блату; када се опанци напуне водом, па производе звуке при ходу.
жрџвањ	– уређај за млевење.
жудан	– жељан нечега.
З	
забагрѐо	– врло запрљан; промукао, храпав; кркушљив.
забашурити	– прикрити; прећи преко нечега као да га није ни било; умањити нечију кривицу.
забеђивати	– упорно заступати један став; свађати се са свима; дурити се.
забезѐкнути се	– запрепастити се, зачудити се; изненадити се.
забран	– шума, луг где је забрањена сеча и испаша.
завѐзак	– дете врло малог раста ("Види га, ки завезак!")

зāвāда	– међусобна свађа; замерање.
заврзлāма	– врло замршена ситуација; врста старе народне игре.
заврљāчйти	– завитлати и нагло бацити нешто у страну.
зāгāжањ	– плетена мрежа за риболов и рибокрађу.
зāгасан	– тмон (в.), угасан (в.), тамних нијанси.
заглибйти	– увалити се у неки проблем; запасти у глиб; застранити.
загрѐбак	– огребак (в.).
загуљāра	– непоуздан, покварен, наopak, задрт, заврнут, загуљен човек.
задāнчен	– само на дну, тек само да је покрило данце
задрибāнда	– тврдоглава, недоказана и задрта особа.
зāждити	– побећи, "загребати уза страну"; запалити лулу дувана.
заждрйгнут	– тврдоглав, себичан, са много негативних особина.
зāзўбица	– јака жеља за нечим што није доступно.
заинтāчйти се	– заинатити се, па радити "једно те исто".
зајести се	– посвађати се с неким без неког великог разлога.
закѐрати	– налазити свачему ману; не бити ни са чим задовољан; замерати без разлога.
зāкōљак	– колац мало мањи од осталог коља, а којим се затвара рупа између већег коља.

закр́тити	– забранити ("Доктор ми закратио пиће").
закурѐтати	– закерати, "тражити леба преко погаче".
залàдак	– хладовина, сенка, ("Заладак је згодан за ноћна прикрадања, када се иде у неку штету")..
зàлòга	– закрпа на опанку ("У и'цепан опанак се мете парче коже, па се опанак носи ки нов").
замандàлити	– затворити капију или врата дрвеном пречагом (в.), резом, мандалом (в.) са унутрашње стране.
зàмàшак	– кратка дебела батина згодна за ударање; замашита.
замàшан	– велики, обухватан, крупан.
замашѐто	– наручито (в.).
замѐтак	– врећа жита која се може лако приметити на раме; нарамак.
зàмзѐло	– заборавна, замајана особа која не зна где је пошла ("Пратио замзило за варзило").
зàмлàта	– занесењак, наивчина кога сви лако преваре.
зановѐтати	– приговарати; досађивати неважним ситницама.
запàтак	– расно грло стоке остављено за запат.
запињàча	– дугачка мотка којом ткаља попушта и запиње навој на разбоју да би се пређа равномерно одмотавала.
запѝшѝти	– зауставити водоток; направити преграду у реци ("Кад лети запишимо реку, издује се вир, по се направи велики бубањ (в.)").

з̑пòњак	– печена јагњећа потколеница која је посебна посланица.
з̑пр̀етати	– затрпавати ватраљом (в.) у врео пепео ради печења; покривати врелим пепелом преко црепуље (в.), кромпира, проје и сл.
з̑пр̑ц̀ати	– набити, завући руке у џепове, цигарету у уста.
з̑птив	– сипња (в.).
з̑р̀анак	– време пред залазак сунца, предвечерје.
з̑р̀овник	– особа која само зна да ринта, копа, ради најтеже послове.
з̑роз̀анко	– особа смуљених ногавица и чарапа и изгужваних рукава.
з̑ст̀арак	– прерано остарело, а недовољно развијено
з̑ст̀елати	– затворити посуду или врећу која је до врха напуњена (комад платна или папира стави се на врх посуде па се преко тога увеже изукрштаним канапом, узицом).
з̑струг	– дрвена посуда за сир са поклопцем.
з̑суница	– засун, јеленица; дрвена реза на капији (вратници) која се отвара само са унутрашње стране (име указује да се ова реза ставља на вратницу после заласка сунца).
з̑трак̀ивати	– радознало испитивати; постављати много питања.
з̑ул̀арити	– ставити неког под контролу; загосподарити неким.
з̑чепр̀љ̀ати	– плитко посадити, забашурити, само покрити земљом.
з̑чк̀о̀љица	– ситан, безначајан разлог за свађу; изговор.

- заџакати** — посвађати се; направити велику ларму; разговор више људи углас повишеним тоном.
- заџапити** — ставити под строгу контролу; довести у подређен положај; користити нешто бесправно .
- зашајатити** — ударити шаком (нарочито ако је шака велика); захватити шаком.
- зашамутити** — онесвестити ударцем; јако ударити.
- збабати се** — запустити се; због занемаривања изгледа прерано остарети.
- збабосати се** — збабати се (в.).
- зврџцати** — ситно лупкати, ударати; ("Грџд прозврцао по пољу").
- звѣкнути** — ударити, млатнути, звизнути.
- звџцати** — некеме стално придиковати, ковати, натапајати (в.), намилати (в.), најчешће то ради жена мужу.
- зврџкоња** — зврндов, ћакнут, будаласт; онај ко прави "зврчке и шпурије".
- зврндџв** — онај ко иде некуда без циља, као "мува без главе"; непоуздана и неозбиљна особа.
- зврндати** — брбљати, причати, гунђати, тандркати; ићи без циља.
- зврџцати** — тумарати, скитати, базати (в.).
- звџчњак** — звучник који је некада постављан на бандеру.
- зглџзнути** — пасти са положаја; дружити (в.).
- згрџкнутити** — прикупити, згрнути на једном месту у великој количини са свих страна људе или ствари .

згр̃анѹти се	– јако се изненадити; запрепастити се.
згрѹвати	– мотком ударати по махунама обраног пасуља.
згѹрити се	– згрбити и савити се, скупити се; шћућурити се.
здѹпити	– отети, украсти на брзину ("Док се окренеш, а он здипи, па трк!")
здр̃љѹти	– згуљити,раздрљити, здрљапити; нагло смаћи на груб начин.
зѐв	– растојање између редова пређе кроз који се протиње чунак ("Оволики ти зев!", каже комшика ткаљи, поскочивши што више увис, да би висином скока то потврдила).
зѐвзек	– звекан; неко ко само зева око себе; глупак.
зејтиња̃в	– зеленкастожућкаст; боје сличне зејтину.
зѐља̃ст	– зеленкаст; боје траве и зеља.
зѐман	– у неко време, у неко доба.
зембѹ̃љ(л)	– торба направљена од сламе, шаше или шевара.
зѹратно	– плодно земљиште лако за обраду.
зѹфт	– црна; веома прљаво .
зѹхер	– без ризика, сигурно.
злѹ̃ње	– скуп негативних особина и злих мисли које такву особу промене и у физичком погледу ("Појеле га његове злиње").
злѐбан	– ненавидан (в.).
злѹ̃ѣшан	– слабог апетита; мршав; мрљав.

- зобнѝца** – торба од тканог сукна у којој се носи зоб, која се само натакне коњу на главу кад треба да једе, да се назоби.
- зѝзањ** – мисли се на стомак у ширем смислу, као виталан орган од кога зависи сва снага.
- зѝрт** – велики страх, зебња ("Од зорта напунио гаће").
- зѝрња** – овца ситних пега по глави и образима.
- зѝбун** – горњи део одеће; прслук; женски огртач без рукава.
- зѝква** – врста барске траве; шевар.
- зѝлум** – насиље, терор; пљачка.
- зѝлуфи** – небријани делови образа на слепоочницама.

И

- ибрѝк** – земљана посуда са уским грлом за ракију грејаницу, слична тестији (може бити и од бакра).
- из витѝља** – урадити без размишљања; моментално; издушке (в.).
- изанђ̀ати** – отрцати, излизати од дуге употребе; изаћи из моде.
- избамб̀асити се** – изврнути се у дебелу ладовину и уживати.
- извѝктovati се** – научити се свему и свачему; постати врло обазрив и проницљив (Тај зна "сто ђавола" и њега ники не може да преради и изврне, постао је прави "шпицлов").
- извѝтлити** – искористити погодан моменат; испалучити (в.).

извѣкѡвић	– окривљен "ни крив ни дужан", а мора све да плати.
издѡпети	– попречити; заузети одбрамбен став; затегнути.
издѡмовати	– уздисати због неке секирације; стењати после преобилног ручка.
издѡшке	– урадити брзо колико траје један удисај ("Попити чашицу ракије издушке").
ѡзедна	– без прекида, непрестано, стално, изједном, одједном.
изѡлица	– незасита, прождрљива, себична особа.
изѡсти се	– појести, потрошити, изарчити (Кад се матика изѡ, однесе се код Циганина ковача, те је он нѡди).
излѡгнути	– изаћи напоље, испред куће.
излѡвка	– сукња сашивена од изатканог (изливеденог) материјала; изливарка.
измѡжден	– намучен, исцрпљен, изнемогао, преуморан.
измотѡција	– ситна, шаљива превара, подвала.
изрѡбрити се	– испрсити се, подбочити па истурити груди (ребра) напред..
илобѡзан	– себичан, саможив.
инѡција	– свађалица, кавгација, прзница (в.); баксуз.
ѡсе	– комад, део који некоме припада; следовање.
искѡлпити	– променити у негативном смислу ("Ене га, најео се бата, па се искалпио").

- искâмчити** – упорним, наметљивим досађивањем извући неку корист..
- искâти** – тражити, захтевати, настојати, бити упоран
- искобѣљати се** – извући се тешком муком из неке незавидне ситуације.
- искōбѣти** – лишити некога наслеђа; "заобићи" га, избегавати, игнорисати; наслутити зло; призивати несрећу.
- исковр̀нути** – изврнути, преврнути, исковрљати.
- исколáчити** – у чуду широм отворити очи; разрогачити, избечити.
- искотлѣнчити** – искривити; неку нормалну ствар без разлога покварити; када некога "тера малер", па му све стално иде наопако.
- искревѣљѣти** – искривити; згрчити; правити гримасе.
- искуљáти** – нагло, у великој количини избити напоље (дим, вода, народ).
- искундáчити** – испребијати на "мртво име"; покварити неки посао.
- испѣкљати се** – извући се из неке тешке, замршене ситуације.
- испалапу̀цати** – изударати, истући, испандулецати (в.).
- испалу̀чити** – искористити прави моменат за прибављање неке личне користи, а на штету другог.
- испандулѣцати** – изударати, испалапуцати (в.).
- испарчáти** – искомадати, искидати, изделити.
- ѣспек** – ујам, накнада у ракији за употребу казана за печење ракије.

испѣлѣти	–	изуједати, испецкати, изубадати ("Као да су га осице и змије испѣлале").
йспотекар	–	поново, из почетка.
испрѣдак	–	непожељно, неважно, споредно; оно што се испрди (вулгарно).
истрѣзати	–	измерити на кантару да "тргне"; оцењивати тежину без мерења, "одока".
истандрѣати	–	одати неку тајну, изрећи се; истандарати.
йстом	–	баш тада, управо тако ("Истом, брате, истом".
исцѣврити	–	исушити, исцедити, извући и последњу кап тачности ("Исциврила се земља од мраза, па не може ни да се кљѣчи").
йч	–	нимало, баш ништа.
йш	–	узвик за терање живине.
Ј		
јабѣгме	–	дабоме, да, јесте (одобравање, потврђивање).
јавѣшлук	–	неред, недисциплина, немар.
јѣглук	–	марама; пешкир.
јѣгма	–	велико интересовање за нешто; навалица
јагурѣда	–	несазрело, кисело грожђе на заперцима које се и не бере.
јанѣја	–	врста јела од месо са доста разног поврћа.
јѣнѣик	–	кожна торба са каишем, носи се преко рамена.

јапѝја	– дрвена, здрава грађа за куће, бурад, ограду и др.
јапрѝти се	– црвенети се, заруменети се; горети од неке унутрашње ватре
јапунце	– врста огртача; кабаница.
ја̂р	– штала за краве и коње; пролећна сетва јечма; топлота, ватра.
ја̀рак	– канал, ров, ендек (в.) за одвођење воде поред пута.
ја̀ракнути	– грубо одгурнути, ћушнути неког; гурнути га у јарак.
ја́рам	– део запрежне опреме; дрвени рам помоћу кога се преже запрега волова; синоном за терет који неко носи.
ја́рма	– крупно самлевено жито којим се храни стока.
ја̀рмењ̂ак	– главни клин који стоји на средини јарма (в.).
ја̀рмењ̂ача	– део јарма који воловима стоји са супротне стране од палице.
ја̀рмѝти	– хранити стоку јармом (в.).
ја̀ру̀га	– провалија, урвина, стрмина са високим обалама.
ја̀рџија	– шталски радник, момак који ради у јару; арџија.
ја̀сле	– ограђен, подигнут простор у штали где се ставља кабаста(в.) храна, сено или трска, стоци да једе .
јатага̂н	– врста оружја, дуг савијен нож са великом дршком (носи се за појасом).
ја́шка	– неред, гужва, општи метеж; учка; ситуација која се потпуно отела контроли, "па се не зна ни ко пије ни ко плаћа".

- јебишѐвина** – општа гужва; стање без икакве контроле у ком се "не зна ни ко пије ни ко плаћа".
- јевтѝка** – јектика, туберкулоза; велика секирација.
- јѐге** – мала турпија.
- једàма** – одједанпут, испрвке.
- јѐдек** – ћустек (в.).
- једначѝт** – уједначен, равномерн.
- језàва** – неконтролисан водоток који прави штету; водена бујица која настане после летње "провале облака".
- јеленѝца** – дрвена летвица која се "суља" (в.) по средњем кушаку (в.) са унутрашње стране врата, на којој су зарези у које закачиње калауз (кључ), па је угура у алку на штоку.
- јелѐнче** – витлић за намотавање пређе (в.) за ткање.
- јелѐче** – ручно плетен триков (в.) од вуне без рукава.
- јѐндек** – ендек (в.).
- јѐрбо** – јер, због тога.
- јѐк** – не, није, никако.
- јоргāнѝја** – занатлија који израђује и прошива јоргане.
- јѝговина** – топао ветар после зиме; лагодан живот у изобилју.
- јутрѐске** – јутрос, рано ујутру.

К

- ка̀баст** – великих димензија, заузима доста простора, гломазан.
- кабѐза** – безалкохолно освежавајуће пиће.
- ка̀вга** – свађа, препирка са тучом.
- ка̀вгаџија** – свадљивац, онај ко замеће кавгу.
- каврѣан** – гумени, тешки опанак направљен од аутомобилске гуме.
- кавтѧн** – Кафтан; вунени огртач.
- кавѹрма** – јело од свињског меса са доста зачина; општа гужва, метеж.
- кадѢва** – фина свилена тканина, мека и баршунаста; кадифа.
- кадѹна** – цењена и угледна жена, госпођа.
- казанѢца** – просторија у којој се налази казан и остала опрема потребна за печење ракије.
- казанѢја** – занатлија који прави казане за печење ракије (и друге казане).
- каишѧрлук** – превара са парама; зеленаштво, лихварство.
- кајѧсе** – кожне узде (в.); ремен .
- калабѹлук** – вика, граја, галама; ларма (в.); метеж; гомила.
- калабѹра** – футрола за брус која се носи за појасом, а направљена је од воловског рога, дршке од врга или од издубљеног дрвета (добро је да се у њу суне мало воде, да брус боље оштри косу).

- кал̂авре** — врста кратких панталона до испод колена.
- кал̂ајџија** — занатлија које крпи пробушено посуђе и калајише казане.
- калак̂урда** — пропалица; особа без икаквог ауторитета, "нико и ништа".
- калам̂бур** — заврзлама настала од истих речи које имају различито значење.
- калам̂утња** — збрка, метеж; мешање предмета и појмова који немају исто значење.
- кал̂ауз** — метална кука којом се могу отворити свака врата (ко уме и сме).
- калау̂штина** — зарада са мало труда; плата за посредника, мешетара.
- калаф̂он** — врста смоле којом се премазују жице на виолини и длаке на гудалу да би боље свирала.
- калаф̂онка** — мандовка; особа црне пути.
- калашт̂ура** — скитница; разуздана и неморална жена.
- калд̂рма** — пут покривен камењем, од поређаних камених облутака извађених из реке и од камене коцке.
- калдр̂мна** — такса, накнада за употребу пута који је калдрмисан.
- калем̂ар** — специјалан нож који се користи приликом калемљења воћа; особа која је врло вешта у калемљењу садница.
- кален̂ца** — чанак; дубља посуда за воду или супу од земље или лима.
- калк̂бе** — клешта (вероватно се односи на "циганска" ковачка клешта).
- ка́лкан** — надзид на кући када кров није на четири воде; сучелка (в.); на запрежним колима предња и задња преграда на лесу.

к̀ало	– део вредности, део тежине коју роба изгуби у транспорту.
калљша	– овца која има шаре на глави и образима као цветове.
к̀алфа	– занатски или трговачки помоћник.
кам̀ара	– издужени стог сена или сламе.
к̀амо	– дај ми, донеси мени.
к̀амчити	– јадиковати; мољкати, само искати; досађивати; тужакати.
кан̀абе	– миндерлук (в.), диван, софа.
кан̀авац	– пешкир од грубе тканине, обично од ланеног платна.
кан̀ате	– широке даске; странице на запрежним колима, лесу (в.).
канг̀ар	– врста штофа.
канљја	– корица, футрола за нож или сабљу
канљца	– тканица (в.).
кант̀арљја	– занатлија који прави кантаре и пружа услуге мерења.
канљра	– испреден конац од повесма (в.); пређа скинута са мотовила (в.) и спремљена за даље препредање.
к̀анљја	– бич, корбач; кратка палица; камљја.
капљцик	– унутрашња мала врата између суседних дворишта; споредан улаз али не према улици.
кар̀абоја	– црна боја; неко црнило.

- карабѹџити** – правити неку збрку и забуну; нешто урадити офрље (в.); све покварити.
- каракѠнцула** – вештица, утвара, авет, вампир, дрекавац, страшило.
- карѠштак** – богаљ; неспособна особа.
- карѢран** – ишарано квадратним шарама различитих боја, као и другим бојама.
- кѠрлѢца** – дрвена, издужена посуда која служи за разливање млека.
- карѹце** – луксузне кочије са федерима које вуче пар коња, а поред седишта за кочијаша има места за још четворо путника.
- касѠпин** – месар.
- катаѡва** – покривка за запрежна кола од асуре или рогоза (ставља се на лес када се иде на вашар); арњеви (в.).
- катрањѢв** – тамномрко, скоро црн; боје катрана.
- каѢипѠрка** – шмизла (в.).
- кафѠн** – браонкаст; боје кафе.
- кафеѹѢја** – занатлија који служе пиће у кафани.
- качѠмак** – старинско јело од куваног пројиног (в.) брашна ("Чобани су ујутру понели у вагану (в.) качамак, али пошто нису били гладни, у'вате, па га баце у врзину. Када су огладнели, дођу на оно место па повичу - Качамаче, рипи из врзине те не уплаши!").
- кѠчар** – пинтери (в.).
- кашагѢја** – метални чешаљ или четка за тимарење (в.) коња и крава, може се направити и од грубог ткања (ђебре).

квѝта	– признаница за дати новац.
квѝт	– готово, пресуђено, решено, завршено; крај који доноси разрешење, поравнање.
кѐок	– стомак, желудац и црева; корам (в.).
керефѐке	– непотребни, безначајни, безвредни предмети; неозбиљни, духовити поступци.
кѐсити се	– цинично и нечујно се смејати ("Шта се кесиш?").
кес̀арити се	– смејати се наглас без разлога; погађати се, цењкати око нечега.
кѐцкање	– врста старе дечије игре (школице); свађање.
ки г̀ођ	– као нешто, баш тако.
кидѝсати	– напасти, јурнути, навалити.
кијáмет	– велико невреме; смак света, судњи дан, апокалипса.
кинђ̀ур̀ити	– Улепшавати; превише китити разним ситницама и ђинђувима (в.); претерано шминкати и пудерисати.
кириџ̀ија	– превозник који превози туђу робу (обично вино и ракију) уз накнаду (кирију).
кѝцош	– сеоски младић; лепо обучен и налицкан човек.
кѝша	– њушка, прња, рило код свиње.
кля̀кер	– врста освежавајућег пића од зашећерене, замирисане и офарбане воде (пије се кад се иде на сабор или вашар).
кля̀мфа	– гвоздена кука; угаоник за спајање и учвршћивање греда на кровној конструкцији.

кלאмфер	– занатлија, ковач који се бави ковањем кламфи (в.); лимар.
кלאпџша	– дрвена или метална кука на предњем делу руде на коју се прикачиње јарам.
кלאкавица	– рупа на излоканом путу.
кלאпати	– наоштрити алатку (мотику) тако што се чекићем истањи оштрица која се претходно усија на ватри.
кלאпетџша	– метално звоно које се веша овну предводнику око врата.
кלאчка	– рачвасто дрва које се свињи ставља око врата да не би прошла кроз плот и "отишла у неку штету".
клинчар	– мајстор који прави клинце и потковице .
клайсар	– чувар и послужитељ у цркви; црквењак, звонар.
клайскање	– стара игра са комадом дрвета (клисом) и палицом (машком) помоћу које се клис одбацује у даљину.
клопарати	– лупати; производи јаке и испрекидане звукова; тандркати (в.) ("Клопара ки расушена тарница (в.)").
клат	– равно; једноставно, просто; празно.
клатокав	– стар, изнемогао, немоћан.
клатукати	– пркомерно јести; силом трпати храну у кљуна живине да би се добро угојила како би била масна супа.
клатса	– замка, клопка, било који лукав поступак да би се неко уловио или довео у неугодан положај.
клатсе	– ислужен, слаб, мршав коњ ниског раста; рага.

кмѐчати	– плакати танким, слабим гласом (тако, кмекаво, неки певају).
кнѝп	– таман, одговарајуће величине; пасент (в.).
кнѝћи	– вечерас, данас увече, предвече.
ковѝнлук	– пчелињак; предео погодан за држање пчела.
коврљѝти	– гурати, котрљати буриће, трупце и друго што је округло.
коврљѝн	– врста хлеба од проје (в.) са доста масти; (посластица из старе домаће кухиње).
коврѝчити	– упредати, увијати; замотавати.
којѐм	– коме.
кѝкоња	– јунак; газда; крупан петао.
кокчинѝр	– непозван гост који дође на весеље да би јео и пио.
колѝјна	– огрлица; неко одликовање, орден који се ставља око врата.
колѝн	– каиш помоћу ког се причвршћује седло или самар.
кѝлар	– занатлија који израђује и окиваја кола и чезе.
колачѝр	– домаћин неке светковине који доноси колач и спрема ручак за све госте (сваке године се бира нови колачар); занатлије које праве колаче и друга слатка пецива
коленѝка	– обла, зашиљена дрвена палица на цевљанику (в.) која служи за намотавање пређе.

колесàра	– запрежна кола са растороканим (в.) точковима; двоколица постављена на свракуљама (в.).
колеснѝк	– колесара (в.); колесница.
колѝр	– оковратник, крагна на кошуљи.
кòлмовати	– правити нарочиту фризуру тако да коса буде увијена, уврцкана, уковрчена (в.).
комāт	– комад; велико парче хлеба или сланине ("Не трчи куче за јунаком, него за коматом").
кòмина	– остатак од исцеђеног грождја од којег се пече ракија комовица, а може да се прави или шећеруша (в.).
комиња̀к	– црно вино испод комине; црњак.
комѝти	– војска без регуларне команде.
комиша̀ње	– берба кукуруза; скидање шаше са клипова.
кòмка	– предсобље; мала соба.
комòција	– ширина; слобода без икакве тескобе и ограничења; вишак слободног простора у кући или стану; комотна одећа.
кòнак	– кућа; место за одмор, предах, преноћиште.
кòндрѝи	– кондраћи; несташлук; када некога не држи место, каже се: "Ки да су му кондрѝи ушли у дупе".
кондѝуре	– баканце (в.); тешке цокуле.
конѝна	– шишарка од кукуруза.
коноплѝара	– ситно припремљена земља за гајење конопља.

конопч̂ар	– занатлија који израђује конопце, уларе и осталу ужад.
ко̀њак	– најкрупнији плод ораха (у старој дечијој игри, купкању, њиме се гађају купке (в.).
ко̀њпрд(а)	– дивљи сирак и сличне врста коровских биљака.
коп̂ања	– велика дрвена кашика са дугачком дршком
коп̂илче	– дете које је родила девојка пре брака и коме се не зна отац.
копор̂ан	– капут, гуњ; народно одело од дебелог сукна
ко̀брам	– стомак; желудац; трбу (в.).
корит̂ар	– занатлија који израђује дрвена корита.
ко̀сйло	– држалица на коси (пољопривредној алатки) која на средини има ужљебљену (уграђену) рукатку за другу руку.
ко̀сйр	– велики савијен нож за сечење лозе и грања.
ко̀ста̀ра	– земљана посуда са дршком за воду или вино.
ко̀стрет̂ар	– мајстори који праве простирке и торбе од кострети.
ко̀стру̀тно	– направљен од врсте траве и коњске длаке, од кострети.
ко̀тарица	– велика дрвена корпа од плетеног прућа; крошња (в.).
кот̂арче	– корпица од прућа која служи за ношење плетива ("У котарче свилено марамче").
котла̂јка	– дрвена или земљана посуда за млеко или сир.

- котоба̀на** — велика бокаста плетена корпа која служи приликом брања кукуруза; котарица, ногара, котобања.
- ко̀цош** — коцкар; преварант; мангуп са углађеним манирима.
- коча̀ња** — шишарка од кукуруза.
- коча̀р** — ограђен простор ретким кољем, шипилама (в.), кроз која могу да прођу само пилићи, што је и сврха кочара.
- кочија̀ш** — занатлија који пружа услуге превоза у кочијама.
- ко̀џа** — велика количина, поприлично.
- коша̀ра** — корпа од прућа; стаја за стоку; просторија за жито од исплетенога прућа.
- коштурља̀вац** — плод ораха са врло тврдом љуском, а сиромашан мрезгом.
- кр̄а̀ти** — кашљати, крхати.
- крвља̀сати** — претерано се најести и пити, па онда спавати дуго без прекида и хрхати.
- кревља̀ти** — правити гримасе и неприродно колутати очима; бенавити се.
- крѣ̀денац** — орман; витрина за смештај посуђа израђен од дебелих талпина.
- крекѣ̀ле** — постолје за стругање дрва направљено од два пара укрштених облица, или гредица, које су међусобно повезане.
- крѣ̀сило** — упаљач; шибица.
- крива̀ча** — најстарији тип куће код које одмах из земље полази кров који је покривен травом и папратима, а преко тога су пребачене лемезе (в.) да ветар не однесе; зову се још и кровине или кривуље.

крѝжѝвац	– мешавина дувана који је ручно исечен, крижан; дуван за лулу.
крѝанлук	– богата трпеца; претерано једење, ждерање.
крѝаче	– носити на леђима, на раменима ("носити на кркаче").
крѝѝнац	– гужва (обично у аутобусу).
крѝкнути	– ударити; забости; одрепити велику казну.
крѝушѝвко	– болесна особа која много кашље; особа која има сипњу (в.).
крѝѝмак	– остатак од поломљеног зуба; чкрботина (в.).
крѝља	– велико изваљено дебло заједно са пањем.
крѝѝсати	– крвљосати (в.).
крѝмеѝвко	– особа пуна крмеља; неко ко је неумивен, пршкав.
крѝнтѝја	– шклопоција (в.); олупина.
крѝѝтак	– смиран, скроман, умерен; мирољубив; благ.
крѝѝња	– корпа од плетеног прѝћа; котарица (в.).
крѝпѝти се	– мучити се; трудити се.
крѝпѝчити	– импровизовати нешто, "скрпити помоћу штапа и канапа".
крѝпењѝча	– лопта направљена од старих крпа.
крѝстѝне	– снопови пшенице или јечма поређани на гомилу унакрст да не би покисли.

крѝт	– прозукао (в.); крхак, лако ломљив.
круњѝча	– алатка за круњење, трошење кукуруза.
крчаг	– издужен суд са дршком, сужен при врху, служи за воду; врч.
крчѝвина	– искрчено земљиште у шуми; врло плодно земљиште.
крчѝле	– повезане ојнице (в.) за презање запрега када се четвори (в.).
крчмити	– продавати по мало; ситнити на делове; давати пиће "на рецку".
крѝца	– врста лошег , а врло јаког дувана; завијена цигарета у новинску хартију.
крѝбе	– обичан шпорет без плотне, направљен од лименог бурета и служи само за грејање; фуруна (в.).
кубѝрити	– тешко састављати "крај с крајем", мучити се, тешко живети; оскудевати у свему.
кудеља	– обликована даска, ишарана и изрезбарена, на коју се привезује повесмо (в.) или кудељица ради испредања конца.
кудидити	– оговарати, ружити неког; грдити, манисати.
куддравац	– растао у косу; човек гргураве и кудраве косе; кудравко.
куј	– ко.
кукач	– метална кука за шпорет; чаркач, царач (в.).
кукољ	– плод коровске биљке у роду пшенице или неке друге житарице; ("У сваком житу има кукоља"); уродица.

кукувија	– ноћна птица која, према народном веровању, својим оглашавањем, сличним кукању, претказује неку несрећу; сова, буљина.
кӯлак	– богаташ за кога и на чијем имању раде надничари; метална заштитна кутија постављена са доње стране дрвеног дирека; жљѐб за дирек (в.) на хоризонталној греди.
кулāш	– коњ жућкастосиве длаке.
кулйза	– довитљив човек који се стално довија, тражећи најбоље решење; назив за групацију „Светоминаца“.
кӯлук	– радна обавеза током изградњу пута или неке јавне грађевине.
кулӯнција	– кујунџија; продавац ситнурије (в.) на вашарима.
кӯњати	– дремати, спавати лаким сном; савити главу и њорети (в.).
кӯпка	– гомилица ораха; стара дечија игра са орасима (сваки од играча постави по гомилицу ораха па их гађају коњком (в.)).
курāжити	– храбрити, подржавати, јуначити.
курлāтовац	– врло забачено и далеко место; недођија, бестрагија.
кӯрњак	– средишњи корен (жила) код ораха који расте само вертикално.
курњати	– димити, пушити, тумбити; забеђивати, зановетати.
куроклѐца	– трапавко; човек који се у ходу клати.
курталйсати	– ослободити се неке беде; олакшати непријатну ситуацију; скинути са главе неки тере.т

- кӯсàти** – сркати; јести халапљиво.
- кӯчнйца** – гомила кучића који трче за једном кучком
- кушàк** – ступац; подупирач; косник; пречага која повезује и спаја више вертикалних дасака.
- кӯштравац** – кудрав, коврџав човек; особа разбарушене косе.

Л

- лабр̄ња** – њушка; предњи део главе.
- лажўља** – лажљива женска особа, лажљивица.
- ла̀з** – обрадиво земљиште добијено после крчења шуме.
- ла̄јйти** – виленити (в.).
- лакрдй̄ја** – неукусна шала на туђ рачун.
- ла̀мба(ра)** – луталица, скитница, протува (односи се на пса луталицу, али и на човека).
- ла̀мпек** – казад за печење (дестилацију) ракије.
- ла̀ндара
пишòрак** – синоним за неку неозбиљност.
- ландар̄јка** – особа која ландара (в.); потрчко; тумарало.
- ландар̄ати** – клатити; висити лабаво; опуштено млатарати нечим.
- ла̀ниште** – уситњена земља за гајење лана.
- лап̄àвица** – ситна киша помешана са снегом; расквашен снег помешан са блатом.

лапар`ати	– лапрдати (в.).
лап`ња`ча	– изелица; локмаш (в.).
лап`рд`ати	– лапарати; блебетати; причати нешто неповезано; "млатити празну сламу".
ла`рма	– галама, гужва, метеж; када сви у исто време причају и нико никога не слуша.
ла`сно	– олако, без већег напора.
ла`тне	– грубо исцепане летвице; чатме (в.) које служе за израду крова.
ле`ар	– граничар, међаш; власник суседне њиве; лејар.
леж`ак	– врста пасуља који расте ниско, при земљи.
ле`лек	– рода.
лем`ези	– дугачки, дебели прUTOви који су повезани по два (служе да се пребаце преко крова, с једне и друге стране, или преко стога сена да ветар не би однео цреп или сено).
ле`нгери	– народ тако зове рендген апарат ("Прегледавао ме доктор и на оне ленгере").
ле`нда	– лечка (в.).
ле`нч`уга	– лењивац, готован, нерадник, ленштина.
леп`овина	– иловача замешана са водим и плевом, служи у изградњи куће као везивни материјал.
ле`с	– душема (в.).
ле`са	– ограда или врата исплетена од прућа; густо сабијени људи један уз другог ("набивени у лесу").

лѣчка	– врло мало; лецка, лена, ленда (в.); "ки за лек".
либа́де	– горњи део женске народне ношње до појаса.
лива́дак	– мала ливада; пропланак.
ли́вно	– испуњено до врха; наливлено, преливлено.
ли́вра	– пропалица, скитница; особа без икаквих вредности.
ли́згавица	– поледица, клизавица.
ли́ндра	– ливра (в.), линза (в.).
ли́нзати	– скитати, главрњати (в.).
липса́ћ	– онај ко липсава, цркава од глади; пуки сиромах који живи у великој беди.
ли́пцоња	– пропалица, бедник; цркотина.
ли́сник	– зденути снопови грања са шумом који служи зими као храна за овце.
ли́таћ	– кратка, танка и провидна хаљина или кошуља.
ли́трић	– стаклена посуда од литра; литрица или литрењак.
ли́ферант	– трговац; особа која набавља и одмах испоручује робу.
ли́хт	– једнобојно претежно светло.
ли́ша	– заразна болест коже.

- ложйца** – кашика.
- лѳјзе** – виноград .
- локмаш** – изелица; себичњак; онај ко стално једе и пије на туђ рачун.
- лончар** – грнчар .
- лопар** – велика дрвена лопата са којом се вади хлеб из вреле фуруне; поклопац са дршком; лопатице на воденичком витлу.
- лопужара** – велики лопов, лупеж, лопужа; преварант, покварењак.
- лопуърда** – лопужара (в.).
- лбра** – отимачина; општа грабеж.
- лбст** – дугачка и јака, подебља мотка која служи за подизање терета методом "на прекрет".
- лѳтре** – дрвени рам за кола; носач на који се товари сено, слама или кукурузна трска.
- лѳмпација** – онај ко лумпује, прави теревенке и проводи време у пијанству.
- лѳњати** – скитати, лутати без циља.
- лѳфтер** – горње крило на прозору за луфтирање, промају.

Љ

- љага** – срамота; неморална етикета, жиг, печат нечести.
- љйгавче** – мало љигаво створење (дете); човек без поноса и достојанства.

- љòснути** — пасти; претрпети шок због секирације; разочарати се.
- људескèра** — рмпалија (в.).
- љўкнути** — одбацити; грубо одгурнути; лупити, треснути.
- љўшта** — надимак за ружну особу ("Каки је ки заљушћен").
- љуштїка** — љуска, кора; остаци од ољуштеног воћа.

М

- магàза** — магацин, складиште; просторија за смештај пића.
- магарéвац** — велики кашаљ од кога деца много кр'ају (в.).
- мађїја** — магија, нека враџбина; опчињеност.
- мāзгòвчина** — тврдоглав, јак, а нерадан човек који је сличан мазги.
- мáјдан** — место где се ископава камен за грађевине; рудник.
- мајчетїна** — погрдан назив за лошу мајку који обично свекрва добија од снаје ("Кака ми је она моја мајчетина").
- макàра** — алатка која слижи за постављање дирека у потпуно усправни положај (слична је зидарском виску).
- макàрити** — кварити; реметити, сметати; мењати договор.

макља́жа	– општа туча.
ма̂л	– иметак, богатство у стоци.
ма̂лер	– штета; неприлика, незгода.
ма̂лко	– сасвим мало, малкице; лечка (в.).
ма̂лѝца	– повеће вретено којим се препреда конач са клубета.
ма̂лѝка	– маљица (в.)
ма̂млаз	– замлата (в.).
мамѝрлук	– стање после претераног пића; буновност (лечи се помоћу расола, или се опет попије која, јер "клин се клином избија").
манга̂л	– направа за припремање хране на жару, за печење бравова на ражњу; роштиљ.
манда̂л	– велика пречага која се меће попреко преко целих врата са унутрашње стране, па се врата тако закључају, замандале.
манда̂џ	– погрдан назив за Цигане, а и друге људе.
мандр̂кнѝти	– пореметити памећу; "сићи с ума".
мандр̂лѝати	– радити нешто безвољно, преко воље, ("Као од беде смандрљати").
ма̂нѝсати	– кудити (в.); налазити ману.
ма̂нѝто	– сулудо, бесно; поамно; осорно.
манѝа̂лак	– замашита мотка са задебљањем на врху (као маљ), служи за углављивање прошћа и коља при изради плота (ограде).

- ма̄нцѹка** — особа која без осећаја прима сваку критику; онај ко може да подесе много батина; стока која лута без власника.
- ма̄њѣрка** — војничка метална посуда за пријем следовања хране; порција.
- ма̄рва** — стока; погрдан назив за народ.
- марве̄ња̄к** — ветеринар, доктор који лечи марву.
- марифѣтлук** — превара, махинација; матрапаза (в.)
- ма̄рјаш** — ситни ковани бакарни новац (од пет пара)
- ма̄рнути** — ударити, лупити, клепити; фурнути.
- ма̄стегал̄ь** — збивач, набивач; дебљи штап, држалица која служи за збијање џакова жита и пшенице.
- мастиљ̄ав** — плавичаст; боје мастила; исфлекан мастилом.
- ма̄траг** — андрак (в.).
- ма̄тра̄к** — батина, тољага, мотка.
- матрапа̄за** — вешт трговац; преварант; особа склона свакојаким марифетлуцима (в.).
- ма̄ћија** — маћеха, очева жена из другог брака (у народу обично има негативно значење ("Ки да му је маћија, а не мајка").
- ма̄шица** — алатка која служи уз шпорет да се на би хватали голом руком за жар; ватраљ, ожег, маше.

- м̂ашка** – штап око метар дужине који се користи у старој дечијој игри "клицкање" да се њоме поткачује и одбацује клис што даље.
- ме̂ана** – механа, крчма поред пута.
- ме̂анџија** – власник меане која даје услугу ноћења и смештаја запреге.
- ме̂ђак** – камен који означава међу између њива или неку границу. Понекад међак може бити и неко дрво, најчешће врба.
- мезелу̀к** – врста предјела (уз неко пиће се мези помало од свачега).
- мелѐзно** – платно изаткано од лана, помешано са памуком, па добро избељено и одмекшано, тако да изгуби грубост и оштрину.
- мѐмла** – влага, буђа; учмалост, устајалост.
- мѐови** – мехови на ковачком вигњу (в.) или на хармоници.
- мѐртек** – греда за кровну конструкцију на коју се прикивају летве.
- мѐћа** – храна за животиње (мекиње, брашно, вода); скуване тикве и кромпир за свиње ("Неукусан ручак је права мећа").
- меџга̀љ** – мотка од једног метра која на врху има буџу (чаталу), којом се некада муљало грожђе у чабру.
- меџганѝк** – врста јела од измељаног пасуља.
- мѐшкѐљити се** – врпољити се; стално се померати, мењати положај.
- мигуља̀в** – неухватљив, несталан ("Стално се за мало измигољи").
- мѝзеран** – безначајан; ситан; стидљив; периферан.

- микáде** – назив за капут од дебелог штофа (мало дужи од сакоа).
- миндèрлук** – клупа са наслоним; диван, канабе.
- мирáз** – имовина коју жена уноси у брак; наслеђена имовина.
- мира̄џика** – девојка јединица која наслеђује сву очевину.
- ми́чко** – веома мало, малецко, мицко.
- млáк** – млитав, тром, спор, неодлучан.
- млáкòња** – неодлучна, несигурна особа; онај ко се стално двоуми.
- млатáч** – танка, дугачка мотка која служи за брање (млаћење) ораха, шљива и другог воћа.
- млатишџма** – синоним за неку неозбиљну или малоумну особу која не зна шта ради и само "нешто млати без везе".
- модрѝца** – траг тамноплаве боје насто услед батина; пренга (в.).
- мòдар** – тамноплав; имати модрице (в.).
- можданѝк** – дрвени клин који спаја сређење (в.) на бурадима.
- морѝња** – мора, зло, напаст; болест, помор.
- мотовѝло** – дрвена мотка са ракљом која служи за намотавање предива; човек превртљиве нарави.
- мóча** – врло слана чорба која се прикупи приликом печења брава и представља посебну гурманску послестицу за умакање комада хлеба по завршеном печењу (више се цени јагњећа).

- мочѝло** – место у реци где се потапају снопови конопља или лана ради кишелџења.
- мѝшнице** – део стомака; мали стомак; међуножје
- мр̀га** – неко ко поседује велику физичку снагу; особа широких схватања и позитивних особина.
- мр̀годан** – нерасположен, лоше воље.
- мр̀к** – срдит; неко ко је намрштен; "Није много мр̀к"- изрека са значењем: Добио си шта си заслужио.
- мртвѝсати се** – бити тотално пијан .
- мрѝња** – ленштина; безвредан човек; мршаво и врло изнемогло кџусе (в.), липцотина, мрѝцина.
- мр̀џгати** – гужвати; неуредно савијати (мр̀џгава је неиспеглана одећа).
- мѝвар** – врста коровске биљке.
- мѝдоња** – особа која има храбрости; онај ко сваком сме да каже шта хоће; неко ко поседује велику власт; моћник.
- мѝмѝја** – занатлија који прерађује восак; свећар.
- мундѝр** – војнички дебео капут; копоран; капут од домаћег сукна.
- мѝнтати** – варати, лагати; врдати од обавеза; сумњива лицитација
- мѝр** – печат, жиг ("Тур на мур").
- мѝргав** – претежно таман, црн; прљав, штрокав.
- мурд̀арити** – прљати, аљкависати;(мурдарлук - аљкавост, немарност).

мѹсав	– умазан храном; пршкав, прљав.
мустаћи	– бркови, брчине, брчићи (брка носи надимак "мустафа").
мѹстра	– шаблон, узорак, пробни примерак.
мутѡвѡјја	– занатлија који прерађује козју длаку, костретар, струнар.
мутвѡк	– мрачно место у кући, буџак; остава за храну, летња кухиња
мутљѡвина	– особа која нешто прикрива, лаже, нешто мути.
мутљѡг	– нејасна ситуација; узбурканост, ускомешаност.
мѹтмељ	– врста белог брашна.
мѹћнак	– покварено јаје (полог); синоним за особу непоузданог карактера; покварењака.
муфљѡз	– пропалица; онај ко је због нерада осиромашео; бедник.
мѹфтација	– особа која стално очекује нешто џабе, да нешто промува и да добије муфте (в.).
мѹфте	– нешто што је бесплатно, џабе (в.); муфтакус.
мѹчњак	– дрвени сандук у воденици у који пада брашно (мука).
мѹша	– разграничење, међа; центар мете; земља за испашу.
мушкар	– мушкарац.
муштерија	– редовни корисник услуга, потрошач, купац.

мѹштрати

- малтретирати некога; поступати према некоме строго; присиљавати кога на нешто; злостављати.

муштѹлук

- награда ономе ко први донесе добру вест.

Н

набѣдѹти

- опањкати (в.).

навѹшати

- набавити нешто у довољној количини.

навијѹлка

- направа за навијање пређе на вратило.

навилчѹвѹти

- скупљати сено на онолике гомиле колико се може једном вилом подићи и ставити у пласт.

наѹвѹљак

- вилом сакупљена гомилка сена која се после доноси на пласт.

навѹрати

- нагло дотицати, надолазити; извирати.

навѹтак

- навијутак пређе на вратилу.

наѹвлош

- намерно, нарочито.

наводаѹијка

- проводаѹика.

наводаѹѹка

- особа која посредује при женидби и удаји, проводаѹѹика.

наврзети се

- досађивати некоме једним те истим захтевима; окапутити (в.).

наврчѹен

- Уображен, онај ко је подигао главу и прави се важан.

наѹвршѹак

- започета вунена чарапа која покрива само прсте ногу (обично се користи за даровање, као и наглавци (в.)).

нагла̀ба̀ње	– преглабање (в.).
нагла̀вак	– предњи, доњи део исплетене вунене чарапе који покрива половину стопала (обично служи за даровање).
награбу̀сити	– награисати (в.).
награѝсати	– пострадати; лоше проћи, надрљати; лоше се провести.
на̀гр̀да	– Ругоба, грдник; ништавило.
на̀гр̀љак	– горњи део плетене вунене чарапе изнад наглавака.
на̀д̀ити	– ковањем неки метални алат ојачати; обложити челиком; поправити квалитет; саставити што је поломљено.
на̀д̀ничар	– дневничар, радник коме се зарада (надница, дневница) исплаћује по једном дану.
надр̀ѐпити	– наплатити неке много више од реалне цене; насамарити.
надр̀љ̀ати	– награисати (в.).
на з̀ор	– натерати на силу, мимо нечије воље.
на̀ја	– нана; мајка.
на̀ј̀мити	– узети у закуп; примити на рад под најам; окомити се, устремити се на некога.
нака̀ра̀да	– унакажено, изопачено; наказа; веома ружно.
наковѝштити	– натмурити, наоблачити ("Небо се наковиштило, само што не лине, ки кад ће смак света").

- накѠнче** – мушко дете које се даје снаши у наручје када стигне пред младожењину кућу .
- накострѣшити** – најежити се од страха, па подићи длаци увис ("коса му се накострешила, па личи на жежа").
- накрѣати се** – добро се најести и пити.
- накрѣче** – носити на леђима, на раменима.
- накрѣити** – нахранити стоку разним травама да би, према веровању, била здрава и млечна (млечом, здравцом, копитњаком, дебелицом...).
- наљиван** – ишаран различитим бојама, најчешће се односи на изаткана платна и сукње.
- наљцкати се** – угладити се, удесити се, дотерати се; намазати лице и косу.
- наљѠљати се** – наљоскати се (в.).
- наљѠскати се** – нарољати се (в.).
- намилѣати** – придиковати; делити савете; звоцати; натапајати (в.).
- наминѣти** – свратити негде "узгред", у пролазу.
- намћор** – тврдоглав, задрт, мргодан; човек увек лоше воље и расположења.
- наопућавање** – грађење, опућење, плетење опанака опутом ("Разопутише ли ти се опанци?", опанак може да се разопути, па онда мора да се заопућава ").
- напѣндек** – особа која се стално петља и потура где јој није место.
- наплѣти** – наплате; дрвени делови точка полукружног облика који су са по два пармака (в.) (паока) везани за главину (в.), а наплати се потезу гвозеним обручом (шином) .

на̀плѝтъак	– алат који се користи у коларском занату; сврдло којим се на наплатама буше рупе за паоке (пармаке).
на̀поличар	– онај ко ради туђу њиву за половину приноса, "наполе".
на̀пољица	– пролив због кога се иде стално напоље.
на̀послѝно	– правилно, исправно, на прави начин; онако како треба; наопслено.
на̀пошев	– сатимице (в.).
на̀пужа	– много мале и гладне деце (жгадија, џгадија).
на̀пѝјдати	– навести, натукати псе на некога.
на̀рѝлѝати	– пити се, наљоскати, урољати, наљољати; нагомилати ("Снег је ноћас нарољао").
на̀ручѝто	– одговарајуће, прикладно, таман; када је нека алатка zgodна за рад; замашито.
на сѝнте	– отприлике; урадити нешто површно, офрље (в.).
на̀такѝрити	– обући било шта; натаћи или натнути нешто неприлично.
на̀такѝњати	– навлачити; намештати; постављати.
на̀тапа̀јѝати	– звоцати, ковати; некеме стално придиковати.
на̀тегѝча	– пинтарска алатка која тера обруч да сиђе на своје место.
на̀тенѝне	– стрпљиво, полако, детаљно; урадити нешто без журбе.
на̀томрѝен	– нерасположен, зловољн, наљућен, натомирчен.

- натоџиљати** – под притиском натерати неког да прихвати и заступа туђе ставове; преварити га; "напунити некоме главу".
- натра̄п̄ати** – непажљиво наићи на нешто; ударити у неку ствар.
- натресѹме** – без много премишљања; на луду срећу, случајно; реаговати брзоплето и надмено.
- натр̄онт̄ати** – претерано се обући.
- натрѹтност** – склоност ка сталним малерима и обољењима; неотпорност.
- натѹткати** – напујдати (в.).
- на̄ћве** – дрвено корито, карлица за мешење хлеба; или посебан део намештаја намењен за брашно, мешење и др.
- на̄узнак** – у лежећем положају на леђима са забаченом главом уназад.
- на̄ум** – нека намера или одлука која се држи у глави.
- нацвр̄ца̄ти се** – нарољати се (в.).
- наџ̄фрати** – написати неки текст бираним, али безначајним похвалама; налицкати (в.).
- наџ̄оџ̄ати** – нарољати ("Снег наџоџао да појаса").
- начв̄а̄кати** – измазати разним бојама; испрљати; уфлекати.
- на̄чнуги** – окрњити од неке целине; начети.
- начок̄ер̄ити** – ставити нешто у несигуран положај, па "само што се не преврне" и падне.
- на̄џак** – врста секире; синоним за особу преке нарави, за неког ко је велики баксуз ("наџак баба").

на̀цак баба	– цандрљива жена; свађалица, преке нарави.
на̀џџ̀ти	– начичкати, украсити, превише накитити.
на̀џџ̀ти	– поставити се у повољан положај; наместити неки предмет на zgodno место.
нашља̀м̀ти	– закупити врло малу количину нечега; једва и толико набрати.
нашља̀м̀ти се	– нашљокати се (в.).
нашља̀к̀ти се	– напити се као земља; земљосати се, наљоскати се, наљољати се, нарољати се.
на̀штињу	– попити рано на гладан стомак, наше срца.
не опеп̀лити	– нимало не узети; ни речи не проговорити; не поменути.
неваља̀тан	– није добар; невоспитан; непослушан.
нед̀б̀вид	– велика удаљеност; недостижна даљина; далек пут.
ненá̀видан	– завидан, злобан, подозрив.
нер̀џ̀дица	– неродна година; слаба жетва; оскудација; гладна година.
несма̀јник	– својевољан, непослушан; немиран.
нѐцовати	– иглама плести завесе или столњаке, посебном техником.
нѝј̀ати	– њихати, љуљати, клатити.
нѝки	– нико.
нѝти	– део ткачког прибора кроз који се уводи основа за ткање, помоћу којег се основа помера горе-доле.

- ништâк** — безвредан, неваљао човек; ништавило.
- ногàра** — велика корпа од плетеног прућа која служи за брање кукуруза .
- ножâр** — мајстор специјализован за израду ножева.
- но̀жнѝце** — ковачке, циганске маказе за стрижу оваца.
- но̀кче** — ножић, џепни нож, калемар.

Њ

- његòвски** — на његов начин, у његовом стилу; по његовој вољи и навици.
- њѝскàти** — оглашавати се као коњ; вриштати.
- њòјзино** — оно што њој припада.
- њòкалица** — предња страна лица (нос, уста, брада).
- њòња** — нешто врло добро, велико.
- њòрèти** — упорно ћутати савијене главе и не мицати се.
- њòњорети** — мрмљати нешто неразумно "себи у браду".
- њутрâвко** — онај ко је склон ћутању; ко се не изјашњава ни о чему.
- њòшѝти** — забијати главу у туђе послове; њухом претраживати што год.
- њòшкало** — онај ко жели да зна све, па свуда загледа и "њуши"; агент.

О

- обр̂зло** – неприпремљена храна (најчешће се чује да купус није довољно укисео, већ је само "обрзо").
- обу̀штити** – када се распарају зашивени шавови, или се нека рупа на каишу проједе и прошири, па спонац и дугмад испадају.
- обо̀јак** – замена за чарапе, комад тканине (крпе) којим се умотавају ноге.
- обра̀мица** – обрамљача (в.).
- обра̀мљача** – кратка повијена мотка са кукама на крајевима која служи за ношење терета преко рамена.
- обрст̂ети** – појести сво лишће са грана; оставити дрво без лишћа и плода.
- обурв̂ати** – оборити, срушити; пасти; поткопати.
- обу̀ћа̂р** – занатлија које израђује, поправља обућу
- овамон̂ак** – ту, овде; дођи овамо, овамонаклице.
- ово̂ ми га** – "ово ми га - оно ми га" - израз за неку неодлучност; када се неко предомишља, па не зна "да л' би ово – ил' би оно".
- о̀врц** – немир, несташлук; када неког не држи једно место ("Уватио ме неки оврц, час ми вруће, час ми 'ладно").
- овр̂шина** – нешто што је на врху; најбољи део нечега.
- о̀глав** – део опреме (улар, узде) који се ставља коњу око главе са штитницима са стране у висини очију који дозвољава да коњ може да гледа само право напред; окоглав, коњоглав.

огњило	– метална направа којом се удара по кремену да би севнула жишка која треба да запали труд (в.) и да се тако разгори ватра или припали цигарета.
огрѐпак	– остатак од повесма на гребенима приликом гребенања тежине.
огўглати	– навикнути се на неко лоше стање; постати равнодушан према некоме иако је непријатан .
огуљара	– животиња (обично овца) која је врло мршава иако има доста хране, која неће да једе, а по цели дан само блеји.
огўљити	– скинути гуљењем ("Огуљи га до голе коже").
одаврљити	– одлепити ђон од ципеле, тако да он стално ландара ("Шта си зинуо па си одаврљио та уста ки кад си љубио врелу плотну").
одаднети	– односи се на промену времена када се време пролепша, отопли; ослободити се неког притиска, неке непријатности.
одаџија	– курир, позивар, разносач; послушник.
одвајкада	– одувек, од давнина.
одвр̀кнути	– ојачати; дорастати проблемима; стасати.
одвўгло	– оштећено великом влагом; ојужило.
одовўд	– са ове стране.
одонўд	– са оне стране.
одра̀пїти	– надрепити (в.).
одрпа̀нко	– онај ко је одрпан, дроњав, сиромаш, гоља, дроња.

- одсѐбито** – када нека алатка није добро напасована на држалицу, па је много позади од нормалног положаја (коса, мотика, будак).
- ѝжег** – машице (в.), ватраљ (в.).
- озади** – позади, иза, са задње стране.
- ојниѝца** – веза између два јарма која се користи када се оре са два пара волова.
- ѝјс** – узвик којим се тера стока која вуче терет; команда за окретање волова у бразди за плугом.
- ѝка** – стара мера за тежину (око 1300 грама).
- окапѝтити** – досадити некоме са непрестаним захтевима и закерањем; стално нешто тражити; наврзети се некоме на главу.
- окѝљити се** – осмехнути се крајичком уста крадомице да се једва види.
- оклаиѝш** – особа која само чека да добије нешто џабе; нерадник.
- оклаѝпина** – нешто добијено лако и бадава, што и нема баш неку велику вредност ("Нема више оклапине и омудине") .
- оклѝмбѝсити се** – отромбољити се (в.).
- окѝнчити** – конач који је умочен у црвену боју се затегне уздуж греде која треба да се одеље, па се онда конач на средини подигне и пусти да падне остављајући црвен траг на месту предвиђеном за дељање.
- окрѝковати** – радознало, изокола се распитивати о нечему или некоме, постављајући споредна питања и пажљиво избегавајући право и директно питање.

олѐшити	– скинути длаке са коже; поступак припреме коже који примењују обућари; синоним који показује колико је неко добио батина ("олешио га од батина").
омаја	– ситне капљице воде које се распрскавају ударом воде у воденички точак (верује се да девојка може том водом "омајати" неког момка ако га њоме попрска).
омайја	– коса греда која се ослања на попа и држи мертеке.
омрѐнити	– омлитавити, опустити; повити, погнути.
омўдина	– оклапина (в.).
омўљити	– када неко смрша; када ђак попусти у школи; када некоме стане неки посао.
ономад	– пре неки дан, недавно; прекјуче.
опаднути	– оклеветати неког "ни кривог, ни дужног".
опајдара	– сокачара; она што само оговара; роспија; торокуша.
опанчар	– мајстор који прави опанке.
опањкати	– оклеветати; оговарати; набедити невинога за неку кривицу.
опаўчити	– ошајдарити (в.).
опелѐшити	– измамити, извући од кога сав новац; узети коме новац преваром или на коцки.
опйчити	– ударити некоме оштар шамар; јако шутнути ногом.
оплѐн	– водоравна покретна греда на запрежним колима у коју се стављају ступци и која носи лотре или лес.

оплївак	– оплавак; згодан кратак штап за ударање батина; брезов прут; шиба ("Море, кад узнем један опливак, па те оплавим од батина").
опсїговати	– обрачунати и одбити неке стари дуг од зараде или наднице.
опўта	– танак каиш, канап, врпца од коже са којим се оплићу опанци.
опўчити	– пасти, преврнути се; стравалити се од умора.
орашје	– место названо по већој количини орахових стабала.
ортачїти	– удружити се због обостраног интереса; заједнички водити неки посао; спрезати по једну краву ради формирања запреге.
оскудација	– недостатак у свему; сиротиња, немаштина, беда.
оскудица	– оскудација (в.).
осмўдїти	– опрљити пламеном; нагорети површину
острагўша	– врста пушке са дугачком цеви која се пуни отпозади.
острўшке	– дугачке мотке везане по три при врху, а при дну раширене, користе се за сушење сена.
осцїло	– огњило (в.).
отава	– последња трава која се коси у јесен (отавица, слаба отава).
отаљати	– смањити количину нечега; одрадити нагомилани посао; успоставити ред и нормално стање; ослободити се проблема.

отапāвèти	– отежати, удебљати; отрапавети; изгубити осећај, отупети.
òтко	– лабаво, климаво, мекано ("Смотајте тај итисон у ролну, али не мо' да биде тврдо, него онако, отко, да може ветар да га продува").
отòрина	– отпаци; безвредне одбачене ствари; остаци хране у тору.
отòч	– малопре; само што прође; управо прошло време.
отпāд̀ити се	– отуђити се, одвојити се од најближих.
отромбòљ̀ити се	– опустити се; пустити да виси; стравалити се.
отрцāв̀ати	– оговарати, олајавати, причати о некоме лажи и неистине.
отр̀цан	– изанђао, излизан; остарео, изашло из моде.
отф̀ик̀арити	– одсећи, одрезати оштрим ножем.
оф̀иксан	– очишћен; намазан фиксом; угланцан.
оф̀ир̀ати	– открити неку тајну; показати праву истину.
оф̀р̀к̀ати	– поскидати лишће толико да остану само голе гране; направити штету на плодовима.
òфр̀ље	– површно и неозбиљно; неодговорно урадити неки посао.
оф̀у̀зн̀ути се	– оклизнути се на поледици.
оф̀у̀цан	– неуредн, изанђао, олињао; ("Офуцао се ки попацкијски мачак").

о́ца	– отац, тата; често тако снаја зове свекра
о̀цедно	– терен са кога се брзо и лако оцеди вишак воде; косина.
очегрѐјаст	– очевадан, безобзиран, безобразан; лагати гледајући у очи.
очѐнути	– откинути комад (парче) од неке целине; одломити део нечега.
оца̀гџија	– мајстор који чисти и поправља оцаке; оцачар.
оцакљија	– просторија у којој се налази огњиште са оцаком и веригама (в.).
ошајатити	– зашајатити (в.), ошајдарити (в.).
ошајд̀арити	– ударити, одаламити, распалити, опаучити.
ошља̀рџити	– радити неки посао површно; забушавати.
оштра̀ч	– мајстор који оштри алате и ножеве..
оштрок̀онђа	– жена свадљиве нарави; љутита, зла жена.
оштү̀рѐти	– чекати некога предуго; изгубити наду; нека празнина, нешто што је "штуро".
ошү̀љак	– ситан и сиромашан клас пшенице или било каквог другог плода; жетвени остатак.
ошү̀ђити	– посећи врхове дрвета; прешуђити; ошишати.

П

- п`абирак** – слабо развијен клип кукуруза или плод који остане на њиви после завршене бербе.
- павет`ина** – густо обрасла ограда од неке пузавице; добар откос детелине.
- паз`ар** – новац, вредност добијена продајом робе; место одређено за продају производа.
- пај`анта** – коса греда која служи за спајање рогова на крову или за учвршћивање дирека.
- пајт`ош** – добар друг са којим се дружимо у веселом кафанском амбијенту; боем.
- пал`авра** – брбљива особа која говори лажи; хвалисавац; лакрдијаш .
- палам`ар** – крупан, велики; необичне величине и изгледа.
- палам`удити** – радити неки посао површно; забушавати; фолирати, лагати.
- палив`атра** – особа склона да својим вештим сплеткама друге међусобно посвађа и завади
- пал`ија** – палица на јарму.
- п`алица** – на запрежном јарму усправна гвоздена шипка које воловома стоје се спољне стране.
- памп`уњак** – синоним за особу која "нит смрди нит мирише".
- пана`ђур** – вашар; сточни пазар.
- пандир`ало** – место на коме је велика промаја, ветрометина; где је велики промет и велико вратарање ("Рачепили сте ону вратницу, па дува ки на пандирало").

пандѹр	– полицијски стражар; курир; разносач позива.
пѹок	– пармак (в.).
папучѹр	– мајстор који прави папуче.
пѹрлог	– запуштена и необрађена њива.
пѹрмаци	– дрвени носач (пречага) која држе наплате и повезује их се главином точка (један наплатак држе по два пармака).
пѹрнѹчити се	– дуго водити судски спор без намере да се он уопште оконча ("Терати се по суду").
пѹрта	– руба (в.).
пасѹнт	– одговарајуће величине; кнап (в.).
паслѹмак	– шибље које расте око стабла вођа; изданак; пашљамак.
пѹтарице	– остаци од славе; други или трећи дан славе.
патрљѹак	– сасушени део биљке; део руке или ноге после ампутације
пауљ	– пепео, најчешће од цигарете.
пачѹвра	– изузетно прљава крпа која се користи код казанице; онај ко је због лоших особина одбачен и "нико га не рачуна ни за шта".
пѹдаљ	– стара мера за дужину која је одређена растојањем између палца и малића.
пекљѹвина	– замршена ствар; неприлика, потешкоћа; особа која стално нешто на брзину "мува и пекља".

- пекља̀ти** – правити сплетке; уплитати се у туђе послове.
- пѐксимит** – двопек од белог брашна; добро испечен хлеб.
- пѐмба** – врста веома јарке црвеносветле боје која се види на даљину.
- пѐнџер** – мали узани прозор са дрвеним решеткама, коленикама.
- пенџетѝра̀ти** – ставити нове ђонове на излизане ципеле; постати безобзиран и безобразан ("пенџатирати образе").
- пепеља̀в** – сив; боја која је слична пепелу.
- пепеља̀ша** – врста земљишта; врста биљака, трава.
- перга̀љ** – пинтарска алатка која служи за обележавање круга на сређевима (равним странама бурета); перда.
- пѐрда** – трем; тераса ограђена ниском оградом.
- пѐрчин** – кика, плетеница косе.
- печаторѐзац** – мајстор који израђуј печате.
- пѐчити** – пецнути; убости; упутити оштар прекор или критику.
- пѐш** – врста меканог штофа.
- пѝзма** – љутња која се дуго памти према некоме.
- пијандѝра** – подсмешљив, подругљив назив за алкохоличара, шљокару.
- пѝкаљ** – жиле на задњим ногама код животиња за које се качи на ченгеле приликом клања.

- пилѐјка** – млада кокошка која тек што није почела носити јаја.
- пѐлеж** – скуп ситне живине; мала деца.
- пѐнтер** – занатлија који израђује бурад и бачве.
- пѐнче** – кученце; врста пса малог раста који има дуге уши.
- пипирѐвка** – врста народне игре; синоним за неку подчињеност и извршавање захтева без поговора ("Игра ситну пипиревку").
- пирѐјка** – пракљача (в.).
- пѐргав** – шарен; покривен пегама и пругама (штрафтама) разних боја.
- пѐрѐти** – дувати у много врућу чорбу да се мало расхлади.
- пѐркати** – овлаш пирити, лагано дувати, дувкати.
- пѐс** – узвик за терање мачке.
- пѐса** – битумен којим се крпи пробушено посуђе и бурад ("Прострвело ми буре, па сам морао да га писујем").
- пицѐљак** – прцмољак (в.).
- пѐчвајз** – неред, лом, брука и несрећа.
- пѐчкѐвац** – веома забачено место; недођија, бестрагија (не зна се поуздано да ли је удаљеније од курлатовца (в.)).
- пѐчкѐљина** – преостала ситнеж; када се проберу бољи плодови па остане само нека фурда (в.) ("Немам да ти дам бољу расаду, остала ми само нека пичкољина").

плàјвaz	– дрвена која се може зашиљити.
плàкнyти	– запрати, опрати; испљускати водом.
платyткa	– дуса (в.); велики комад меса, кавурме или чега другог.
плèкар	– занатлиј које прави предмете од лима (канте, кофе, водолуке и др.).
плетàра	– трмка (в.).
плисйрка	– сукња са паралелним уздужним наборима.
плòт	– примитивана ограда од дрвеног коља и расцепаних облица која је при врху оплетена повијом (в.).
плòтна	– грејна површина на шпорету на дрва.
плъòштимице	– положај предмета који стоји на ужој страни; сатимице (в.).
плъòска	– танка, спљоштена боца, прилагођена за ношење у џепу.
поàбати	– Поцепати; упропастити; отрцати, искрзати услед дуге употребе.
побàучке	– четвороношке; ићи на ногама и рукама; бауљати ("Толико се земљосао, па све иде побачке").
побàцити	– изгубити трудноћу.
побегyља	– она која је од мужа побегла у род или је од родитеља побегла момку ради удаје (пошто је они нису дали за њега).
побрљàвèти	– поблесавети; изгубити разум; попити много "брље".
повезàча	– женска марама која се везује испод браде.

- повѐсмо** – свежањ вуне или тежине који се везује на преслицу, па се од тога испреда пређа и намотава на вретено.
- пѐвија** – врбово пруће које је уплетено између коља или прошћа у плоту.
- поводнѝк** – уже, улар којим се води или везује крива.
- поганѝја** – зли, опаки, нечасни, прљави, неморални људи; олош.
- подѝри** – гости који долазе снаши у походе дан после свадбе са даровима; пођари, похођани.
- пѐдати** – попустити под неким притиском или због старости ("Улокнула она страна крова, мора да су летве подале, ил'неки мертек").
- подвѝлак** – четвртаста или троугласта цепанка којом се подглављује буре или било каква друга посуда која клима.
- подвѝлити** – преварити; намерно подметнути лаж уместо истине; поступити срамно и нечасно.
- подмѝшак** – ситни, ниски класови пшенице испод крупних и високих.
- подмигѝша** – подругљива особа која се сваком подсмева (а себе не види) .
- пѐдношка** – папучица на којој ткаља држи ногу и чијим притискањем нити укрштају основу и формирају велики зев (в.) за пролазак чунка.
- подсѐбито** – положај алатке на држалици у коме је она много пободена напред; положај који је супротан од одсебитог.
- пѐздер** – отпаци, труње од лана или конопља које отпадне приликом трљења на трлици (в.).

поја̀та	– стаја, штала за стоку (обично у пољу изван дворишта).
покору̀шено	– смрзнуто по површини услед слабог мраза.
полй̀ћ	– стаклена бочица од "пола деци" за ракију
пб́лог	– јаје које је остављено у гнезду да би кокошка поново ту снала јаја (полог је обично мућак).
положа̀оник	– онај ко први уђе у кућу некоме на први дан Божића; полазник, положајник.
полб̀кати	– испити, попити све похлепно лочући.
полумб̀ђе	– пуномоћје, овлашћење.
полу́так	– канура; намотана пређа на мотовилу.
помель̀ар	– онај који доноси мливо (кукуруз, пшеницу, јечам и слично) у воденицу на млевање.
поња̀ва	– покривач изаткан од грубог материјала; простирка за под од природних сировина.
пб̀п	– јачи дирек (подупирач) на кровној конструкцији који је укулачен у ћуприју и друге делове конструкције.
попишма̀нити	– одустати од неке намере; погазити постигнут договор.
посй̀пче	– мала посуда која служи да се у њу наспе мало хране, онолико колико се поједе за један оброк, или онолико колико се наспе једном кашиком за сипање (посопком).
поситнй̀це	– разна ситнурија која је неопходна у кући.
потаку̀мити	– намирити, подмирити; обавити неки посао; испунити неку преузету обавезу; удовољити

пòтка	– попречне нити које се уткивају у основу приликом ткања, обојене различитим бојама, па се добију разне ранфле (в.).
поткива̋ч	– занатлија које поткива запрежне животиње.
поткӳшен	– постао кус; неко ко је смешно ошишан; остао без репа.
поточàра	– старински млин, воденица коју покреће вода из потока.
потћáкнути	– подмашити, преварити, подстакнути неког лаковерног на неке радње, па му се после подсмевати ("није он истина такí, само га неки потћакнуо").
поцевељàти се	– посвађати се, споречкати се; поћушкати се.
пошандр̋цàти	– изгубити разум; изнервирати се; разочарати се .
прòја	– брашно добијено млевењем кукуруза (најбоља је проја самлевена у воденици поточари) (в.).
прàкљача	– пљосната батина којом се удара по рубљу ради бољег прања; непоуздана, примитивна пушка.
прáља	– жена која пере, чисти и пегла веш, постељину и одела.
пр̀гав	– срдит, љутит, гневан, плаховит.
пр̀давац	– врста пољске птице .
пр̀дало	– пркно (в.).
прдека̀на	– затвор, апсана.
прегй̀ба̀лица	– место где се нешто прелама, савија, скреће на доле; прегиб.

прегла̀ба̀ње	– празна прича; широка расправа.
прегла̀бица	– промрзла земља; иситњене грудве по њиви због мраза.
прегла̀вица	– премеждење (в.).
прѐђа	– испредени вунени или ланени конци припремљени за ткање; врста мреже коју користе риболовци.
прѐжѐти	– тајно пратити; вребати; кришом осматрати.
прѐкада	– слава без гостију која се обележава само прекађивањем славског колача; мала слава.
прекарда̀шѝти	– прећи сваку меру, претерати; забраздити.
преконосѝрати	– приговарати, корити; стално нештио замерати .
прѐкрет	– начин подизања терета помоћу неке полуге (на прекрет).
премагр̀евак	– пригревак; јужна, присојна страна; окренуто према сунцу.
премеждѐње	– моменат или догађај који је од животног значаја; тренутак који некоме промени живот; направити преокрет.
прѐнга	– линија, данга, масница или било какав траг добијен од ударца штапом .
преобртач	– плуг који има два раоника који се могу обртати, па се може орати са обе стране и на лево и на десно.
препа̀нути	– престравити, преплашити, премрети од страха.
прѐпети	– везати стоку за колац око кога може укруг да пасе.

- препрѣгну̀ти** — заменити место воловима у запрези (левака упрегнути удесно и обрнуто); удвостричити предиво препредањем.
- прес̄алдѹмити** — променити мишљење; са великом муком се суочити са чињеницама.
- прескака̀ч** — подигнут дрвени степеник, обично широка даска, на два коца који служи за прескакање преко плота и других препрека.
- прѣслава** — друга слава, поред старе славе, која се слави обично после куповине њиве.
- пресма̀кати** — појести мало хране уз много више хлаба; умакати комаде хлеба у мочу (в.); присмочити.
- пресма̀кче** — недоношче или новорођенче слабашног изгледа; неухрањена беба.
- прѣсно** — недовољно испечено, скоро живо месо; сирово воће и поврће.
- прећанѹти** — омакнути се преко неке оgrade и пасти (ко не пази може да прећане у бунар).
- прецмѝгљав** — веома истањен ("Жица конца, кад предеш, не сме да ти биде ич прецмигљава, ће ти се откине").
- преч̀ага** — попречна даска или летва којом се затварију врата или се нашто друго држи или подупире.
- прецмѣ̀лити** — притиснути уз неки тврд предмет; слепити; смрљавити (в.).
- пржѣ̀вина** — фина ситна земља, скоро као прашина, која се користи приликом сетве за затрпавање семенки.
- пр̄зньца** — пргав (в.).

призѐтак	– зет који је дошао у кућу код младе на мираз.
прилѐпак	– кућица од нестабилног материјала која је само прилепљена уз постојећу кућу.
припòнац	– Конопац, улар или поводник којим се стока везује за јасла; дужина конопца остављена стоци за пашу.
прирѐпак	– пришипетља (в.).
при́тка	– колац или мотка уз коју се привезује биљка да би расла и држала се усправно.
причвр̑љити	– припалити; притиснути врели предмет на кожу; жигосати.
пришипѐтља	– наметљивац; досадна особа; полтрон; прирепак.
пришљ̑мчити	– утрпати се некоме без његове воље, натурити се, прилепити се.
п̀р̀кно	– стражњица, задњица; прдало.
п̀р̀кња̀ча	– жена са великом задњицом, са великим пркном.
п̀р̀љна	– стрма и кршевита површина земље која се не обрађује и на којој дивљи голубови и друге птице кљуцају слану земљу.
п̀р̀љ	– батина; "прљев дан" је четврти дан по слави када се гости истерују и разјурјују помоћу прља.
п̀р̀ња	– дроњак (в.).
провиј̑нт	– храна, намирнице потребне за живот.
проводаџ̑ја	– наводацика (в.).
прòд̑пчина	– ждероња (в.); продупина.

- прозѹкао** – шупаљ, празна; крт, порозан (за буково дрво кажу да може да прозукне на рамену, док га донесеш из шуме до куће).
- проми́нцле** – врста колача; посланица са јаком аромом.
- просењити** – истрошити, излизати, истањити услед дуге употребе ("Еве, панталоне су ки нове, само су се мало просењиле ногавице").
- протѣгљаст** – цигљав (в.).
- проћѣрдати** – профућкати (в.).
- профуќња́ча** – лакомислена, неморална жена.
- профундѹлѣйти** – мудро и вешто се провући кроз проблеме; извући се из тешке ситуације.
- профућкати** – лакомислено и улудо потрошити; све упропастити.
- прѣштац** – колац који је на једном крају зашиљен; део дрвене ограде.
- прѣшће** – ограда од свакојаког кривог и танког коља оплетена прућем; сиротињска ограда око дворишта кроз коју се протињу пилићи и ћурићи (ћурчићи), па праве штету по комшилуку.
- прѣпорак** – садница винове лозе или воћа (калем) која је, после калемљења, у прпоришту посебним поступком оживљена и однегована.
- прѣтен** – Направљен од грубог ланеног или конопљаног предива; сашивен од препреденог конца.
- пртења́ча** – торба сашивена од грубог ланеног или конопљаног платна.

- прѝна** – угажена стаза у снегу.
- прѝја** – мираз (в.).
- прѝд** – узнемирен, уплашен, неспокојан.
- пруљати се** – одупирати се, бранити се; тежња да се неко искобеља из неке тешке и незавидне ситуације ("Мо'ш ти да се пружаш колико 'оћеш, ал' цабе ти").
- прѝмбљак** – мала, ситна, незнатна, безначајна ствар.
- прѝвѝрница** – запуштена кафана са простим и јефтиним пићем, пуна прљавштине и пијаних гостију.
- прѝкати** – рчкати (в.).
- прѝшѝав** – мусав (в.).
- пѝвало** – ваздушни мехур код риба.
- пѝвањаѝк** – прдеж који се испусти нечујно и мучки, да се не зна ко је прднуо; особа која никада нема сопствено мишљење .
- пѝвати се** – хвалити се; правити се важан; лажно величати личне способности; придавати себи нереално велики значај.
- пѝдѝти** – јурити, терати, разгонити.
- пѝљѝв** – плашљив, пудљив.
- пѝндравѝци** – народни назив за цревне паразите-глисте; синоним за нека ситна и невидљива створења која некеме "уђу под кожу", па му не дају мира и терају га да се само врти ("Не држи га место - ки да има кондрће").
- пѝраѝк** – писак; вентил на крају црева канте прскалице.

- пустахѝја** – насилник; онај ко иза себе оставља штету или пустош.
- пѝсуле** – списи, папири, нека документација, писани докази, разне цедуље и потврде.
- путаљ** – коњ са шаром на нози; путаш, путко.
- пѝцаљка** – дечија играчка направљена од зове, личи на импровизован клип помоћу кога се притиском избацује куглица направљена од тежине (кучине), а све је то праћено праском (пуцњем).
- пѝцар** – занатлија које прави и пресвлачи дугмад.
- пѝце** – дугме или други украсни предмет на одећи округлог и испупченог облика.
- пуша** – врста болести кукуруза; мехур испуњен црним прахом (гаром).
- пушкар** – мајстор који поправља пушке и друго оружје.
- пуштољина** – сиротиња, беда, немаштина; неприступачно и непожељно место (одећа и оно што је преостало од умрлог баца се "с оне стране реке" - у пуштољину).
- пцѝвка** – псовка.

Р

- рабаћен** – већ коришћен; истрошен, дотрајао; остарео.
- рабаѝја** – човек који се бави превозом запрежним колима и воловома.
- рабош** – дрвени штап са изрезбареним цртама који служи за мерење количине пића у бурету; врста потврде за преузету робу.

равāшїти	– упропастити; уништити; разрушити; онеспособити.
рāга	– мрциња (в.)
рагастōв	– футер (в.).
ражњїка	– запрежна кола на два точка; колесара са лотрама направљеним од мотака, ражњева.
рāзбој	– направа за ткање платна, ћилима или черги.
развршїти	– открити на врху, обично када се стог сена начне и почне са трошењем.
раздрљїти	– раскопчати одећу око врата и са груди.
разјāпїти	– отворити капију широм, да зјапи.
разобадāти	– побећи у трку; разбећи се тако као да те јуре обади.
разопўтити	– одвезати опуте; расправити неку запетљану заврзламу; решити неке замршене проблеме.
рāзор	– бразда преко средине њиве.
разпртāљїти	– каже се када неко из торбе повади храну па је распростре и почне да једе одмах кад уђе у аутобус или воз.
рāјбер	– дрвена или метална кукица, реза за затварање врата; лајбер.
ракїчина	– лоша ракија од које боли глава.
рāлица	– дрвени плуг ; рал (мера за површину земљишта).

рампѝв	– велико и широко ренде за дрво које користе столари.
ра́нфла	– шара на плетеним џемперима и везеним вуненим чарапама, везовима, хеклерајима и нецовима.
ра̀пав	– храпав, груб ("Руке му рапаве ки шмиргла").
рапа̀цик	– ситан црни лук за расађивање; арпаџик.
раскомбес̀ати	– искидати; исцепати; раскупусити књигу или одећу; растргнути на делове.
раскуп̀усити	– раскомбесати (в.).
ра̀сѝ	– слана течност од киселог купуса која је веома добра за лечење мамурлука.
ра̀стегал̑ь	– народна мера за дужину, износи онолико колико се рашире руке, обично се тако мери дужина изатканог платна.
расторѝкан	– расклиматан; пропао услед дуге употребе.
растѝчити	– продужити кола стављањем дуже срченице између предњег и задњег оплена за превоз дугачког терета.
расцѝпа̀ти	– располутити; разбити ("удариио га, па му расцѝпао главу").
ра̀т	– задовољан; миран, спокојан; расположен.
ратосѝљати се	– ослободити се; отарасити се неке напасти; ратосиљати се беде.
ра̀ф	– полица са преградама у трговачкој радњи на којој стоји роба.
рашчевр̀љѝти	– размаћи; рашчеврнути; разврнути.

р̄б̄йти	– тупити; кварити; радити наопако.
рг̄еч̄йти	– кварити; ломити; непажњом правити неку штету.
р̄ђа	– корозија; синоним за неку лошу особу.
р̄ѣбнути	– кркнути (в.).
р̄ѣбр̄оња	– онај ко стално гледа да некога искористи, "да му скине са ребара"; експлоататор.
рев̄ѣно	– заједнички трошак који се дели тако што свако плаћа свој део .
р̄ѣза	– језичак на брави за затварање врата.
рез̄ѣдо	– светлозеленкасто; боја миришљаве биљке резетле која се ставља у тегле .
рез̄ѣл	– срамота, брука, понижење.
р̄ѣкло	– танак и кратак женски костим од цица.
р̄ѣм	– гаранција, залога која се даје док се не врати позајмица (обично се даје нека некретнина).
р̄ѣсто	– остатак, претек, оно што остане.
реф̄у́з	– роба без амбалаже, која се у расутом стању износи на пијац и продаје на меру.
р̄ѣнтати	– радити најтеже физичке послове без одмора; тегљати велики терет за малу надницу.
р̄ѣкоња	– непажљива и неосетљива особа која око себе само прави штету и галаму ("Немој ту семо да рк̄ѣш").

ṛmbaliја	– рмпалија (в.).
рmbа̀чити	– рмбати; снажно запињући радити тешке и грубе послове.
ṛмпалија	– снажан човек; веома крупна и развијена особа.
ṛњав	– крњ, оштећен; особа без носа.
ровāш̄йти	– остати после неке повреде са уочљивим и специфичним манама; бити обележен, начет.
рòгље	– рогоље (в.).
рогож̄ар	– мајстор који прави простирке и торбе од рогози.
рогòзина	– асура; груб покривач исплетен од рогози, оштре барске траве.
рогу̀ље	– виле примитивно направљене од ракљастог дрвета, обично са два чампора, које служе за прикупљање сена или сламе.
рождан̄ик	– књига из које се може читати и прорицати судбина; календар.
рòљнути	– љоснути (в.).
рòнџ̄ати	– звоцати (в.).
рòсп̄ија	– зла, одвратна жена.
росп̄ичина	– роспија (в.).
рòшав	– ружан; наказан; особа коме је лице покривено траговима од богиња, оспичав.
ṛпа	– гомила, велика количина, време, хрпа.

рѹба	– девојачка спрема која садржи све њене ручне радове и личне ствари, које се чувају у посебном сандуку.
рѹјан	– тамноцрвен.
рѹковелъ	– неколико шака најњевене пшенице стављене на једну гомилу..
рѹковѣт	– руковелъ (в.).
рѹмѣти	– јести пуним устима, с великим апетитом.
рундѣвко	– кудравац (в.).
рѹпчина	– велика рупа.
рѹсвај	– стање после непогоде, невремена или кијамета.
рута̀вко	– куштравац (в.).
рѹцати	– пригушено, испрекидано плакати; јецати.
ру̀швајз	– пичвајз (в.).
рѹчкати	– бутати, претурати по нечему; преровати; прекопати.
рѹшум	– гужва, крклъанац; рушвајз.

С

са̀каџија	– продавац воде у смислу заната.
саба̀јле	– рано ујутру; зором, зорски; уранак.

- сājбѝја** – онај ко о некоме води рачуна; тутор (када неко ради непромишљено и прави глупости, тај нема сајбију).
- сājџѝја** – часовничар.
- сāка** – запрежна кола само од предњег дела; колесар који је прилагођен за превоз бурета с водом за прскање винограда.
- сакагѝја** – опасна заразна болест код коња и других копитара.
- сāковац** – плуг са искованим (сакованим) раоником ручне израде.
- салабѝрити** – све уништити, упропастити; однети ("Нека алуждија салаберила летину").
- салакāти** – смандрљати (в.).
- сāлија** – врста дебелог штофа (плиш, сомот).
- сāљаво** – веома лоше земљиште за орање; влажна, збијена смоница.
- сāмбак** – врста жутог цвећа које цвета преко лета; жути крин.
- самњāвање** – свитање, свануће ("Ми смо ишли на рађ зорски, још се није било ни самнуло скроз, а ово сад младеж спава по ваздан").
- самотѝња** – чамотиња (в.).
- сāмпас** – пропаст (термин се најчешће користи као синоним за пропаст неке имовине, која није домаћински коришћена и чувана, па је "све отишло у сампас").
- сāнтрач** – дрвена ограда око бунара са ваљком за намотавање конопца или ланца на чијем крају је привезана кофа.

сàнћим	– тобоже, подметнути лаж уместо истине.
сàпети	– спутати; коњу или крави везати кратким конопцем предњу ногу за врат.
сàпйти	– уважавати нечије мишљење; поштовати; процењивати да су неки планови добри и да ће се остварити.
сапўнцйја	– занатлија који производи и продаје сапун.
сарач	– мајстор који прави од коже обућу, каишеве и амове.
сàргйја	– врећа или џак само веће ширине која служи за паковање кабасте робе мање тежине.
сатарйти	– Уништити, упропастити; сторњати; сатрти.
сàтимице	– положај када је неки предмет постављен да стоји лежећи на ужој страни, ивици; дупке; "на кант"; проћи кроз неки теснац тако да рамена иду напред.
сатлик	– чокањ; стаклена бочица од "један деци" из које се пије најслађа ракија.
сàтрти	– тешким и претераним радом некога потпуно изморити, смождити.
сач	– посуда за припремање специјалитета; поклопац за црепуљу испод кога се пече хлеб или шта друго; вршник (в.).
сачак	– метални треножни оквир, ослонац или постоље за посуду изнад ватре.
сачгати	– сагорети у ватри; сатрти; уништити.
свирајка	– свирајче; фрула или неки други дувачки инструмент.
свѠјтина	– својта, родбина, фамилија.

- свракљље** — две паралелне гредице које су на задњем делу раздвојене и учвршћене на задњу осовину кола, а на предњем делу су скупљене и клином срчаником причвршћене за срчаницу.
- сврдџка** — осовиница калема у чунку за ткање; средачка.
- сврџло** — велика бургија за дрво која се најчешће користи у дунђерству, код коларских и столарских послова.
- севѧп** — добро дело; неки племенити поступак; похвала или награда.
- седлѧр** — занатлија које прави седла.
- сејрѧти** — уживати у нечему; са великим уживањем радити нешто.
- селѧндра** — ружно, забачено и запуштено село или неко мање насеље које се налази одмах код пичковца и курлатовца.
- сѧнте** — напамет и отприлике нешто тврдити; без довољно поузданих чињеница.
- сѧпет** — кош од плетеног пруѧа; врста корпе.
- сѧрѧња** — смоља (в.).
- сефтайсати** — урадити нешто први пут, на сефте; зарадити први пазар.
- сѧвѧња** — во сиве длаке; човек воловске снаге.
- сијѧсет** — небројено; у огромној количини.
- сѧктер** — узвик за терање неког од себе; марш.

си̇л̇ка	– бодљика на класу житарица, нарочито код јечма и ражи.
сим̇йт̇ка	– врста мале векне од белог брашна, сладуњавог укуса.
си̇мс	– хоризонтални руб на фасади испод стрехе; испупчење на зиду.
син̇џ̇ир	– терет; баласт; оков, ланац.
си̇п̇ња	– тешко дисање праћено кашљањем и шиштањем у грудима.
си̇ри̇ње	– сир, али и сви други производи од млека.
сит̇ну̇ри̇ја	– ситнице, стварчице које нису од неке веће важности и значаја.
си̇џ̇им̇ка	– канап који служи за простирање опраног веша.
ска̇лам̇ѐ̇ри̇ја	– уређај који се стално квари; нешто невешто направљено; скарабуџено (в.) и смандрљано (в.).
ска̇лат̇и	– изгубити на тежини; смањити се.
ска̇м̇л̇и̇ја	– ђачка клупа код које се из једног дела састоји седиште и радна површина.
ска̇пати	– угинути од глади, жеђи, зиме или неке друге несреће.
ска̇п̇н̇и̇к	– циција, тврдица, себичњак; изелица.
ска̇ра̇бу̇џ̇ит̇и	– направити нешто накарадно; саставити од свега и свачега; импровизовати помоћу "штапа и канапа".
скв̇р̇жит̇и	– згрчити, згрбити, искривити се; пропасти од велике суше.
скв̇р̇чит̇и	– сквржити (в.).

скѐлеџија	– возач скеле, превозног средства преко воде.
скѐмб̀ати	– уловити на препад; ухватити на делу у крађи.
скилѝк̀ати	– цвилети; режати, кукати.
склѐп̀ати	– скарабуџити (в.); нешто на брзину саставити.
склѐчкан	– смуљен; зарозан (в.).
скљ̀о̀к̀ати	– оборити, срушити, опучити; пропасти у неком послу.
ск̀о̀бла	– специјалан алат који користе пинтари, служи за изравнавање унутрашње стране дуга на бурадима и бачвама.
сквѝр̀чити	– скврчити (в.).
сколет̀ети	– опколити; притиснути; навалити са свих страна по сваку цену; заокупити; спопасти; шчепати.
скр̀'ати	– скркати (в.).
скр̀д̀ити	– прикупити; сложити се око нечега; ускладити; сакупити у крдо.
скр̀к̀ати	– разбити, сломити, здробити; скр'ати.
скү̀жнү̀ти	– изненеда побећи; јурнути од страха; стуштити се; збрисати.
скү̀квѝжити се	– скукуљити се (в.).
скукуљити се	– стиснути се, скупити се, згурити се; увући се у себе.
скун̀аторити	– снабдети се нечим тешком муком; једва набавити

- скурња** – синоним за неозбиљност, површност, радозналост; када се неки посао обавља "преко воље" ("Почео сам да пушим онако, из чисте скурње").
- скѹт** – предњи део џемпера ; мајчинско окриље и топлина.
- скутѹрѹти се** – скукуљити се (в.).
- слѹмљак** – лежај сашивен од изатканог ланеног платна, испуњен сламом или кукурузном шашом.
- слѹгнути** – сићи у низину; увући главу у рамена као знак неразумевања или устезања.
- слѹме** – врх крова (када на кровној конструкцији постоје два попа, онда се они спајају једном слеменом гредом).
- слѹстѹти** – све појести и попити; све уништити; потаманити.
- слѹта** – суснежица; лапавица; ситна киша са снегом.
- слѹта** – особа која није при здравој памети; будала, звекан, суклата (в.).
- смандрљѹти** – урадити нешто на брзину; површно; скарабуцити (в.).
- смѹља** – млакоња; слабић; без енергије, слабе воље.
- смѹнѹца** – врста земљишта које је тешко за обраду.
- смрљѹвѹти** – смрљити, угњавити ("Она свиња смрљавила све прасиће").
- смрѹсак** – замршено клубе; општа збрка.
- смѹљѹти** – скљокати се; срзати; смакнути са неког положаја; сићи .

- смѹљко** — особа зарозаних чакшира; смуљених чарапа; у нередy.
- смѹцати се** — лутати тамо - амо без посла и без циља; луњати.
- сновѹтак** — део основе, пређе за ткање који је намотан на мотовило.
- сѹбет** — прослава, гозба, слава; обичај.
- сѹвра** — низак округао сто за којим су јела деца седећи на подy, а после ручка совра се окачи на дувар.
- сѹзгајс** — синоним за врло отровну течност; киселина коју користе лимари у летовања или лемљења.
- сѹјка** — врста птице крешталице; креја; терати сојке, губити време.
- сокачара** — она која скита по комшилуку и разноси аброве; уличкара.
- солѹр** — сланик; посуда за со обично од стакла.
- сомѹн** — врста хлеба од белог брашна, мало киселастог укуса.
- спанђати се** — сплести се с неким; ступити у блиске и недоличне односе.
- спрдња** — неукусна шала; изигравање; шага која често уме да буде и увредљива; спрдачина.
- спрца̀ти** — потрошити нешто улудо ("Спрцао године, па не зна где му је прошао живот", "Спрцао паре, све до динара").
- спр̀чити** — скупити се; склонити се у страну; повући се у себе.

ср̄г̀ати	– сатарити (в.); бацити у неку јаругу; урнисати.
ср̄еђ	– дуга на равној чеоној страни бурета или бачве; главна дуга на данцету, дну каце.
ср̄ма	– сребрнастозлатни конач који је као украс уткан у делове гардероба, нарочито у народну ношњу.
ср̄џан	– смуљен; морално понижен; на дну; омаловажен.
ср̄ча	– поломљено стакло.
срчанѝк	– гвоздени клин који стоји на задњем оплену и служи да се стави у рупу на срчаници приликом растакања кола.
срчанѝца	– тања греда која повезује предњу и задњу осовину (оплен) на колима, на којој су избушене рупе, па се клизањем и померањем клина срчаника кола могу расточити.
срч̀евина	– здраво храстово дрво најбољег квалитета.
стакл̄ар	– занатлија које израђује предмете од стакла.
ст̄ал̄умити	– сталожити; избистрити; смирити се.
станѝло	– канап у свећи воштаници или лампи петролејки који служи као фитиљ.
ст̄инутити	– охладити; стегнути, згуснути (својство масти, лоја, воска).
ст̄џ	– гомила сламе, сена или трске сакупљена и зденута око стожета.
ст̄џе	– дугачка мотка забодена у земљу око које се прави стог.

столи́кче	– мала столица; трonoжац; шамличе.
сторња̀ти	– изгубити, затурити или упропастити неку ствар.
стра̀мац	– дрвена капија на огради од узаних дасака или танких облица.
стра̀ра	– неодржавана кућа од лошег материјала.
стрѐ̀ти	– цурити ("Све каленице по кући ми прострвеле").
стрвѝна	– мрциња (в.).
стрѐ̀ја	– стреха .
стрѐ̀мен	– метална папуча са обе стране седла за ноге јахача, узенгија.
стремења̀к	– клин који на предњем делу кола утврђује оплен за бабаџик (в.), као и за срчаницу.
стрѐ̀ш	– талог од винског камена на дну бурета.
стрѝза	– отпадак, крајак од сечења, кројења; фронцла (в.).
стрмѐ̀кнѝти	– пасти стрмоглавице, стрмоглавити се.
стрња̀ка	– остаци на њиви после пожњевене пшенице или јечма.
строва̀лити се	– пасти у кревет и опружити се свом тежином и дужином .
стропошт̀ати се	– срушити се; пасти уз тресак; љоснути.
стѝпа	– узана дрвена или камена издубљена посуда у којој се тучком ломи зрневље.
стѝпац	– дрвени зашиљени колац који се поставља у жлеб на оплену и на лотрама да би се лакше натоварио терет.

- сўгреб** – место на влажној земљи где су мачке или пси разребали земљу (по веровањима, не треба газити на сугреб, јер може да се добије лиша (в.)).
- сўдланица** – стара мера за дужину која је одређена ширином длана.
- сўклџта** – приглупа особа; куроклеца (в.).
- сўкно** – дебела ваљана вунена тканина од које се шије зимска одећа, посебно је добра за гуње (в.).
- сўкнџти** – љутито напасти некога; окривити; устремити се; насрнути.
- сўлдрма** – помоћна зграда у домаћинству од лаког материјала.
- сулундџр** – чунак.
- суљџти се** – клизати се низа страну.
- сумџнут** – полудео, сулуд, поблесавео, изгубио разум.
- сўргав** – непријатног и одбојног укуса који се не може тачно дефинисати (када ракија "повуче на буре" онда она има тај "сургав" укус).
- сўр** – сив.
- сўртук** – врло глупа особа; нешто заостало и застарело.
- сурџнтџја** – синоним за нешто старо и пропало, посебно за неку кућу.
- сўчџлка** – сучелица; наспрам чега; калкан (в.).

сўчка – сува, лако ломљива, танка грана.

сушйца – јевтика (в.).

Т

табан̀ати – пешице прећи велики простор.

та̀бан – доња страна стопала на нози..

таба̀рка – велика посуда са водом кроз коју се хлади пара из ракијског казана и кондезује у ракију.

тава̀њача – греда која повезује венчанице на зидовима и представља међуспратну конструкцију.

та̀з – свеж, фришак; нов.

таку̀ша – врста ситне крушке ("А и ове крушке такуше нису баш бозна каквог квалитета"); назив за лошу ракију.

та̀кши – гори; "грђи"; слабијег квалитета.

та̀ла – трска од кукурузовине; остаци од трске; талке.

таламба̀си – врста бубњева; општи назив за све музичке инструменте који праве велику буку.

таланд̀ара – метални тањир на тањирачи (пољопривредној машини).

талй̀р – стари сребрни новац .

талпй̀на – јака дебела даска која може бити тесана или стругана; талпа.

таљѝге	– запрежна кола која вуче само једна крава или коњ.
там̃ан	– пасент (в.); одговарајуће величине; "ни велико ни мало".
та̀ндара ма̀ндара та̀ндарѝја	– подршка нечему потпуно бесмисленом, "иди ми- дођи ми".
	– место где се прави велика бука, где нико никог не слуша, а сви нешто причају, тандарају.
та̀ндр̃кати	– клопарати (в.).
та̀нте за б̃упе	– једно за друго; све за све; трампа.
та̀нѝра	– назив за стару пушку.
та̀ра̀на	– врста јела које се прави од мрвица хлеба или мрвљеног теста.
та̀рак	– велики гребени (в.).
та̀рапа̀на	– метеж, гужва; општи неспоразум.
та̀рге	– тезга коју носе двојица међусобно, а служи за пренос грађевинског материјала на градилишту.
та̀рнѝца	– тешка теретна кола која вуче коњска запрега.
та̀слица	– манжетна на крајевима рукава од кошуље.
та̀та̀ба	– стеница (инсект).
та̀тл̃ети	– јако светлети, обасјавати ("Утатлело сунце, па не мо'ш око да отвориш", "Попалили сијалице, па само татле").
та̀врдо̀у̀васт	– неко ко је мало наглув; онај ко се прави да не чује добро.

тѐвтер	– тефтер; књига, бележница, регистар, протокол.
тежѝна	– материјал добијен од конопља или лана после гребенања.
тежиња̀в	– изаткан од тежине, пређе добијене од конопље или лана.
темѐзг`ало	– онај ко нашироко нешто објашњава и досађује, а никако да каже оно шта хоће.
темѐња̀ча	– греда која се поставља преко темеља куће
тепѐлук	– потиљак; виталан део; мала женска капа са украсима од злата.
тера̀зије	– врста либеле или вагреса; винкла која има и висак, а служи за дотеривање лежећих и усправних греда под прав угао; трговачка вага за прецизније мерење.
теревѐнка	– пијанка; лумперајка; бучно веселје уз пиће и музику.
тѐрзѝја	– кројач који шије посебна одела, кафермене (в.) и антерије (в.) од чоје.
тес`ак	– велики тежак нож сличан секири.
тѐсар	– мајстор који прави кровове или који теше кровну грађу.
теслѝмѝти	– продати; ослободити се нечега; потрошити све залихе.
тестѝја	– земљани суд за воду; врч, крчаг (тестија има дршку, грлић и напред писак, носак).
тилѝћ	– ојачан лук на коси (пољопривредној алатки) који се налази на супротној страни од оштриља.
тим`арѝти	– ишчеткати, па уредити длаке на коњу или крави, обично када се коњ припрема за фијакер ради неке свечаности; изђебрати.

тї̀нтар	– глава која је обично празна; "тиква".
тї̀пе	– изношено, старо одело; старудија; све оно што је неко обукао.
тишљерај	– укупна столарија на кући; врата и прозори.
тї̀шљер	– мајстор који израђује врата и прозоре на кући, као и намештај.
тк̂анї̀ца	– изаткан појас; део народне ношње у разним бојама и шарама.
тк̂ач	– занатлија који на разбоју израђује разне предмете.
тм̂он	– затвореносив; без довољно светла; таман; облачан.
тм̂уша	– атмосфера у мрачној и задимљеној просторији; тмина; тама.
тоја̀га	– јака батина којом се неко кажњава батинањем; мачуга за поштапање
токм̂ак	– човек ниског раста а широких рамена; маљ за набијање.
тоља̀га	– тојага (в.).
то̀р	– ограда од прошћа (в.) у коју се затвара стока.
торока̀ти	– тртљати (в.).
то̀тòв	– готован; нерадник; незналица.
трабуња̀ти	– говорити бесмислице; булазнити; лупетати
тракара̀ти	– тандркати; равномерно и испрекидано лупкати.

тр`ап	– ископана рупа у земљи која је покривена сламом, трском и земљом и добро утопљена да би се у њој сачувало воће и поврће од мраза. То је импровизирана, првобитна хладњача.
трапађо̀за	– трапава и неспретна особа.
тр`бу	– трбух, стомак.
трико̀в	– ручно исплетен дебели вунени џемпер.
трлѐма	– болест праћена високом температуром и кашљем.
тр`лица	– дрвена алатка којом се ломи поздер и млати конопље, па се тако припрема повесмо (в.); особа која много прича, трли.
тр`мка	– примитивна кошница, вршкара, направљена од плетеног прућа.
тр`о̀летница	– дуга болест која се болује преко три године.
тр`онтав	– превише утопљен гардеробом; беспотребно и претерано обучен.
тр`оскавац	– врста коровске биљке, трскот.
тр`о̀ћати	– причати нешто без везе; "лупетати".
тр`о̀шица	– ситна мрвица хлеба, трошка.
трп`ија	– трлема (в.).
тр`таст	– који због гојазности има избачену и уздигнуту задњицу .

- т̀р̀тити се** – набивати се тамо где ти није место и правити се важан.
- тртља̀ти** – говорити безначајне речи; брбљати, блебетати; водити аброве.
- т̀р̀торити** – причати нешто без основа, трућати; лагати
- трѹд** – прави се од печурке скинуте са ораха или букве која се прво прокува, да би се користила за прихватање варнице која севне када се огњилом (в.) удари у кремен камен.
- трѹковати** – штампати; пресликавати, отискивати; копирати шеме за вежење разних шустикла и "куварица" ("Куварице, мање збори, да ти ручак не загори").
- трѹћа̀ти се** – бесмислено којешта говорити, а при том гестикულიрати ради јаче аргументације; ваљати се и бацкати по земљи.
- тршља̀ка** – трска; танка висока стабљика; мршава особа .
- тулац** – главина, главчина (в.) на точку запрежних кола у коју улази осовина кола.
- тулумѹна** – мешина за вино; врста спахијског пореза на вино и ракију.
- тумар̀ати** – ићи без одређеног циља; базати.
- тѹмбас** – ослонац, потпора од камена, коља или бетона у води на којој лежи темељ моста или сличне грађевине.
- тѹмбати** – окретати, обртати, претурати.
- тѹмбе** – обрнуто наопако; наглавачке; стрмоглавице.
- тумбес̀ати** – тумбати (в.).

туна̀клице	– тунакице, баш ту; на том месту.
тунтула	– Глупак; онај кога свако лако превари; послушник.
туња̀в	– неко ко је мало сплетен и сметен; тупоглав
ту̀парац	– стара игра са металним новчићима који се бацају што ближе обележеној линији.
тупогла̀в	– тврдоглав; будаласт; туп, глуп.
ту̀рити	– метнути, ставити; истурити се (личити) на неког.
ту̀тнути	– напу̀дати (в.); мучки нешто протурити, умувати .
тутуба̀н	– глупак кога свако може лако преварити и тутнути на неку другу страну; будала.
тутумѝш	– врста старе дечије игре скривања.
тутумра̀к	– човек скривених и мрачних намера; дволична особа.
туфѐгџѝја	– Пушка̀рп(в.).
ту̀чак	– саставни део ступе (в.); дрвени или метални набијач.
ту̀шта	– у огромној количини; мноштво ("тушта и тма").

Ћ

ћа̀ге	– разне потврде, писма, папири, пусуле (в.).
ћа̀к	– превара, подвала; смицалица када већина неког "извиче" неоправдано за кривца, па му се подсмева ("Узели га на ћак").

ћ̀ап̀ити	– др̀п̀ити, украсти, зд̀ип̀ити, см̀от̀ати.
ћ̀а̀р	– вајда, добитак, зарада, корист.
ћ̀а̀са	– дубља округла посуда без дршке и ушица.
ћ̀а̀ск̀ати	– причати о ситним свакодневним стварима.
ћ̀а̀та	– писар; административни чиновник; шкрабало.
ћ̀ѐб̀рати	– приговарати; гр̀дѝти, критиковати; преконосирати.
ћ̀ѐв̀л̀ѝја	– човек који је мало попио, само толико да постане причљив и веселе нарави ("Када се газда напије он је ћевлија, а када се сиромах исто толико напије он је пијан ко гузица").
ћ̀ѐл̀ѐп̀у̀ш	– народна капа од црвене чоје коју су често носили хајдуци; капа која је слична фесу.
ћ̀ѐм̀а̀не	– гудачки инструмент, врста виолине.
ћ̀ѐн̀а̀р	– танко памучно платно са украсним ивицама.
ћ̀ѐн̀а̀рка	– греда на крају крова; јача летва која стоји на кант и држи први ред ћеремиде.
ћ̀ѐп̀ѐна̀к	– простор испред дућана где се може изложити роба или седети, а може имати једно или два крила за затварање излога.
ћ̀ѐр̀ѐм̀ѝџ̀ѝја	– занатлија који се баве израдом и печењем ћерамиде (в.).
ћ̀ѐр̀а̀на	– напуштена рупа у земљи која је копана ради узимања земље за прављење цигле, ћерамиде и керамичких плочица.

- ћеремѿда** – врста црепа за покривање куће.
- ћерпѿч** – непечена цигла; кућа од непечене цигле.
- ћерчѿв** – дрвене решетке, коленике на прозорима старинских кућа.
- ћѿф** – нарав; жеља; воља; прохтев.
- ћѿбре** – шибица која се некад се звала "машина", зато што је тада била најмоћнија справа у кући, помоћу које се производила ватра.
- ћилѿрче** – мали подрум, остава, шпајз (обично се искористи простор испод басемака да се ту направи ћилерче).
- ћитаѿб** – књига која садржи записане обичаје; збирка прописа.
- ћѿфта** – трговац у пезоративном смислу; зеленаш, лихвар; тврдица.
- ћѿпѿти** – храмати; шепати у ходу.
- ћорлѿмице** – ћорлем, насумице; "ко гуске у маглу".
- ћорлѿм** – ћорлѿмице (в.).
- ћорпајѿнта** – коси подупирач дирека који привремено служи у изградњи куће, све док се не поставе сталне пајанте, после тога се ћорпајанте склањају, а могу остати скривене у зиду.
- ћошнѿк** – вертикални стубовб, дирек (в.) на угловима куће који повезује темењачу (в.) са венчаницом (в.)
- ћувѿк** – голи брдски врх; стрменит брежуљак.

- ћўза** — затвор, тамница.
- ћўма** — купа састављена од усправних снопова кукурузовине.
- ћўмез** — запуштена и влажна просторија; димњива и прљава кафана; кокошињац; буџак, мутвак.
- ћумўрџија** — занатлија који од дрвета прави и продаје ћумур.
- ћўпина** — земљани бокасти суд; ћуп; празна глава; тинтара.
- ћупрџа** — део кровне конструкције која се ослања на попа (в.); мост.
- ћўрак** — кожух; огртач; капут постављен крзном ("изврнути ћурак наопако" , променити нарав; променити ћуд).
- ћурлїкати** — свирати у свирајче (чобанин за овцама).
- ћўрџија** — занатлија кији правеи одевне предмете од коже и крзна.
- ћускїја** — гвоздена полуга за подизање терета; јако пијан човек.
- ћўстек** — метална облога испод срченице која служи да би се клин који одозго спаја свракуљу (в.) боље причврстио приликом растакања кола; једек.

у

- уаљити** — размазити, напустити дете и дозволити му да ради шта хоће.
- убаўтїти се** — превише попити, па се онесвастити; ошамутити се.

- ублѐшити се** – престравити се; уплашити се толико, па скоро занемети.
- убрѐнтити** – забрекнути; натећи; издути.
- увїтлити** – спопасти; сколетети; окомити.
- увр̄ља̀ти** – погазити високу траву; замрсити.
- уг̀арак** – угашен жар.
- уг̄арїти** – плитко поорати и неко време не обрађивати ту њиву "да се земља мало одмори".
- ўгасан** – загасан (в.).
- угїлтати** – погодити право место; прецизно обавити задати посао.
- угл̄анцати** – намазати ципеле ималином, па их истргати, изгланцати.
- углїчк̀ати** – угазити неку њиву или травњак толико да се од ње направи каљуга.
- угл̄ѐвље** – угарци који служе за бајање и разне враџбине.
- угўрсуз** – баксуз; безобразник; неваљао и зао човек
- удрм̄ендїти се** – укипити се, удрвенети се, укочити се.
- удр̄цк̀ати се** – уплашити се, премрети од страха; добити пролив.
- удудўрїти** – утопрчити (в.).
- удудўчити** – удудурити (в.).

ужа̀грети	– упиљити; зажарити погледом.
ужа̀р	– Конопчар (в.).
у̀зда	– кожни каишеви којима се управља коњима у запрези.
узѐнгија	– ослонац за ноге на седлу; стремен (в.).
у̀зњица	– дугачка узана њива; узан и тесан простор.
у̀јам	– накнада у роби, најчешће у брашну и пшеници, која се даје за услугу млевења; ушур.
ујдѹрма	– превара, подвала, смицалица, "неслана шала".
ујлїја	– велики баксуз, кога избегавају да сусретну они који пођу у лов или риболов, јер неће имати среће у том послу.
у̀к	– узбуна; метеж, гужва ("Децо, шта сте узети ук"); показати силу.
укѐба̀ти	– уловити неког у некој недопуштеној работи.
уклевѐнко	– повучен, стидљив; несрећан, јадан, чемеран.
укљѹкати се	– удавити се; упасти у дубок вир; нагојити се кљукањем.
уковр̀чити	– уковрцити, савити у коврџе; умотати.
укосмѐлїти	– растужити, сневеселити; "обесити њушку".
укѐткати	– утерати свиње и овце у тор и затворити их.

укòшкати	– утерати у јарам; спрегнути запрегу, упрегнути.
улâр	– поводник; кратко уже везано крави или коњу за оглав.
улибѝти се	– повити се; искривити се; (обично када се носи велики терет онда се леђа "улибе").
улогâвѝти	– онемоћати; стање када особа не може да се подигне на ноге.
улúбити	– деформисати неку посуду; слупати.
упѝлѝти	– загледати се; фокусирати се.
упљескâти	– премлатити неког "на мртво име"; умлатити од батина.
úпољак	– сувишан предмет који стрчи и смета и треба га избацити напоље.
упорòжити	– привезати једно за друго (обично се краве упороже да би ишле упоредо једна поред друге).
úрвина	– провалија, амбис, стрмина; крш; рушевина.
урнѝсати	– упропастити, уништити.
урòдица	– кукољ у житу; споредан род биљака.
úрок	– мађија; веровање да нечији поглед може донети несрећу.
урòчница	– врста цвећа плаве боје које се ставља у ђурђевску воду, уз друге траве, па се у њој купа против урока.
усѝћѝти	– учврстити се и тврдоглаво остати при свом ставу; уинатити се.
усјâктèо	– усијао очима; ужагрео.

- у̀ско̀вѝтлети** – узврпољити; направити немир, нервозу и нестрпљење.
- у̀ско̀пѝстити се** – направити се важан.
- у̀срѝо̀ња** – непоуздан и неодлучан човек; сероња; плашљивац.
- у̀ста̀ва** – преграда у реци којом се вода усмерава преко јаза ка воденици онда када нема довољно воде, па воденица тада ради "на уставу" и вода се може чувати у резерви.
- у̀сту̀(к)** – Назад, натраг; терање запреге уназад.
- у̀сѝ̀лити се** – окуражити се, скупити храброст; одлучити се за нешто; смети.
- у̀т̀вара** – привиђење; сабласт; авет; вампир.
- у̀т̀пати** – упљаскати (в.).
- у̀то̀п̀р̀чити** – удудурити; укочити ("Утопрчио се и изврнуо краце увис").
- у̀трѝ̀пац** – трупачки; скакутање са обе ноге одједном.
- у̀тѝ̀вѝти** – упамтити; једном заувек схватити.
- у̀тук** – зависност од нечега; завет; бавеза (да би се од тога ослободио, удара се "утук на утук").
- у̀тѝ̀лити** – пригушити, смањити интензитет светла; угасити.
- у̀тур** – ужлебљење на дуги у које улази сређ (в.) на бурету или бачви..
- у̀ћ̀ар̀ити** – извући неку корист; доћи до лаке зараде; уштедети; добити.
- у̀ћ̀ѐфити** – учинити неком по вољи, погодити му нарав

- уфркѐсти** – уплашити се; уозбиљити се.
- учвāкати** – умазати, испрљати, исфлекати.
- учекѝчити се** – учврстити се; направити се важан у некој ситуацији; заузети неки доминантан положај.
- љчка** – галама, гужва, метеж; свађа.
- љчтиван** – пажљив, васпитан, културан.
- уцѐрица** – мала кућа од лошег материјала; страћара (в.).
- ушāпѝти** – приграбити у своје руке; узети за себе највећи део; присвојити.
- ушићārѝти** – искористити; извући неку корист, ћар.
- ушнѝк** – тупи део секире или будака; ушице.
- уштљкнути** – ишчашити зглоб на нози или руци, поштукнути.
- љштрб** – мањкавост; губитак једнога на рачун другога - "на уштрб тога"; компезација штете.
- љшур** – ујам (в.).

Ф

- фāјта** – од исте сорте, расе или соја; из истог друштва.
- фāкнути** – фурнути (в.).
- фалѝнка** – мана; мали недостатак; неисправност; фелер (в.).

фамулџ	– школски послужитељ; помоћни радник у школи; подворник.
фамфџља	– профукњача (в.).
фџла	– фајта (в.).
фџлер	– фалинка (в.).
фџрије	– школски летњи распуст.
фџмати	– вермати; поштовати, ценити; одобравати; имати обзира према некоме (у супрутног значењу: "Не ферма га ни за лулу дувана")
фџрмен	– горњи део народне ношње.
фџс	– таман, пасент; врста старе капе са кићанком.
фџкнути	– отфикарити (в.)("Фик и готово").
фџкса	– средство за чишћење шпорета.
филорџта	– ниска ограда од летава и стубића.
филџан	– шољица за кафу без дршке у комплету са џезвом; вилџан.
фџра	– кало; растур; умањење укупне тежине приликом мерења стокe, одбитак од живе ваге.(Код жита и других плодова је то одбитак од укупне тежине на прашину и уродицу (в.)).
фирџнга	– фиронга (в.).
фирџнга	– завеса, застор.

- фѝрцати** – привремено, овлаш прошивати.
- фѝсак** – танак, еластичан прут лако савитљив.
- фѝснути** – оштро ударити; ошинути; звизнути.
- фистан** – део женске народне ношње (хаљина узаног струка а широке сукње).
- фитѝљѝти** – упредати прстима бркове.
- фићок** – стаклена бочица за ракију; чокањ, сатлик (в.).
- фићфирѝћ** – ветропир; лакомислен младић; кицош (в.).
- фѝшек** – папирна кеса левкастог облика коју трговци праве од новине и која служи за паковање мање количине робе.
- флѝстика** – пластика.
- флѝнта** – фукса (в.); врста пушке кремењаче.
- фортати** – вортати (в.).
- фосна** – талпина (в.).
- фрај** – бесплатно; за цабе.
- фркѝт** – врста ранфле за штрикање; компликована техника штрикања.
- фрљакнѝти** – фрљнути (в.).
- фрљнути** – бацити; фрљакнути.
- фрљока** – залутали, случајни и неправилни ударац у фудбалу или у боксу, који може бити одлучујући.

фрѝнцла	– стрица (в.).
фртѝлче	– стаклена флашица запремине четврт литра; шише, чокањче
фртѝтма	– велика гужва и нервоза; кратак рок за обављање посла; зорт.
фукѝра	– сиротиња, беда; пропалица; неваљацац.
фѝкса	– блудница, неморална жена; профукњача.
фѝктати	– фијукати; производити специфичне звуке ("Турио сам у шпорет неку суву растовину, па само фукће").
фуљѝнка	– залеђена низбрдица која је углачана санкама.
фуњѝра	– ништарија; безвредна и ништавна особа.
фѝрда	– отпаци од целине; безвредне ситнице; неупотребљиви остаци.
фѝрнути	– ударити некое шамар; лупити.
фурѝна	– озидана пећница за печење бравова; шпорет направљен од лименог бурета.
фустѝкла	– женска кратка чарапа; доколеница.
фѝтер	– кутија, рам или оквир на вратима или прозорима; рагастов (в.).
фушерѝј	– лоше урађен посао; искварено; забашурено; исфушерисано.

Х

- х̄ан** – гостионица са преноћиштем.
- х̄анџија** – власник хана; кафеџија.
- хв̄ат** – стара мера за дужину (шест стопа или око два метра).
- х̄еклање** – вештина плетења или везења одевних предмета .
- х̄улити** – грдити, кудити; вређати, псовати (хулити на бога).

Ц

- ц̄ал̄ати** – опањкавати, оговарати; палацати језиком.
- ц̄аџ̄орити** – много говорити; "кокодакати".
- цв̄анџик** – стари сребрни новац .
- цв̄јкери** – наочари са танким оквиром.
- цв̄јкла** – набор на хаљини који се постиже усецањем и уметањем.
- цв̄јковати** – пресећи, прекинути нит или жицу.
- цволенија** – цеваница, потколеница.
- цвоњаџ** – трунка, мрвица нечега; ситан и мало вредан новац ("Немам у џепу ни пребијен цвоњаџ").
- цев̄арити се** – неконтролисано и јако се смејати без неког правога разлога ("Цевари се ки луд на брашно").

цевља̀нѝк	– справа за намотавање потке на цеви, које се помоћу средачке (в.) причвршћују на чунак за ткање .
цѐвчити	– пити директно из бурета на црево, без точења .
цѐђ	– средство за прање које се прави од прокуваног пепела.
цѐлац	– Нетакнуто, у целини; снег који још није прогажен.
цепидла̀ка	– Ситничар, онај ко до детаља инсистира на формалностима које нису баш много важне.
цепљѝка	– отпадак од дрвета; ситно нацепана дрва за потпалу.
цѐпца	– штапови који стоје у нитима на растојању до горњег вратила, а служе да се пређа не замрси.
цѐрѐти	– цурети; значи да је нешто поцепано, размакнуто ("Цери између дувара и штока, мо'ш шаку да протнеш").
циву̀н	– отвор на "букви" кроз који вода удара о воденичко коло.
цигља̀р	– занатлија који сече и пече циглу.
цилимѝстрити	– претварати се; нећкати се; пренемагати се; "тврдити пазар".
цинцулѝрати	– стално се прерачунавати; калкулисати; цењкати се; поступати као цинцар.
ципòвчина	– цопина (в.).
циц(овина)	– танак и лаган материјал за хаљине.
цицвара	– препржена проја се доста масти.

циџија	– скапник (в.).
џџкати	– улепшавати; китити свакојаким ситницама
џмџдрити	– Кукумавчити; непрекидно плакати без разлога; слинити.
џџула	– тешка, дебела џипела; баканџа (в.).
џџл	– мера за дужину која је одређена растојањем од врха нокта до зглоба на палцу, око два и по сантиметра.
џолџара	– даска дебљине једног џола.
џџпина	– глупа особа; будала; џипов, џепанка, џукван, неотесанко.
џревџр	– мајстор који припрема и суши џрева за кобасице.
џрепџља	– земљана посуда у облику поклопца која служи за печење тако што се преко ње натрпа жар и пепео.
џрџкавица	– ситна пара; ситан новац који се мора имати и чувати за џркву; чашица ракије.
џрџкнути	– Угинути, липсати; престати са радом; покварити се; џезнути за неким ("џрче за џом")-
џрномџњаст	– тамне пути.
џрњџјка	– врста конопља ниског раста која се касније бере, после бељојке, зато што се чека да на њој сазру семенке.
џрџпац	– посуда за џрпљење воде из чамца; мрежа постављена на дугачку мотку за риболов.
џртџк	– гвозден нож на плугу испред раоника.
џукџрити	– шаптати; тајно и скривено се договарати.

- цѹне** – покорна, послушна особа која је зависна од некога "па мора да га слуша ки цуне".
- цѹња̀ти** – шуњарати (в.).
- цѹрик** – команда коњу да крене уназад.
- цуруп̀ача** – погрдан назив за неваспитану девојку.
- цѹца̀ти** – извргавати подсмеху; завитлавати, ћебрати (в.).
- цуцу̀љак** – мала цуцла на флашици; било шта што је мало, ситно и безначајно; прцмољак.

Ч

- чабрња̀к** – мотка помоћу које двојица међусобно носе чабар или казан
- чагар̀ати** – правити неку буку; чегртати, чагрљати.
- чаѝр** – ограђена ливада, пашњак, башта.
- чакара̀ст** – шарен; назив за појаву када нека особа има очи различитих боја ("Има очи чакарасте").
- чакѿ̀ја** – перорез; џепни нож са кривим сечивом; бритва (в.).
- ча̀кља** – дугачка мотка са гвозденом куком на крају.
- чакм̀ара** – кућа изграђена од прућа и летава и облепљена блатом.
- чакшѝре** – широке панталоне са грађанским кројем.
- чалабр̀цнути** – појести нешто мало и на брзину; презалогјити док стигне ручак.

- чáлма** – марама или шал замотан око феса.
- чамòвина** – борова, јелова, смрекова и сл. дрвена грађа.
- чамотйња** – тмурно духовно стање; потиштеност, учмалост; самоћа.
- чампàра** – ланчић на узди који држи коњу ђем испод врата; спона.
- чáмпор** – дебљи део косе (пољопривредне алатке) који сложи као ојачање; чампар; канџа; кука; зашилђена ракља на вилама.
- чàнак** – дубока кухињска посуда.
- чангрйзати** – досађивати; приговарати; гунђати; заједати; чантрати.
- чàндйја** – стреха на кући доста дужа од нормалне величине.
- чандрљйв** – онај ко много приговара; ко је свадљив и чангризав.
- чанколйз** – улизица; готован; " паразит".
- чанклайсати** – улизивати се, полтронисати; лагати због користољубља; лизати и омазати сваку шерпу.
- чàп** – алатка помоћу које пинтари мере унутрашњу кривину на бурету.
- чапкун** – фићвирић (в.).
- чàпоњак** – папак; копито.
- чàрдак** – просторија на спрату са доксом, балконом, према улици.
- чарлàма** – смицалица, подвала, превара; назив старе народне игре.

ч̄аршїја	– пословни део града; варош са тргом.
чат̄але	– врљике (в.) повезане пружем; четале ракље.
ч̄атлак	– особа која има неку физичку ману ("Мора да га је бог обележио, па је онаки чатлак").
ч̄атма	– грубо исцепана летва која служе за градњу куће чатмаре (в.).
ч̄ауш	– коњаник који доноси вести; гласник, курир.
чв̄арак	– исцеђени комад сланине који остане приликом топљења масти.
чеврљ̄уга	– птица која своје јаје подмеће у туђе гнездо и за коју се верује да има магијске способности ("Није ми ваљда чеврљуга попила мозак"); шева.
чевр̄ма	– предњи оплен на запрежним колима који је покретан.
чекет̄ало	– дрвена алатка којом се растерују птице штеточине; неко ко непрестано говори и "не завезује".
чекм̄еце	– сандук; ковчег; фијока која служи за чување разних поситница и важне документације о имовини.
чел̄опек	– присоје; место где сунце стално греје и "бије право у чело".
чел̄јаде	– особа; члан породице, чељади или фамилије.
ч̄емер	– накупљено негативно осећање, јед, љутња, срџба; горак укус.
ч̄емкати	– откидати мале делове од неке целине; у винограду скидати заперке и сувишне ластаре.

чѐнгеле	– гвоздена кука на коју се окачи брав приликом клања.
чѐнгѝја	– вешта кафанска плесачица.
чеп̂ар	– дрангулија, ситница; стара и окрњена посуда у којој је посађено цвеће, најчешће мушкатла.
чеп̂ерак	– стара мера за дужину која је одређена растојањем између палца и кажипрста.
чѐрга	– покривач од вуне; цигански логор, шатор.
черг̂ар	– скитница без дома; онај ко се стално сели и живи у чергама.
четв̂орити	– презати у запрегу по два пара волова или коња ради испомоћи приликом извлачења већег терета уз узбрдицу.
чечв̂ар	– непроходно растиње, шибљик, шипраг, честар.
чешаг̂ија	– кашагија (в.).
чѝбе	– узвик за терање пса.
чѝбук	– велика, дугачка муштикла; камиш.
чивѝја	– дрвени клин; препредењак, циција и тврдица који стално нешто "чивијоше".
чѝвит	– модроплаво, индиго.
чѝворан	– пасиван; сиромашан, сувопаран; њива, нарочито виноград који врло слабо рађа.
чѝвте	– чифте; ударац коња задњим ногама; пар у запрези.
чивѝтин	– немилосрдан богаташ који искоришћава сиротињу; чивут.

чилѧш	– коњ сиве длаке.
чйње	– разне траве, белези, угљевље и други реквизити које користе врачарице у свом занату.
чирѧк	– свећњак; синоним за неког човека који стоји усправно нимало повијен ("Шта си се ту уздупчио ки неки чирак").
четѧле	– чатале (в.).
чйфт	– пар, два једнака дела парове (чифт волова у запрези и сл.).
чичварйка	– чечвар (в.).
чкѧља	– рупа испод неког пања; јазбина.
чкйљйти	– гледати полузатвореним очима; пиљити.
чкрѧпља	– гусеница или пијавица која има сличне способности као чеврљуга (в.) ("Није ми чкрпља попила мозак").
чкрбѧтина	– остаци од поломљеног и кварног зуба.
чмйчак	– бубуљица, акна, чирић обично на очном капку.
чмѧвѧти	– предуго спавати; излежавати се и ништа не радити.
чмйрити	– чурити (в.).
чобѧнин	– особа која чува стоку на испаши, пастир.
чобѧња	– дрвена посуда, постава, у коју тече ракија из луле на табарки приликом печења; буца (в.), џбан (в.)

- чокáњ(че)** – стаклена бочица за ракију величине око један деци; сатлик (в.).
- чокéрити** – постављати неки предмет на висину у врло неповољан положај; пањати се нексигурно постоље.
- чòра** – девојчурак; женска особа узраста између девојчице и девојке,.
- чорбáлук** – дубока посуда за чорбу и супу; каленица (в.).
- чукáр(а)** – стрмо, кршевито и врло неплодно брдо које својом висином доминира околином; чука.
- чукûр** – рупа која је настала копањем земље за прављење цигле.
- чўљко** – надимак за човека без једног или оба уха.
- чўма** – куга; нека опасна заразна болест; епидемија.
- чўрити** – пушити цигарету или лулу; димити.
- чутўра** – буклија (в.).
- чўча** – примитивна лампа петролејка која даје врло слабу светлост.

Џ

- џáбе** – муфте (в.); бадава.
- џáда** – друм; уваљан пут; туцаник.

џа̀кати	– причати у глас; жагорити, грајити.
џамба̀с	– трговац, препродавац коња; варалица, матрапаз, препредењак.
џа̀мчити	– тражити неку милостињу и привилегију, мољакати; просјачити.
џанга̀ран	– тамне боје која нагиње црној са врло slabим светлим тоновима.
џандрља̀ти	– свађати се; приговарати, закерати.
џа̀па̀ти се	– бунити се, негодовати; препирати се, свађати се; тражити упорно нека своја права.
џа̀ра̀ти	– подстицати ватру да боље гори; зачикавати неког без разлога.
џара̀ч	– кукач; метална кука за џарање ватре.
џафта̀ра	– жена која много звоца; алапача, језичара.
џба̀н	– чобања (в.).
џва̀јзнути	– џвизнути (в.).
џва̀њкати	– закерати, џангризати, приговарати, гунђати.
џва̀јзнути	– ударити некога тако јако да му уши жвизде
џва̀јрнути	– бацити; фрљакнути.
џво̀рнути	– попити чашу пића на искап, на екс.
џгадѝја	– жгадија; много ситне и гладне деце које је ташко нахранити ("Не могу да се џевапим од ове џгадије, оће уши да ми изеду").

- џг̃ар** – неки шилџак од дрвета, пања који вири из земље и представља опасност .
- џг̃ољав** – закржљао; заостао у развоју; слабашан.
- џеб̃ана** – муниција; укупне потребе у наоружању.
- џе̃ва** – свађа, вика, галама или бука са циљем протеста или подршке.
- џе̃ва̃п̃ити се** – ослободити се, отарасити се неке напасти.
- џез̃ва** – метална посуда, обично бакарна, за кување кафе.
- џел̃е̃б̃џија** – трговац стоком.
- џемад̃ан** – џамадан са дугачким рукавима.
- џена̃бет** – Неваљалац, преварант, нитков; проклетник
- џенер̃џка** – шљива ранка, округлог облика доста слабог квалитета.
- џеферд̃ар** – врста старинске пушке украшене драгим камењем.
- џе̃џ̃ети** – стајати и узалуд чекати; дреждети, џоњати.
- џџ̃бра** – остатак у казану после печења ракије од преврелих шљива.
- џџ̃бр̃о̃ња** – ракијара; онај ко много воли ракију, нарочито код казана када се пече, не правећи питање каквог је квалитета.
- џивџ̃ан** – врабац покућарац.
- џџ̃г̃лав** – висок а мршав; изџигљао; исштркљао.

- џѝмрѝја** – тврдица, шкртица, циција; баксуз.
- џѝчити** – носити велики терет на леђима; радити тежак посао.
- џѝџа - мѝџа** – јефтин, безвредан накит; драугулије; дечије играчке.
- џмѝкѝти** – добро изгњечити веш или храну.
- џѝњѝти** – џецети (в.).
- џѝџаџ** – џукела (в.).
- џукѝла** – велики некористан пас; ламба, џулов, џуџаџ; лош човек.
- џулов** – џукела (в.); крупан пас.
- џумбѝс** – збрка, врева, неред, галама; весела игра.
- џумлѝ** – све скупа, заједно; о истом трошку; џутуре.
- џѝџа** – простак; човек без вредности.

Ш

- шѝџаџ** – памучни или вунени дебели штоф за израду топле одеће.
- шѝџѝти** – безобзирно све редом рушити, кварити; правити штету.
- шѝџаџа** – врста капе као део српске народне ношње.
- шѝџѝв** – славина; чеп са дрвеном славином на бурету за точење вина.

шалаба̀јзер	– беспосличар; неодговорна и неозбиљна особа.
шāмїја	– повезача; марама разних боја и шара.
шāмлїче	– столикче (в.).
шамут̀ара	– лоша ракија која брзо човека ошамути.
шāнтав	– ћопав, шепав у ногу или руку.
шантрљив	– брљив, блесав, шунтав, будаласт.
шaпaлoвина	– лака зарада; добитак на превару.
шáроња	– пројин хлеб помешан са доста сира који изгледа шарено.
шāфољ	– дрвена посуда за воду из које се поји стока
шāцовати	– одређивати вредност нечега; процењивати пољску штету коју су направиле домаће животиње на берићету (в.).
шáша	– кукурузова шума око клипова којом се пуне јастуци и сламљаци.
шашáвко	– шулавко (в.).
шāшавци	– међуспратна конструкција од обрађених дасака које се преклапају једна преко друге и које су углављене у жљеб на гредама тавањачама.
швáља	– снајдерка које шију женску одећу.
швр̄њати	– шврћкати (в.).
швр̄ћкати	– шеткати беспослено; ићи некуда без циља.

шеварџсати	– шеваром или барском травом запушавати буре које се расушило да би боље задуло
шевеља̀ти	– тетурати се; споводити се; нестабилно ходати.
шѐга	– шала, спрдња на туђ рачун; тестера.
шѐгрт	– дечак који учи занат код мајстора, али ради и многе друге кућевне послове.
шѐдро	– дно, данце на кофи или другој посуди, овалног облика.
шѐнлѹ̀чити	– веселити се уз пуцњаву из пушака.
шѐнѹ̀ти	– скренути с ума; променити мишљење; врднути.
шѐрбет	– топли слатки напитак од упрженог шећера.
шѐрет	– обешењак, враголан шаљивџија.
шѐста	– пергаљ (в.).
шећерѹ̀ша	– лоше вештачко пиће направљено од шећера.
шеширџија	– мајстор који прави капе; калпачар.
шѝбаџија	– безобзирна, самоуверена особа; батинаш.
шѝкоња	– наочит, крупан момак.
шѝлер	– црно вино лошијег квалитета из бачве испод комине.
шиљѐ̀же	– мршаво једногодишње јагње.

- шиндралѝја** – тип старинске куће чији је кров покривен кратким преклопљеним даскама, шиндром.
- шип** – гвоздена кука на коју се навлачи средњи кушак од врата, па се онда подглави и затвори чивијом која виси на узици .
- шипаре** – прасе средње величине, тежине око двадесет килограма.
- шипѝло** – округли штап од ког се прави нека ограда, кочар (в.); прут држачи око ког се оплиће пруће на корпама.
- шићарѝја** – безобразан човек увек спреман да само за себе извуче неку корист, да нешто ушићари; гуликожа.
- шифоњер** – двокрилан, ручно израдеђен орман (најчешће од "ораовине").
- шишанѝце** – разбројане жице на основи за ткање од три жице које се "уводе" у нити на разбоју
- шише** – чокањ (в.).
- шкакљив** – голицљив; тугаљив; деликатан; изазован.
- шкарт** – отпадак; лоша роба; оно што није за употребу.
- шкѝмбѝња** – човек са великим стомаком; трбоња.
- шклопѝја** – крнтија, олупина; дотрајала и једва употребљива ствар.
- шкодљив** – штетан.
- шкрабѝтина** – написано нечитким рукописом; најврљано; измазано.

- шл`ајпик** – велики кожни новчаник на расклапоње; буђелар (в.).
- шл`осер** – назив за занатлију металске струке.
- шл`офијанка** – дебела и топла поткошуља која може да се растеже.
- шл`ус** – готово, крај, нема више, завршено.
- шл`ампа** – трапаав човек.
- шл`апкати** – ударати дланом о длан, плъскати, шлъепкати; газити по барама.
- шл`емчити** – локати, шлъемати.
- шл`епаст** – овалног облика, али слепљен, сплъескан.
- шл`епити** – ошамарити, шлъиснути; шлъапити.
- шл`ив`ош** – превреле шлъиве у каци или бачви спремне за печење ракије.
- шл`йска`вац** – разгажено блато измешано са снегом; блъузгавица.
- шл`ока`ра** – онај ко непрестано пије; пијандура, шлъокација.
- шл`окоп`рда** – особа која мало више попије, па не зна шта прича.
- шм`изла** – помодарка; каћиперка; кокета; фрајлица.
- шм`окља** – неуредна и запуштена особа; збуњен, сметен човек.
- шм`угнути** – клиснути; неопажено и на брзину се измаћи; кришом утећи са неког места.
- шм`ућнути се** – заронити у воду; за трен се негде изгубити, шмугнути, нестати.

шнàјдер	– занатлија који кроји штоф и шије одела.
шњљр	– велики добитак на картању.
шњљрати	– шуњарати (в.), шњуварати.
шòр	– сокак; улица.
шòрав	– рошав, оспичав; мусав, пршкав.
шòрка	– свађа која се завршава општом тучом.
шòтка	– патка; особа која хода шепајући.
шпалèтна	– узане ивице на зиду око прозора и врата.
шпацљр	– шетња; корзо; лагана рекреација.
шпедитљр	– лака запрежна кола са ниским канатама и са гуменим точковима.
шпèција	– нешто смућкано; алхемија; лекови направљени од травки; помешан плави камен, креч и вода за прскање винограда.
шпицлòв	– углађена, зализана особа; њушкало; лукава особа.
шпоретàр	– мајстор који израђује и поправљаја шпорете.
шпúрија	– посебна вештина која се састоји у шаљивом подметању; нечија способност да стално прави зврчке на туђ рачун.
шрèк	– укосо, искоса, са стране.
штàјерац	– теретни коњ који вуче запрегу.

- шталарѝна** – накнада која се плаћа за употребу и коришћење штале.
- штāѝја** – станица; стајалиште: биро; испостава.
- штòк** – футер (в.).
- штрāнга** – улар (в.), уже, конопац.
- штрèцати се** – трзати се од страха; осећати бол услед жигања и пробадања.
- штрѝк** – Исплетен, штрикан украс на завесама или столњацима.
- штркљāти** – брзо израстати; џигљати.
- штројāч** – ветеринарски помоћник који штроји домаће животиње.
- штрòкав** – прљав; веома запуштен.
- штрѝмфла** – подвезица за женске чарапе.
- штрѝцати** – поткресавати бркове; кратко се подшишати
- штр̄цāљка** – дечија играчка направљена од зове која личи на клип. На врху има пробушену рупицу кроз коју се притиском на клип истискује (штрца) вода у танком млазу.
- штѝкнути** – јурнути, појурити неког; нестати.
- штѝрѝња** – празна кућа; велика њива која слабо рађа; оскудација, сиротиња, немаштина; беда.
- штѝрнути** – шмугнути (в.).
- шѝвель** – гомила, хрпа празних (шуљивих) плодова (ораха, пшенице итд.).

шѹкнѹти	– грубо одгурнути; јаракнути; отерати.
шула̀вко	– блесавко; онај ко је луцкаст; ћакнут.
шула̀пѹти	– причати неозбиљности и неистине; блесавити се;"лупетати"-
шуљѹв	– закржљао или празан плод ораха; празан клас пшенице.
шѹљѹти	– отимати нечију имовину; пељешити и пљачкати.
шумогла̀вко	– шунтавко, шулавко (в.), шантрљивко (в.).
шунта̀вко	– шулавко (в.).
шунтар̀ати	– шуњарати (в.).
шуња̀рати	– тумарати; цуњати; трапаво и споро нешто радити; њушкати .
шѹркати	– радити лаган посао без већег напора; сређивати; пребирати .
шѹстер	– обућар (в.).
шѹто	– стока без рогова; столица без наслона.
шућмѹраст	– ишаран свим могућим бојама тако да ниједна не преовлађује.
шућѹрак	– врста врежасте биљке која рађа мале украсне плодове (вргови, ајдуци, дулајке, дуде).
шѹша	– особа без икаквог ауторитета; неспособњак; превртљивац.
шушумѹга	– шуша (в.).
шча̀горети	– изгорети; осушити на сунцу.

ОСОБЕНОСТИ АКЦЕНАТСКОГ СИСТЕМА ГОВОРА МАЛЕ ДРЕНОВЕ (ТРСТЕНИЧКИ КРАЈ)

ГЕОГРАФСКА, ЕТНОГРАФСКА И ИСТОРИЈСКА ОДРЕЂЕНОСТ МАЛЕ ДРЕНОВЕ

Село Мала Дренова припада трстеничкој општини. Трстеничка општина заузима положај који омогућава добро чување основних особина косовско-ресавског дијалекта (наравно, уз додатак особености специфичности). То се посебно односи на говор села која су удаљенија од саобраћајне магистрале Крушевац-Краљево која пресеца Трстеник. Географска одређеност Мале Дренове је управо таква. Трстенички говор заузима средишњи део косовско-ресавског дијалекта, повезујући два говорна типа дијалекта: косовско-метохијски и смедеревско-вршачки.¹ Можемо га поделити на 3 зоне²:

1. лева страна Западне Мораве, села: Богдање, Медвеђа, Мијајловац, Риљац, Божуревац, Велика Дренова, Селиште, Мала Дренова, Милутовац и др.
2. десна страна Западне Мораве, села: Оцаци, Рибник, Почековина, Стопања, Тоболац, Велуће и др.
3. зона говора од Врњачке Бање ка Краљеву с обе стране Мораве, села: Угљарево, Лободер, Стубал, Дубље, Попина и др.

Говор прве зоне се преко ресавског говора повезује са смедеревско-вршачким, а говор друге зоне, преко Пећи, повезује се са косовско-метохијским.

Из историје је познато да је овај крај од давнина насељен. Моравска долина је увек била плодна и то је омогућавало повољне услове за живот. Међутим, долина реке, због свог економског и

¹ Д. Јовић: Трстенички говор, СДЗБ. XVII, 23.

² Исто, 23.

стратегијског значаја, била је мета разних туђинских интереса. То је био разлог да се села граде даље од Мораве и путева, а ближе планини.

Велику потешкоћу дијалектолошком раду представља етнографска истраженост једног дела ове територије. Села у подножју Гледићких планина и у околини Темнића су добро обрађена, док се села од Мијајловца до Стубла само помињу.

Село Мала Дренова припада територији коју су етнографи добро и сигурно обрадили. Први пут се Мала Дренова помиње у списку села Јагодинске нахије 1818. године. Тада је Мала Дренова имала 31 кућу. До 1831. године припада Јагодинској нахији, а Ливачкој кнежини, затим срезу Левач, а тек после II светског рата срезовима Краљево, Крушевац и Трстеник. Сама чињеница да је Мала Дренова 1818. године имала 31 домаћинство указује да је она већ постојала далеко пре ове године. Сматра се да је село настало у време пропасти средњевековне Србије и најезде Турака. Бежећи испред турског зулума, становништво са јужних територија државе, дакле са садашњег Косова, насељава планинске пределе Левча и Шумадије, као и ободу Гледићких планина где се данас налази Мала Дренова.

Данашњи Левач је за време Кочине Крајине (од 1788. до 1791. године) био позорница ратних збивања. Коча Анђелковић је окупио добровољце и повео их у борбу против Турака. Добар број добровољаца и из Мале Дренове је кренуо са њим. После слома устанка народ је избегао у Срем, а своја огњишта оставио на милост и немилост Османлијама. Када су се крајем 18. века, и током Карађорђевог устанка, повратници вратили, затекли су згаришта на местима својих некадашњих кућа. Овакву судбину је доживела и Мала Дренова. Некадашњег села поред цркве и потока више није било. О томе нам сведоче топоними. Због страдања села, поток је назван "Зли поток", а успомену на порушене домове очувао је назив овога краја у имену "Старо село". Ново насеље се подиже нешто источније, низ реку, подаље од Старог села.³

Географски је Мала Дренова смештена северно од Трстеника и реке Западне Мораве, на удаљености од око 15 километара, док се у Крушевац може стићи путем према истоку, на удаљености од око 20 километара. Југозападно од Мале Дренове, на удаљености од око 10

³ М. Поповић: Трстеник и његова околина, СО Трстеник, 1968.

километара, налази се манастир Љубостиња, а северозападно од села, на сличној удаљености, налази се манастир Каленић.

Назив "Дренова" потиче од именице дрен и то је чест назив за села у нашој земљи, без или са придевима мала или велика. Назив "Мала Дренова" јесте први пут забележен 1818. године, али назив "Дренова" (највероватније се односи на село Велика Дренова) спомиње се први пут у повељи Деспота Ђурђа још 1428-1429.⁴ Трстенички крај је био насељен од најстаријих времена. Нарочито важну улогу имао је за време немањихког периода о чему нам такође сведоче топоними и културни споменици: у Крушевцу се налази црква Лазарица и Лазарева кула, манастир Велуће је у истоименом селу, манастир Љубостиња који је подигла царица Милица можда носи име по њеној сестри кнегињи Љубици.⁵

Трстеник се спомиње већ 1433. године. О њему је познато да је био на месту где се данас налази село Осаоница. Трстеник је премештен на место где се данас налази у другој половини XIX века.⁶

Трстеник је данас општинско седиште са више од 15.000 становника. Овај градић на десној одали Западне Мораве свој развој је доживео у другој половини XX века, после изградње Фабрике Прва Петолетка. Од паланке са 5.000 становника, досељавањем радника са Копаоника, из области Санцака, са Златибора, из Шумадије и Поморавља, као и из јужних и источних делова Србије, нарастао је до данашњих размера. Поред културних и обичајних навика, досељеници са собом доносе и свој језик. Њихове акцентске особености у мешавини са локалним стварају специфичности које данас поседује језик трстеничког краја.

⁴ Д. Јовић: Трстенички говор, СДЗб. XVII, 24

⁵ исто, 3

⁶ Д. Јовић: Трстенички говор, СДЗб. XVII, 25.

ОСОБЕНОСТИ АКЦЕНАТСКОГ СИСТЕМА

Акцентски систем малодреновског говора, као и трстеничког говора, састоји се из три акцента:

- краткосилазног **ǎ**
- дугосилазног **â**
- дугоузлазног **á**

СИЛАЗНИ АКЦЕНТИ

Ово је прва и основна разлика према књижевном језику који познаје четири акцента (поред горе наведених, књижевом језику је познат и краткоузлазни акценат).

Друга разлика би била место акцента. Силазни акценти могу стајати на свим слоговима вишесложних речи, чак и на отвореној ултимати. (У савременом говору трстеничке зоне краткосилазни акценат је преношен са ултимае у већини категорија. Међутим, овај говор карактерише и чување споменутог акцента и на крају речи, али то није стална, већ факултативна особина.)

1. краткосилазни акценат на отвореној ултими:
оденà, узрѝ, продà
2. краткосилазни акценти на затвореној ултими:
борѝш, тѣрѣт, залѹд, свакѣ, парламѣнт
3. медијални положај:
**заостàло, напѹштиш, пропàдне, пропàло, потрѹлело,
огрѣје, набѣреш, прескѡче, отѣра, подѝжу, не обраћају,
продàду, отѝшло, изумѝре, родѝо, кишовѝта,
пољопрѝвредà, јефтинѣје, купѝна, кукѹруз,
пѣнзѝју, трошкѡве, наткѹпци, винѡград, држàва,
пшеницу, поготѡву, увѣлико, веѝном, осамдѣсет,
педѣсет**

4. иницијални положај:
нѝкаква, трѝлѝ, кра̀так, по̀годна, ло̀ша, мѝнимално, дѐдина, дѐсет, трѝес, дѝнара, кѝло, жѝвот, го̀дина, во̀ће, жѝто, на̀мирнице, бо̀јлер, шпо̀рет, ра̀ј, љу̀бриво, рѝзик, љѝзвоз, на̀фта, бра̀ли, ба̀цали, бѐреш, трѐба, тру̀ли, да̀ду, тѐрају, љѝзме, рѝзикује, ба̀ви, до̀кле, вѝди, глѐдамо, мѝсли, ра̀довали, љѝну, нѐко, нѝко, њѝму

Иста ситуација је и када је у питању дугосилазни акценат:

1. дугосилазни акценат на отвореној ултими:
овѝ, овâ, онѝ, онô, ко̀ја, такѝ, такô, затô, стô, про̀да, про̀цветâ, ва̀ља
2. дугосилазни акценат на затвореној ултими:
кромпѝр, рачу̀н, сеља̀к, занâт, па̀рло̀г, овâј, прора̀чунâш, про̀даш
3. медијални положај:
део, Сло̀вѝнија, цистѝрна, хемика̀лије, завр̀ши, отку̀пи, испла̀ти, поскупља̀вају, претѝскају, отѝдне, обра̀ти, заштѝти, изѝђе, сеља̀чки, оста̀ло, угла̀вном, ина̀че
4. иницијални положај:
сѝнце, грѝжѝ, ра̀дник, ста̀рци, ра̀ди, на̀да, ба̀це, зна̀м, ра̀димо, ра̀диш, пла̀тиш, ста̀лно, та̀ј, ку̀ј, ску̀п

КРАТКИ АКЦЕНТИ

За кратки акценат у малодреновском говору карактеристично је да се јавља у две фонетске варијанте у извесним позицијама:

на изма̀ку / на љѝзмаку
о̀ткуп / љѝткуп

ра̀није / рѝније
го̀дине / рѝдине

За ове алтернације је карактеристично неколико момената:

- у позицији преакцентатска дужина и краткосилазни акценат, интонација је углавном силазна:
испла̀тило, за̀вѝси, пр̀ска̀ње, ума̀њѝли
- алтернација краткоузлазни-краткосилазни чешћа је на вокалима О и Е него на другим. Ово говори да могућност варирања зависи и од темпа говора.⁷ Из прилога из овај рад можемо закључити да малодреновском говору није непознат краткоузлазни акценат, али је његова фреквенција изразито мала.

ДУГОУЗЛАЗНИ АКЦЕНАТ

У говору Мале Дренове присутан је и дугоузлазан акценат. Он може стајати на свим слоговима, осим на ултимима:

1. дугоузлазни акценат на неком унутрашњем слогу (медијални положај)
испла̀тило се, обра̀ти, очу̀ваш, оп̀рскаш, поскупљѐње, сеља̀ка, убѝство, инострáнство, рачу̀на, хемика̀лије, ула̀гање
2. иницијални положај:
це́на, на́род, грóжђу, бе́рба, стру́ја, гла́ву, ре́ку, пла́ту, па́жњу, вре́ме, вла́да, би́ло, ра̀дили, да́ју, мо́рамо, вра̀ти, не́ма, не́маш, не́мају, вуче́, ја́ко, ту́ђе, стра̀шно, пу́сто

⁷ Д. Јовић: Трстенички говир, СДЗБ. XVII, 30.

ВАРИЈАНТА ЕКСПИРАТОРНОГ АКЦЕНТА

У говору овог краја можемо приметити и неку варијанту експираторног акцента (нагласак заснован само на јачем изговарању једног слога, као у призренско-тимочком) и то најчешће у облицима радног глаголског придева:

извозио, извозила, откупљивала, исплаћивали
уложио, родио, остало, отишо, отишла

Међутим, реч је више о појединачној појави него о константној вредности у садашњој фази. То је варијанта краткисилазног акцента карактеристична по недовољној силазности, али и по недовољној узлазности да би сасвим личила на краткосилазни акценат.⁸ (Приликом акцентовања приложеног текста, служила сам се знаком за краткосилазни акценат у овим облицима глаголског придева.)

АКЦЕНАТСКА ВРЕДНОСТ СЛИЧНА ЧАКАВСКОМ АКУТУ

О овом посебном акценту акутске интонације, Московљевић говори као о акценту који је сличан чакавском акуту, док проф. Белић каже да је овај акценат сличан дугоузлазном акценту. Белић даје и његов физиолошки опис: "У почетку је раван, некада је силазан да би се затим преобратио у јако узлазни и када му је интензитет најјачи, тон се прекида."⁹

Дошан Јовић у раду о трстеничком говору овај акценат, у фонетском погледу, везује за чакавски акут. Његово објашњење гласи: "Вокали под овим акцентом артикулишу се у почетку равно, а онда артикулација нагло расте и нагло се прекида."¹⁰

Дистрибуција овог акцента није самостална. Јавља се у неким позицијама где и дугосилазни, а употреба ова два акцента је факултативна. Број примера са дугосилазним акцентом је велики.

⁸ исто, 30.

⁹ А. Белић: О чакавској основној акцентацији, Глас. СКА, књ. 168.

¹⁰ Д. Јовић: Трстенички говор, СДЗб. XVII, 27.

Проблем порекла овог акцента је више него сложен и дефинитивно решење засад није могуће дати.

ДУЖИНЕ

Трећа разлика у односу према књижевном језику јесу дужине (поред постојања троакцентског система и могућности да силазни акценти стоје и на последњем слогу, наравно, ни варијанта експираторног акцента нити акценат сличан чакавском акуту не припадају књижевном језику). Косовско-ресавски дијалекат не познаје поста акценатске дужине, тако да примере:

Досад смо набрали негде око 'иљаду **кѝлѝ**. (ген. множ.)

Ипак смо брали, и оне **трѝлѝ** бацали. (одређен вид придева)

Како која влада дође, она све **гѝрѝ** и **гѝрѝ**.
(компаратив придева)

Поскупљује на велико: поскупљење **нѝфтѝ**, поскупљење **нѝмирницѝ** и струје. (генетив у набрајању)

Како не би било **бѝљѝ**. (компаратив придева)

и њима сличне, можемо сматрати факултативном појавом. Они зависе од реченичне интонације субјективног става говорника. Међутим, малодреновски говор добро чува пре акценатске дужине:

исплѝтѝло, дешѝвѝло, пѝнзѝја, прѝсѝање, тѝрѝт, ѝ'дѝ, зѝвѝси

ПРЕНОШЕЊЕ АКЦЕНТА НА ПРОКЛИТИКУ

Особина непреношења акцента је четврта разлика према књижевном говору, јер је овај феномен врло ограничен у малодреновском говору. Постоји одређен број примера у којима је преношење факултативно (остаци старог преношења):

нà квантāшу / на квантāшу

Као и у књижевном језику, преношење је извршено у следећим случајевима:¹¹

1. веза не + презент глагола знати
нè знам
2. не + облик потенцијала глагола бити
Како **нè** би било боље.

ПОЈАВА МЕТАТАКСЕ

Метатакса је преношење акцента, обично силазне интонације, са једног слога на други, при чему на долази до измене тонске стране акцента. Овакво преношење присутно је и у малодреновском говору:

данàs – дāнас
досāд – дòсад

једāн – јèдан
селò – сèло

Може се приметити у данашњем малодреновском говору и појава метатоније, преношење акцента праћено и тонском изменом. Метатонија је одлика књижевног језика и косовско-ресавски дијалект је познаје. Међутим, у малодреновском говору наилазимо на мали број примера. Једино нам преостаје да их сматрамо језичким

¹¹ Д. Јовић: Трстенички говор, СДЗб. XVII, 35.

иновацијама или субјективним језичким карактеристикама говорника.
У сваком случају навешћу их:

ранѝје - р̀аније
цѣн̀а - цѣна цѣнѣ - цѣнѐ
н̀арѝд - н̀арод
испл̀аѝло – испл̀атило
стру̀јѣ - стру̀јѐ

Свакако, много је већи број примера у којима метатонијско преношење није извршено:

онѣ, залѝд, проп̀ало, кишевѝта, оден̀а,
кромпѝр, ов̀а, такѝ, зат̀о, Словѣ̀нија и сл.

Малодреновски говор карактеришу следеће закључне дефиниције:

1. припада косовско-ресавском дијалекту;
2. дугосилазан акценат је слободан и може стајати на свим слоговима;
3. краткосилазни акценат је такође слободан на свим слоговима;
4. дугоузлазни акценат је углавном везан за медијални или иницијални положај и не налазимо га на ултими;
5. дужине се углавном јављају само у слоговима који непосредно претходе акцентованом;
6. кратки акценат постоји у две варијанте, али са истом фонолошком вредношћу;
7. метатаксичко и преношење акцента на проклитику јесу два најфреквентнија преношења.

Коришћена литература:

1. А.Белић, Савремени српски језик, Београд, 1951.
2. А.Белић, О чакавској основној акцентуацији, Глас СКАН, књ. 168. Београд, 1935.
3. Т.Бушетић, Левач-антрополошка студија, насеља српских земаља, књ. II. Београд, 1903.
4. Д.Јовић, Трстенички говор, СДЗб. XVII, САНУ и Инст. за српски језик, Београд, 1995.
5. С.Мијатовић, Темнић-антрополошка студија, насеља српских земаља, књ. III Бгд.1905.
6. А Пецо, Основи акцентологије српскохрватског језика, Научна књига, Београд, 1988.
7. М.Поповић, Трстеник и његова околина, СО. Трстеник, Трстеник, 1968.

Прилог:

(Примери који су коришћени као илустрација за овај рад узети су из раговора забележеног у Малој Дренови 2004. године са Трошић Вукосавом, рођеном 1923. године)

Ранџе, у прво, цена није била никака, по десет динара кילו. Брали смо, није се исплатило, али не мо'ш да напустиш да пропадне. 'Тели смо да одустанемо. Ипак смо брали и оне труле бацали. По десет динара била цена.

А цена је сада трѝес динара. Ипак боља цена, ал' млого је пропало од трулежи, и залуд што цена добра кад пропало и потрулело.

Данас смо, досад смо набрали негде око 'иљаду кила, са све тај, док је било по десет динара и сад по ове боље цене. Али огрѝе јако сунце, а мало дан кракак, па мораш да береш и по сунцу да би постѝг'о да набереш. Сељачки је живот такѝ, тежак.

Мбрамо, јер и година није како треба, кишовѝга па трули све редом, и купина и остало воће.

Ова година погодна једино за кукуруз. Иначе, кромпѝр, грѝжје, купина, млого ѝма труло, и не знам како ће да жѝто до краја да заврши, да ли ће и оно да узрѝ.

Кишевѝга година, непогодна је.

А то је раније, до пре, до пре две-три године било је млого боље. Исплатило се и било је боља цена и купине и грѝжју, и боље цене воћа и остало. Али сад, поготѝву ова година, толико лоша цена, а сељак, млого се мучи.

Поскупљење на велико: поскупљење нафтѝ, поскупље намирнице и струја и ... Не можеш само да набереш и да зарадиш да исплатиш струју. Увелико штѝдење, увелико штѝдење струје. Нема као што смо раније, бѝјлер био стално укључен. Сад не смѝм да га укључим. Не смѝм шпѝрет д'укључим. То је за сељака убиство, поготѝву што нико не окрѝће главу. Имамо ту

пољопривредну пензију, и њу ни смањили. То је најмање, минимална, и то ни дају две 'иљадите друге године, и то један месец даду, један прескоче. Касни две године. И то ни умањили саде пет посто пензију, а њима подижу пензију, и њину плату подижу.

Па то нема о'де код нас. То можда дају, те кредит, тамо по Банату. Оден, код нас, то не практикују. Не обраћају пажњу на стар народ, да те пољопривредне пензије, да ни не умање.

Па то је стварно, не, не, не могу да замислим шта они мисле како ће тај стар народ да живи, да мора да ради.

У осамдесет година и нешто бѣрем купиње да би узела пару да исплатим струју. Још, радујем се за то мало пензије што дају по две 'иљаде и сто педесет динара, и то прескоче по један месец.

Па година пензија, он је као борац, он прима целу пензију, мени дају по пола, ал' не дају то по пола за сваки месец. Не дају оба дела за месец, него по један део даду и зато заостао.

Како не би било боље! Док је била Словенија, то је био рај божији. Наберемо гробље и отера у Словенију. Прода по добре цене. Исплатило се да се виногради подижу, да се ради у винограде. А сад нема откуп никаки. Сад нема нико да откупи гробље, а велико улагање, велико улагање, и кад буде берба, нема коме да га продаш, је л' нема откуп. А раније био је велики откуп. У свако село био је откуп. У свако село био је откуп, цистерне се пуне.

Али биле боље цене у Словеније, и народ је извозио на велико у Словенију. Исплатило се, исплатило се и да купи и да туђе гробље отера уз своје гробље. Исплатило се. Али сад нема откуп. Ја не знам кад буде дошла берба, куј ће то гробље да купи и како ће цену да даду?

Ма и јако има они наткупци да тѣра'у за Црну Гору, а и то се заситило. Народ мора нешто да ради, мора да се нада да узне неку пару од нечега, јер у пољопривреди велико улагање, а скупи су ђубриво, и остало што треба да се уложи у виноград, и у пољопривреду.

Било је на велико откуп. Држава откупљивала калеме. И радили смо, и имали добит. Али сад се ради на ризик. Тај приватник треба да откупи те калеме, и он сад, да л' ће он да исплати. Народ ризикује.

А велико улагање. Може без ичега да остане. То све зависи од купца, да л' ће он, како ће цену да да, и да л' ће да исплати.

Извозило се у Русију, у иностранство, у друге државе. Извозило се углавном. Била је велика откупна станица, и била у сваком селу. И исплаћивали по уговору. Како вежеш уговор, тако ти исплате. Али сад, сад је нешто, за сељака је страшно. Сељак нема никакву, како ћу да кажем, да, да, има неки рачун да ради. Само што мора да ради. И не може да покрије трошкове.

Добро родило лук и кромпир, цена никака, мала јер нема то све куј да откупи. Само да покрије оне трошкове што је уложио, ако може.

На кванташу како-кад. Некада кад има много, они сви гледају да узну што јефтиније, пошто-зашто. А шта ће да ради сељак? Он мора да пристане да га прода како може да га не врати кући. А то се дешавало. Дешавало се људи бацили по пуну приколицу у реку. То једно село ту, Пољна, они много се баве тем. Лук саде много. Сељак мора и башту и виноград и бави се све могуће. Али велико улагање. Шта год започне да ради, ту је велико улагање: и прскање и велики труд. Најзад, кад сабереш да ли се то исплати, само да не би било парлог.

Најгоре што нема куј да преузме. Нема куј да откупи то.

Па шта ја знам шта би требало да се уради? Треба да има извоз. Треба да има да неки обрати пажњу сељаку, да сељак има мало јефтиније нафта, они поскупљавају, онда ове хемикалије и то за прскање, и што треба све могуће. Ваља ти да, ако га не очуваш и не опрскаш, оно га немаш. Тако време. Дошле и године, кишевите... и тако.

Кукүруз? Кукүруз је родило, иначе, кишевита година.

Гѡдине претѣскају, гѡдине су већ на измѣку. Осамдѣсет и нешто гѡдине ми рѣдимо и кромпѣр и кукуруз. Тѣ ѣма пасуљеви, тѣ бѣшта, тѣ... Свѣ рѣдиш да мѡжеш да опстѣнеш. Јер, ѣто, да се ослѡниш на тѣ пѣнзѣју, штѡ ѡни мѣло дѣју. Већ смо на ѣзмаку гѡдина, нѣма снаге, нѣма тѡ да се борѣш.

Рѣније си мѡго. Имѣо си рѣчуна да плѣтиш рѣдника, а сѣд нѣмаш рѣчуна да плѣтиш. Рѣдник је скѣп. А кѣд поглѣдаш и улагање вељико. Пшеницу посѣјеш, кѣд свѣ прорѣчунѣш, сѣмо штѡ ти остѣне слѣма. Нѣма, свѣ онѡ отѣдне у трѡшкове.

Неће нѣко. Нѣма кѣј. Омлѣдина неће вѣше да рѣди као ранѣје. Тѣ нѣма. Отѣшо, отѣшла омлѣдина, јер вѣди де нѣма рѣчуна да рѣди пољопрѣвреду. Свѣко се снаш'о... у инострѣнство, већном у инострѣнство, или неки занѣт, штѣ ти јѣ знам. Инѣче, млѡго је остѣло сѣло пѣсто. Сѣмо стѣрци.

Чѣсто глѣдамо парламѣнт. У парламѣнту нѣко не помѣње сѣљака. Кѣки сѣљѣк је остѣо у дрѣги рѣд нѣрода. Нѣко нѣма да га заштѣти. Јер од сѣљака свѣ зѣвѣсе, и не вѣде да и' омлѣдина ѡде по инострѣнству и нѣмају нѣкаки рѣчун да рѣде пољопрѣвреду. Јер кѣко којѣ влада дѡђе, ѡна све гѡрѣ и гѡрѣ. А овѣ поготѡву сѣде. Кољѣко смо се мѣ рѣдовали и мѣслили да ће да бѣде нешто бѡље за сѣљака. ѡни уѡпште не обрађѣју пѣжњу, нијѣдан послѣник да изѣђе да обрѣти пѣжњу о сѣљаку, и да заштѣте тѣ сѣљаке, и да врѣти тѣ омлѣдину на сѣло, и да сѣло мѣло процвтѣ, као што је бѣло ранѣје. Јер, остѣло готѡво да изумѣре овѣј, још неколко од генерѣцѣја од нѣших гѡдина.

Кољѣко ће сѣмо кѣћѣ да остѣне без ѣкога!

А свѣд се бѡље жѣвѣ, сѣмо сѣљѣк нѣјвѣше вѣче тѣрѣт, и нѣко се не обрађѣа ѣѣму, нѣти кѣј да га заштѣти.

РЕЧ АУТОРА

Претпоставља се да се човекова способност говора појавила и развијала отприлике од 100.000. до 20.000. године пре наше ере. Тако је настала најдрагоценија ствар коју људски род има. Током историје на земљи се говорило можда и до 150.000 различитих језика. Према **Регистру језика света**, на почетку овога века регистровано је око 10.000 језика. Дакле, многи језици су настајали, мењали се и нестајали, а многим језицима који су данас у употреби прети опасност од "умирања". Према процени лингвиста, више од половине језика на свету је на самрти, тј. не преноси се адекватно наредној генерацији. То значи да културно наслеђе читавих народа ишчезава, а наша деца и ми се налазимо на прекретници, јер ће само за две генерације већина језика на свету изумрети.

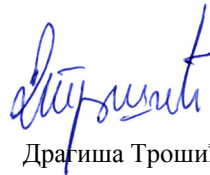
Могућност да ће за неколико стотина година сви народи говорити један језик, па да ће, потом, у читавом свету постојати само један језик, како наговештавају неки научници, и те како је реална.

Нестанком старих заната престала је употреба безброј термина (локализама) везаних за те занате (употреба запрега, манифактурна израда многих предмета и производа и сл.), па традиционална знања и обичаји губе тло под ногама. Тешко је одупрети се утицајима и налетима "одозго великих и моћних"

језика, али за очување нашег језика морамо учинити оно што можемо.

Зато сам ја урадио оно шта сам могао. Записивао сам последњих десетак година речи које сам чуо у свом окружењу, као и оне речи које сам упамтио у детињству. Многе ове речи се готово више и не чују, па млађе генерације не знају њихово значење, а код старијих изазивају носталгична сећања. Највише тих речи је из Мале Дренове, мог родног села, али се оне чују и у другим местима трстеничког краја. Велики број мојих пријатеља, познаника и колега ми је пружио драгоцену помоћ у овом послу, због чега им дугујем велику захвалност. Ето, због тога свега овај мој речник са пуним правом носи наслов "Речник говора трстеничког краја".

Ово је само мали корак и мој скроман допринос у одбрани нашег језика. Било би јако добро да сви заједно ту "борбу" наставимо.

Драгиша Трошић

САДРЖАЈ

Из рецензије	5
А.....	7
Б.....	11
В.....	20
Г.....	25
Д.....	30
Ђ.....	36
Е.....	37
Ж.....	38
З.....	39
И.....	45
Ј.....	48
К.....	51
Л.....	64
Љ.....	67
М.....	68
Н.....	75
Њ.....	81
О.....	82
П.....	89
Р.....	102
С.....	107
Т.....	118
Ђ.....	124
У.....	127
Ф.....	132
Х.....	136
Ц.....	136
Ч.....	139
Џ.....	144
Ш.....	147
ОСОБЕНОСТИ АКЦЕНАТСКОГ СИСТЕМА	155
ГОВОРА МАЛЕ ДРЕНОВЕ (ТРСТЕНИЧКИ КРАЈ)	
Реч аутора	171

ОБЈАВЉИВАЊЕ И ШТАМПАЊЕ
ОВЕ КЊИГЕ ПОМОГЛА ЈЕ

ОПШТИНА ТРСТЕНИК

CIP

(Примери који су коришћени као илустрација за овај рад узети су из раговора забележеног у Малој Дренови 2004. године са Трошић Вукосавом, рођеном 1923. године ¹³)

Раније, у прво, цена није била никака, по десет динара кило. Брџали смо, није се исплатило, али не мо'ш да напџетиш да пропџдне. Тџели смо да одустџнемо. Ипак смо брџали, и онџ трџле баџали. По десет динара била цена.

А цена је сада трџес динара. Ипак бџља цена, ал' мџго је пропџло од трџлежи, и залџд што цена добрџ кад пропџло и потрџлело.

Дџнас смо, дџсад смо наџбрали наџгле око 'илџду кило, са свџ таџ, док је било по десет динара и сад по овџ бџље цене. Али, огрџе је јџко сџнце, а мџло дџн крџтак, па мџраш да бџреш и по сџнцу да би постџгао да набџреш. Сељџчки је жџвот такџ, тџжак.

Мџрамо, јер и гџдина није како трџба, кишовџта на трџли свџ редом, и кушџна и остџло вџђе.

Овџ гџдина пџгодна јџдино за кукурџз. Иначе, кромпџр, грџжђе, кушџна, мџго има трџло, и не знам како ће да жџто до краџа да заврџи, дџ ли ће и џно да узрџ.

Кишеџта гџдина, неџгодна је.

А тџ је рџније, до прџ, до прџ двџ трџ гџдине било је мџго бџље. Исплатило се и било је бџља цена и кушџне и грџжђу, и бџље цене вџна и остџло. Али сад, поготџву овџ гџдина, толико лџша цена, а сељџк, мџго се мџчи.

Поскупџење на вџлико: поскупџење наџфтџ, поскупџџ намирницџ и струџа и ... Не мџжеш само да набџреш и да зарџдиш да исплатиш струџу. Увџлико штџдење, увџлико штџдење струџе. Нџма као што смо рџније, бџјлер био стџлно укљџчен. Сад' не